



Uniwersytet Rzeszowski

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.



Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Rzeszowski
Aleja Rejtana 16c
35-959 Rzeszów

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **AGROLEŚNICTWO**

1. Poziom/y studiów: **studia I stopnia**
2. Forma/y studiów: **stacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}
rolnictwo i ogrodnictwo – 60%
nauki leśne – 40%

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
rolnictwo i ogrodnictwo	128	60%

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1	nauki leśne	85	40%

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Na kierunku agroleśnictwo na studiach I stopnia, dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 realizowane są programy studiów oparte na efektach uczenia się, dostosowanych do Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Tabela 1. Opis zakładanych efektów uczenia się dla KIERUNKU AGROLEŚNICTWO dla studiów I stopnia, obowiązujący od roku akademickiego 2019/2020 - w kategoriach wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia dla poziomu 6 określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyk drugiego stopnia dla poziomu 6 określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zakładanych efektów uczenia się przyjęty Uchwałą nr 460/06/2019 Senatu UR z dnia 27 czerwca 2019r. w sprawie ustalenia programów studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim (Załącznik nr 3.2 do Uchwały nr 460/06/2019 Senatu UR).

Nazwa kierunku studiów		agroleśnictwo
Poziom studiów		studia pierwszego stopnia
Profil studiów		ogólnoakademicki
Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia dla poziomów 6-7 określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 z późn. zm.) oraz charakterystyki drugiego stopnia dla poziomów 6-7 określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.		
Symbol kierunkowych efektów uczenia się	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK - poziom 6*
Wiedza: absolwent zna i rozumie		
K_W01	wybrane zagadnienia z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych niezbędne do opisu zjawisk i procesów związanych z agroleśnictwem	P6S_WG
K_W02	metodologię badań naukowych w zakresie nauk rolniczych i leśnych	P6S_WG
K_W03	procedury i zasady projektowania infrastruktury gospodarstw rolniczych i leśnych oraz wymagania dotyczące kształtowania krajobrazu	P6S_WG

K_W04	skutki oddziaływania produkcji agroleśnej na środowisko przyrodnicze oraz zasady zrównoważonego użytkowania zasobów naturalnych	P6S_WG
K_W05	zasady utrzymania urządzeń, obiektów, systemów technicznych i technologii typowych dla przedsiębiorstw rolniczych i leśnych	P6S_WG P6S_WG (Inż.)
K_W06	czynniki kształtujące jakość surowców i zasady produkcji w gospodarstwach agroleśnych	P6S_WG
K_W07	teorie wyjaśniające złożone zależności pomiędzy środowiskiem a systemem uprawy roślin i gospodarką leśną	P6S_WG
K_W08	zasady, warunki pozyskiwania i transportu surowców z gospodarstw agroleśnych	P6S_WG
K_W09	zasady funkcjonowania rynku i marketingu produktów z surowców rolniczych i leśnych oraz znaczenie lasu dla rekreacji i usług agroturystycznych oraz zrównoważonego rozwoju	P6S_WK
K_W10	podstawowe uwarunkowania etyczne i prawne związane z działalnością naukową, gospodarką rolną i leśną oraz pojęcia i zasady dotyczące ochrony własności intelektualnej	P6S_WK
K_W11	ogólne zasady tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw zajmujących się gospodarką leśną, rolną oraz ochroną przyrody i środowiska	P6S_WK P6S_WK (Inż.)
Umiejętności: absolwent potrafi		
K_U01	stosować standardowe techniki i narzędzia badawcze służące produkcji rolniczej i leśnej oraz ochronie systemów agroleśnych	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U02	pozyskać i przetworzyć dane z różnych źródeł dotyczące zagadnień związanych z gospodarką agroleśną oraz dokonać krytycznej analizy tych informacji	P6S_UW
K_U03	wykorzystać zdobytą wiedzę do planowania, projektowania i realizowania zadań inżynierskich w zakresie gospodarki agroleśnej	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U04	posługiwać się technikami informacyjno-komunikacyjnymi w planowaniu, zarządzaniu przedsiębiorstwem i opracowaniu systemów agroleśnych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U05	diagnozować i rozwiązywać problemy z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem oraz ochrony zasobów naturalnych	P6S_UW

K_U06	zaprojektować gospodarstwo agroleśne, właściwie dobierać urządzenia i technologie produkcji w systemach agroleśnych z uwzględnieniem metod waloryzacji środowiska	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U07	identyfikować i wskazywać metody eliminowania zagrożeń dla środowiska przyrodniczego będących skutkiem funkcjonowania przedsiębiorstw agroleśnych	P6S_UW
K_U08	dobierać metody, narzędzia i techniki do analizy stanu siedliska oraz zoptymalizowania produkcji agroleśnej	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U09	wykorzystać metody analityczne, symulacyjne i eksperymentalne do oceny wpływu biotycznych i abiotycznych czynników na siedlisko	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U10	ocenić wpływ stosowanych technologii pozyskiwania surowców i systemów agroleśnych na środowisko oraz funkcjonowanie obszarów wiejskich	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U11	przy pomocy poznanych metod dokonać analizy i oceny funkcjonowania systemów agroleśnych	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U12	samodzielnie zaplanować i wykonać pod kierunkiem opiekuna eksperymenty, obserwacje i pomiary, interpretować uzyskane wyniki, formułować wnioski i uzasadniać swoje stanowisko	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U13	dokonać wstępnej oceny ekonomicznej produkcji prowadzonej w gospodarstwach agroleśnych	P6S_UW P6S_UW (Inż.)
K_U14	przygotować pracę pisemną, wystąpienie ustne wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu rolnictwa i leśnictwa	P6S_UK
K_U15	posługiwać się językiem obcym w stopniu zgodnym z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
K_U16	brać udział w debacie, dyskutować i krytycznie interpretować zjawiska, procesy zachodzące w środowisku i gospodarstwach agroleśnych	P6S_UK
K_U17	organizować pracę indywidualną oraz współdziałać w zespole	P6S_UO
K_U18	samodzielnie planować i realizować własne doszkalcenie się	P6S_UU
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do		
K_K01	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i ciągłej jej aktualizacji	P6S_KK

K_K02	uznania znaczenia wiedzy oraz korzystania z opinii ekspertów w rozwiązywaniu problemów organizacyjnych i technicznych związanych z agroleśnictwem	P6S_KK
K_K03	wypełniania zobowiązań społecznych i inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	P6S_KO
K_K04	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6S_KO
K_K05	odpowiedzialnego pełnienia funkcji zawodowych oraz dbałości o dorobek i tradycję zawodu	P6S_KR
K_K06	zachowania profesjonalizmu i przestrzegania zasad etyki zawodowej	P6S_KR

** z uwzględnieniem odniesienia do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji umożliwiającym uzyskanie kompetencji inżynierskich*

Tabela 2. Opis zakładanych efektów uczenia się dla KIERUNKU *AGROLEŚNICTWO* w kategoriach wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia dla poziomu 6 określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyk drugiego stopnia dla poziomu 6 określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji

Uniwersalne charakterystyki poziomu 6 w PRK				
Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK		Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich	KIERUNKOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
			Symbol efektu kierunkowego	Kierunkowe efekty uczenia się odniesione do poszczególnych kategorii i zakresów
WIEDZA – absolwent ZNA I ROZUMIE				
P6U_W - w zaawansowanym stopniu - fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi - różnorodne, złożone uwarunkowania prowadzonej działalności				
P6S_WG Zakres i głębia - kompletność perspektywy poznawczej i zależności	w zaawansowanym stopniu - wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej - właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym –	podstawowe procesy zachodzące w cyklu życia urządzeń, obiektów i systemów technicznych	K_W01	wybrane zagadnienia z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych niezbędne do opisu zjawisk i procesów związanych z agroleśnictwem
			K_W02	metodologię badań naukowych w zakresie nauk rolniczych i leśnych
			K_W03	procedury i zasady projektowania infrastruktury gospodarstw rolniczych i leśnych oraz wymagania dotyczące kształtowania krajobrazu
			K_W04	skutki oddziaływania produkcji agroleśnej na środowisko przyrodnicze oraz zasady zrównoważonego użytkowania zasobów naturalnych

	również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem		K_W05	zasady utrzymania urządzeń, obiektów, systemów technicznych i technologii typowych dla przedsiębiorstw rolniczych i leśnych
			K_W06	czynniki kształtujące jakość surowców i zasady produkcji w gospodarstwach agroleśnych
			K_W07	teorie wyjaśniające złożone zależności pomiędzy środowiskiem a systemem uprawy roślin i gospodarką leśną
			K_W08	zasady, warunki pozyskiwania i transportu surowców z gospodarstw agroleśnych
P6S_WK <i>Kontekst - uwarunkowania, skutki</i>	- fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji - podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego - podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości	podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form indywidualnej przedsiębiorczości	K_W09	zasady funkcjonowania rynku i marketingu produktów z surowców rolniczych i leśnych oraz znaczenie lasu dla rekreacji i usług agroturystycznych oraz zrównoważonego rozwoju
			K_W10	podstawowe uwarunkowania etyczne i prawne związane z działalnością naukową, gospodarką rolną i leśną oraz pojęcia i zasady dotyczące ochrony własności intelektualnej
			K_W11	ogólne zasady tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw zajmujących się gospodarką leśną, rolną oraz ochroną przyrody i środowiska
UMIEJĘTNOŚCI – absolwent POTRAFI				

P6U_U - innowacyjnie wykonywać zadania oraz rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach - samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie - komunikować się z otoczeniem, uzasadniać swoje stanowisko				
P6S_UW <i>Wykorzystanie wiedzy - rozwiązywane problemy i wykonywane zadania</i>	<u>wykorzystywać posiadaną wiedzę</u> - formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: - właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, - dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych	planować i przeprowadzać eksperymenty, w tym pomiary i symulacje komputerowe, interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski przy identyfikacji i formułowaniu specyfikacji zadań inżynierskich oraz ich rozwiązywaniu: - wykorzystywać metody analityczne, symulacyjne i eksperymentalne, - dostrzegać ich aspekty systemowe i pozatechniczne, w tym aspekty etyczne, - dokonywać wstępnej oceny ekonomicznej proponowanych rozwiązań i podejmowanych działań inżynierskich - dokonywać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania istniejących rozwiązań technicznych i	K_U01	stosować standardowe techniki i narzędzia badawcze służące produkcji rolniczej i leśnej oraz ochronie systemów agroleśnych
			K_U02	pozyskać i przetworzyć dane z różnych źródeł dotyczące zagadnień związanych z gospodarką agroleśną oraz dokonać krytycznej analizy tych informacji
			K_U03	wykorzystać zdobytą wiedzę do planowania, projektowania i realizowania zadań inżynierskich w zakresie gospodarki agroleśnej
			K_U04	posługiwać się technikami informacyjno-komunikacyjnymi w planowaniu, zarządzaniu przedsiębiorstwem i opracowaniu systemów agroleśnych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju
			K_U05	diagnozować i rozwiązywać problemy z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem oraz ochrony zasobów naturalnych
	<u>wykorzystywać posiadaną wiedzę</u> formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów - w przypadku studiów o profilu praktycznym		K_U06	zaprojektować gospodarstwo agroleśne, właściwie dobierać urządzenia i technologie produkcji w systemach agroleśnych z uwzględnieniem metod waloryzacji środowiska

		oceniać te rozwiązania - projektować - zgodnie z zadaną specyfikacją - oraz wykonywać typowe dla kierunku studiów proste urządzenia, obiekty, systemy lub realizować procesy, używając odpowiednio dobranych metod, technik, narzędzi i materiałów	K_U07	identyfikować i wskazywać metody eliminowania zagrożeń dla środowiska przyrodniczego będących skutkiem funkcjonowania przedsiębiorstw agroleśnych
			K_U08	dobierać metody, narzędzia i techniki do analizy stanu siedliska oraz zoptymalizowania produkcji agroleśnej
			K_U09	wykorzystać metody analityczne, symulacyjne i eksperymentalne do oceny wpływu biotycznych i abiotycznych czynników na siedlisko
			K_U10	ocenić wpływ stosowanych technologii pozyskiwania surowców i systemów agroleśnych na środowisko oraz funkcjonowanie obszarów wiejskich
			K_U11	przy pomocy poznanych metod dokonać analizy i oceny funkcjonowania systemów agroleśnych
			K_U12	samodzielnie zaplanować i wykonać pod kierunkiem opiekuna eksperymenty, obserwacje i pomiary, interpretować uzyskane wyniki, formułować wnioski i uzasadniać swoje stanowisko
			K_U13	dokonać wstępnej oceny ekonomicznej produkcji prowadzonej w gospodarstwach agroleśnych
P6S_UK Komunikowanie się - dobiera	- komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii - brać udział w debacie -		K_U14	przygotować pracę pisemną, wystąpienie ustne wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu rolnictwa i leśnictwa

	przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich - posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego		K_U15	posługiwać się językiem obcym w stopniu zgodnym z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
			K_U16	brać udział w debacie, dyskutować i krytycznie interpretować zjawiska, procesy zachodzące w środowisku i gospodarstwach agroleśnych
P6S_UO Organizacja pracy - planowanie i praca zespołowa	- planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole - współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)		K_U17	organizować pracę indywidualną oraz współdziałać w zespole
P6S_UU Uczenie się - planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób	- samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie		K_U18	samodzielnie planować i realizować własne doszkącanie się
KOMPETENCJE – absolwent JEST GOTÓW DO				
P6U_K - kultywowania i upowszechniania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i poza nim - samodzielnego podejmowania decyzji, krytycznej oceny działań własnych, działań zespołów, którymi kieruje, i organizacji, w których uczestniczy, przyjmowania odpowiedzialności za skutki tych działań				

P6S_KK Oceny - krytyczne podejście	- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści - uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu		K_K01	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i ciągłej jej aktualizacji
			K_K02	uznania znaczenia wiedzy oraz korzystania z opinii ekspertów w rozwiązywaniu problemów organizacyjnych i technicznych związanych z agroleśnictwem
P6S_KO Odpowiedzialność - wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego	- wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego - inicjowania działań na rzecz interesu publicznego - myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy		K_K03	wypełniania zobowiązań społecznych i inicjowania działań na rzecz interesu publicznego
			K_K04	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
P6S_KR Rola zawodowa - niezależność i rozwój etosu	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: - przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, - dbałości o dorobek i tradycje zawodu		K_K05	odpowiedzialnego pełnienia funkcji zawodowych oraz dbałości o dorobek i tradycję zawodu
			K_K06	zachowania profesjonalizmu i przestrzegania zasad etyki zawodowej

W roku akademickim 2021/2022 na IV roku / studiów I stopnia, dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku 2018/2019 realizowany był program studiów oparty na efektach kształcenia, dostosowanych do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6-8.

Tabela 3. Opis zakładanych efektów kształcenia dla KIERUNKU AGROLEŚNICTWO dla studiów I stopnia w kategoriach wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2018/2019; z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia dla poziomu 6 określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyk drugiego stopnia dla poziomu 6 określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6-8. / na podstawie art. 11 ust. 1 Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (j.t. Dz.U. z 2017 r. poz. 2183 z późn. zm.), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz.U. z 2016 r. poz. 1596 z późn. zm.) oraz §36 ust.1 pkt i Statutu UR.

Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów przyjęty Uchwałą nr 237/02/2018 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku agroleśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim (Załącznik do Uchwały nr 237/02/2018 Senatu UR)

Nazwa kierunku: **agroleśnictwo**

Poziom kształcenia: **studia pierwszego stopnia** (poziom 6 PRK)

Profil kształcenia: **ogólnoakademicki**

Tytuł zawodowy absolwenta: **inżynier**

Obszar kształcenia: **obszar nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych**

Dziedzina/y nauki oraz dyscypliny naukowe:

dziedzina nauk rolniczych

(dyscypliny: **agronomia, ochrona i kształtowanie środowiska, inżynieria rolnicza**)

dziedzina nauk leśnych (dyscyplina: **leśnictwo**)

Symbol kierunkowych efektów kształcenia	Kierunkowe efekty kształcenia	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK na poziomie 6-7 (kod składnika opisu) dla obszaru kształcenia
Wiedza: absolwent zna i rozumie		
K_W01	teorie z zakresu matematyki, chemii, fizyki, statystyki i ekologii niezbędne do opisu zjawisk i procesów przyrodniczych związanych z agroleśnictwem	P6S_WG

K_W02	metodologię badań naukowych w zakresie nauk rolniczych i leśnych	P6S_WG
K_W03	procedury i zasady projektowania infrastruktury gospodarstw rolniczych i leśnych oraz wymagania dotyczące kształtowania krajobrazu	P6S_WG
K_W04	skutki oddziaływania produkcji agroleśnej na środowisko przyrodnicze oraz zasady zrównoważonego użytkowania zasobów naturalnych	P6S_WG
K_W05	zasady utrzymania urządzeń, obiektów, systemów technicznych i technologii typowych dla przedsiębiorstw rolniczych i leśnych	P6S_WG
K_W06	czynniki kształtujące jakość surowców i zasady produkcji w gospodarstwach agroleśnych	P6S_WG
K_W07	teorie wyjaśniające złożone zależności pomiędzy środowiskiem a systemem uprawy roślin i gospodarką leśną	P6S_WG
K_W08	zasady, warunki pozyskiwania i transportu surowców z gospodarstw agroleśnych	P6S_WG
K_W09	zasady funkcjonowania rynku i marketingu produktów z surowców rolniczych i leśnych oraz znaczenie lasu dla rekreacji i usług agroturystycznych	P6S_WK
K_W10	podstawowe uwarunkowania etyczne i prawne związane z działalnością naukową, gospodarką rolną i leśną oraz pojęcia i zasady dotyczące ochrony własności intelektualnej	P6S_WK
K_W11	ogólne zasady tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw zajmujących się gospodarką leśną, rolną oraz ochroną przyrody i środowiska	P6S_WK
Umiejętności: absolwent potrafi		
K_U01	stosować standardowe techniki i narzędzia badawcze służące produkcji rolniczej i leśnej oraz ochronie systemów agroleśnych	P6S_UW
K_U02	pozyskać i przetworzyć dane z różnych źródeł dotyczące zagadnień związanych z gospodarką agroleśną oraz dokonać krytycznej analizy tych informacji	P6S_UW
K_U03	wykorzystać zdobytą wiedzę do planowania, projektowania i realizowania zadań inżynierskich w zakresie gospodarki agroleśnej	P6S_UW
K_U04	posługiwać się technikami informacyjno-komunikacyjnymi w planowaniu, zarządzaniu przedsiębiorstwem i opracowaniu systemów agroleśnych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju	P6S_UW

K_U05	diagnozować i rozwiązywać problemy z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem oraz ochrony zasobów naturalnych	P6S_UW
K_U06	zaprojektować gospodarstwo agroleśne, właściwie dobierać urządzenia i technologie produkcji w systemach agroleśnych z uwzględnieniem metod waloryzacji środowiska	P6S_UW
K_U07	identyfikować i wskazywać metody eliminowania zagrożeń dla środowiska przyrodniczego będących skutkiem funkcjonowania przedsiębiorstw agroleśnych	P6S_UW
K_U08	dobierać metody, narzędzia i techniki do analizy stanu siedliska oraz zoptymalizowania produkcji agroleśnej	P6S_UW
K_U09	wykorzystać metody analityczne, symulacyjne i eksperymentalne do oceny wpływu biotycznych i abiotycznych czynników na siedlisko	P6S_UW
K_U10	ocenić wpływ stosowanych technologii pozyskiwania surowców i systemów agroleśnych na środowisko oraz funkcjonowanie obszarów wiejskich	P6S_UW
K_U11	przy pomocy poznanych metod dokonać analizy i oceny funkcjonowania systemów agroleśnych	P6S_UW
K_U12	samodzielnie zaplanować i wykonać pod kierunkiem opiekuna eksperymenty, obserwacje i pomiary, interpretować uzyskane wyniki, formułować wnioski i uzasadniać swoje stanowisko	P6S_UW
K_U13	dokonać wstępnej oceny ekonomicznej produkcji prowadzonej w gospodarstwach agroleśnych	P6S_UW
K_U14	przygotować pracę pisemną, wystąpienie ustne wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu rolnictwa i leśnictwa	P6S_UK
K_U15	posługiwać się językiem obcym w stopniu zgodnym z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
K_U16	brać udział w debacie, dyskutować i krytycznie interpretować zjawiska, procesy zachodzące w środowisku i gospodarstwach agroleśnych	P6S_UK
K_U17	organizować pracę indywidualną i w zespole	P6S_UO
K_U18	samodzielnie planować i realizować własne doszkącanie się	P6S_UU
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do		
K_K01	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i ciągłej jej aktualizacji	P6S_KK

K_K02	uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów organizacyjnych i technicznych związanych z agroleśnictwem	P6S_KK
K_K03	wypełniania zobowiązań społecznych i inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	P6S_KO
K_K04	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6S_KO
K_K05	odpowiedzialnego pełnienia funkcji zawodowych oraz dbałości o dorobek i tradycję zawodu	P6S_KR
K_K06	zachowania profesjonalizmu i przestrzegania zasad etyki zawodowej	P6S_KR

* - efekty kształcenia dla kierunku, poziomu i profilu kształcenia odpowiednio w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w odniesieniu do wybranych efektów właściwych dla obszaru lub obszarów kształcenia do których został przyporządkowany kierunek studiów – zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6-8.

Tabela 4. Tabela wypełnienia kompetencji inżyniera przez kierunkowe efekty kształcenia
Przyjęta Uchwałą nr 237/02/2018 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku agroleśnictwo, studia pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim (Załącznik do Uchwały nr 237/02/2018 Senatu UR).

Nazwa kierunku studiów: agroleśnictwo		
Poziom kształcenia: studia I stopnia (poziom 6 PRK)		
Profil: ogólnoakademicki		
Opis słowny składnika opisu prowadzącego do uzyskania kompetencji inżynierskich (zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6-8)		Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
WIEDZA: absolwent zna i rozumie		
podstawowe procesy zachodzące w cyklu życia urządzeń, obiektów i systemów technicznych		K_W03, K_W05
ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości		K_W09, K_W11
UMIEJĘTNOŚCI: absolwent potrafi		
planować i przeprowadzać eksperymenty, w tym pomiary i symulacje komputerowe, interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski		K_U04, K_U12

przy identyfikacji i formułowaniu specyfikacji zadań inżynierskich oraz ich rozwiązywaniu: - wykorzystać metody analityczne, symulacyjne i eksperymentalne, - dostrzegać ich aspekty systemowe i pozatechniczne, - dokonać wstępnej oceny ekonomicznej proponowanych rozwiązań i podejmowanych działań inżynierskich	K_U01, K_U03, K_U09, K_U10, K_U13
dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania istniejących rozwiązań technicznych i ocenić te rozwiązania	K_U08, K_U11
zaprojektować - zgodnie z zadaną specyfikacją - oraz wykonać typowe dla kierunku studiów proste urządzenie, obiekt, system lub zrealizować proces, używając odpowiednio dobranych metod, technik, narzędzi i materiałów	K_U03, K_U04, K_U06, K_U08

Tabela 5. Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Marta Łuszczak	dr hab., profesor Uczelni, Dziekan Kolegium Nauk Przyrodniczych
Karolina Pycia	dr inż., Prodziekan Kolegium Nauk Przyrodniczych
Anna Szpila	dr, Prodziekan Kolegium Nauk Przyrodniczych
Tomasz Dudek	dr hab. inż., profesor Uczelni, kierownik kierunku agroleśnictwo
Bogdan Wiśniowski	dr hab. inż., profesor Uczelni, Członek Zespołu Programowego kierunku agroleśnictwo
Tomasz Olbrycht	dr inż., Członek Zespołu Programowego kierunku agroleśnictwo
Bogdan Saletnik	dr inż., Członek Zespołu Programowego kierunku agroleśnictwo
Grzegorz Pitucha	dr, Członek Zespołu Programowego kierunku agroleśnictwo
Łukasz Peszek	dr, pracownik naukowo-techniczny Zakładu Agroekologii i Użytkowania Lasu
Maciej Kluz	dr, Pełnomocnik Rektora ds. Projektów NAWA, Koordynator Programu ERASMUS+, Koordynator Programu CEEPUS
Dorota Rączka-Laska	mgr; Dyrektor Dziekanatu Kolegium Nauk Przyrodniczych
Ewa Żyracka	dr; Sekcja Jakości Kształcenia i Akredytacji Kolegium Nauk Przyrodniczych

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	19
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim.....	21
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	21
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	33
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie.....	43
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	58
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie.....	68
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	80
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	83
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	91
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	105
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.....	107
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów.....	114
Część III. Załączniki.....	116
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów.....	116
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających.....	123

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Rzeszowski (UR) został utworzony na mocy ustawy uchwalonej 7 czerwca 2001 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanej przez Prezydenta RP w dniu 4 lipca 2001 roku. Uczelnia powstała z połączenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Filii Uniwersytetu Marii Curie- Skłodowskiej w Lublinie oraz Wydziału Ekonomii w Rzeszowie Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Obecnie jest to największa uczelnia w województwie podkarpackim, zatrudniająca 1333 nauczycieli akademickich, kształcąca prawie 16 tys. studentów na 60 kierunkach studiów. Uczelnia posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w 6 dyscyplinach naukowych oraz stopnia doktora w 19 dyscyplinach.

Od 1 października 2019 r. studia doktoranckie prowadzone są w Szkole Doktorskiej UR oraz kontynuowane na studiach doktoranckich w Kolegiach UR. Obecnie w Uczelni kształci się 154 doktorantów, w tym 81 w Szkole Doktorskiej. Uczelnia zapewnia również możliwość podnoszenia kwalifikacji w ramach oferowanych form studiów podyplomowych, z czego w bieżącym roku akademickim korzysta 321 osób.

Realizując swoją misję, Uniwersytet Rzeszowski stanowi dla studentów i doktorantów kulturotwórczy, przedsiębiorczy i nowoczesny ośrodek akademicki zapewniający optymalne warunki studiowania, w oparciu o wysoko wykwalifikowaną kadrę oraz nowoczesne zaplecze naukowo-badawcze sprzyjające wysokiej jakości badań. W 2015 roku Uczelni przyznano Złote Godło – Najwyższa Jakość Quality International w kategorii QI SERVICES - usługi najwyższej jakości w ramach realizacji projektów unijnych. Ze względu na swoje położenie geograficzne, Uczelnia odgrywa ważną rolę w procesie edukacji międzykulturowej i transgranicznej. W ramach podjętych działań na rzecz umiędzynarodowienia, UR na podstawie podpisanych umów bilateralnych współpracuje ze 179 uczelniami i instytucjami zagranicznymi. Współpraca w ramach programu Erasmus obejmuje 230 uczelni z obszaru Unii Europejskiej oraz 45 uczelni z krajów poza UE.

Kadra naukowa Uniwersytetu uczestniczy w realizacji wielu projektów naukowych i badawczych. O ich aktywności świadczą uzyskane nagrody za największy wpływ na postrzeganie polskiej nauki na świecie: *ELSEVIER Research Impact Leaders Awards* przyznane w kategoriach: *Agricultural Sciences* (2017 r., 2018 r., 2020 r.) i *Humanities* (2017 r.), oraz wyróżnienie *ELSEVIER Research Impact Leaders Awards* w kategorii *Agricultural Sciences* (2019 r.).

Odpowiedzią Uczelni na wyzwania rzeczywistości w wymiarze naukowym i edukacyjnym jest szeroko rozumiana koncepcja „uniwersytetu otwartego”, „edukacji przez całe życie”. W tym kontekście UR jest nie tylko realizatorem kształcenia na poziomie wyższym, ale instytucją dla każdego, która poprzez bogatą ofertę wykładów, kursów, szkoleń uwzględnia także kwalifikacje, zainteresowania, potrzeby i indywidualne możliwości studentów, osób pracujących bądź seniorów. Na Uczelni funkcjonuje Mały Uniwersytet Rzeszowski (MUR), a od 2018 roku, w ramach projektu prowadzonego wspólnie z Fundacją Wspierania Edukacji przy Stowarzyszeniu Dolina Lotnicza również Dziecięcy Uniwersytet Techniczny, którego celem jest zwiększenie popularności nauk ścisłych, zwłaszcza technicznych, wśród dzieci i młodzieży. W strukturze Uniwersytetu ma swoje miejsce Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie im. S. Barańczaka, oferujące naukę na trzech profilach oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku prowadzący zajęcia w kilkunastu klubach i sekcjach. W rankingu Perspektyw 2021, Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie znalazło się w gronie 3 najlepszych liceów w Rzeszowie i uplasowało na 215 miejscu wśród liceów ogólnokształcących w kraju.

Wprowadzona od 1 października 2019r. nowa struktura Uczelni, zgodnie ze [Statutem UR](#), uwzględnia podział na 4 główne jednostki organizacyjne (kolegia) prowadzące działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną (Kolegium Nauk Humanistycznych, Kolegium Nauk Medycznych, Kolegium Nauk Przyrodniczych oraz Kolegium Nauk Społecznych).

Kształcenie na kierunku agroleśnictwo na profilu ogólnoakademickim, realizowane jest w Kolegium Nauk Przyrodniczych (KNP) głównie w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska (INROiKŚ) – do 30 IX 2019 – na Wydziale Biologiczno-Rolniczym. Strukturę organizacyjną Instytutu tworzą: Zakład Agroekologii i Użytkowania Lasu, Zakład Ekologii i Ochrony Środowiska, Zakład Fizjologii i Biotechnologii Roślin, Zakład Gleboznawstwa Chemii Środowiska i Hydrologii, Zakład Inżynierii Produkcji Rolno-Spożywczej, Zakład Ochrony Przyrody i Ekologii Krajobrazu, Zakład Podstaw Rolnictwa i Gospodarki Odpadami, Zakład Produkcji Roślinnej, Pracownia Polityki Regionalnej i Gospodarki Żywnościowej, Pracownia Architektury Krajobrazu, Pracownia Bioróżnorodności, Stacja Doświadczalna. Obecnie Instytut zatrudnia 5 profesorów zwyczajnych, 19 profesorów nadzwyczajnych (posiadających stopień doktora habilitowanego), 29 adiunktów (ze stopniem doktora), 4 asystentów (ze stopniem magistra), 16 pracowników inżynieryjno-technicznych oraz 2 pracowników Stacji Doświadczalnej. Podstawą realizacji studiów na kierunku agroleśnictwo jest dorobek naukowy oraz dydaktyczny kadry Instytutu (w obu reprezentowanych dyscyplinach) wspieranej przez pracowników zewnętrznych, m.in. zatrudnionych w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe, Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Potwierdzeniem możliwości kształcenia na wysokim poziomie merytorycznym są uzyskane przez ówczesny Wydział Biologiczno-Rolniczy prawa do nadawania stopnia doktora nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo oraz stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1. Powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni, oczekiwań formułowanych wobec kandydatów, oferowanych specjalności/specjalizacji

Misją Uniwersytetu Rzeszowskiego określoną w Strategii Rozwoju UR do 2020 roku, przyjętej przez Senat UR Uchwałą nr 123/05/2013 w dniu 23 maja 2013 roku, jest kreowanie rozwoju społeczno-gospodarczego i kształtowanie kapitału intelektualnego dla potrzeb współczesnej gospodarki i kultury, w oparciu o wysoko wykwalifikowaną kadrę, nowoczesne zaplecze naukowo-badawcze, wysoką jakość badań naukowych, dziedzictwo kulturowe regionu i kraju, w zgodzie z fundamentalnymi wartościami, zasadami i normami postępowania utrwalonymi w tradycji uniwersyteckiej. Do głównych celów strategicznych Uczelni należy m.in. zapewnienie wysokiego poziomu jakości kształcenia, dostosowanego do potrzeb i oczekiwań rynku pracy oraz budowanie wysokiej pozycji naukowej w oparciu o wykwalifikowaną kadrę i nowoczesną infrastrukturę.

Misja ta w większości jest kontynuowana w nowej strategii rozwoju UR na lata 2021-2030, przyjętej uchwałą nr 59/03/2021 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 marca 2021 r. UR to nowoczesna uczelnia, wierna ponadczasowym tradycjom akademickim, realizująca ideę dążenia do doskonałości naukowej, dydaktycznej i artystycznej oraz wychowująca przyszłe elity aspirujące do roli liderów odpowiedzialnych za rozwój Polski, Europy i Świata. Rolą Uniwersytetu jest tworzenie optymalnych, różnorodnych i atrakcyjnych warunków studiowania oraz nauczania. Przekazywana na Uniwersytecie wiedza na wysokim poziomie zapewnia zdobycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych poprzez organizację krajowych i zagranicznych praktyk zawodowych, prowadzenie zajęć przez praktyków, wprowadzanie unikalnych programów nauczania czy innowacyjnych metod nauczania. Na UR realizowana jest działalność naukowa i dydaktyczna z obszarów nauk humanistycznych, społecznych, ścisłych, przyrodniczych, technicznych, rolniczych i medycznych oraz nauk o zdrowiu, kulturze fizycznej i obszaru sztuki. Kolejnym celem UR wspierającym rozwój naukowy oraz kształcenie studentów jest współpraca z otoczeniem zewnętrznym. W obszarze nauki działania UR koncentrują się wokół kształtowania wysokiej pozycji naukowej Uczelni nie tylko w regionie, ale także w kraju i na świecie, budowanej w oparciu o nowoczesne zaplecze kadrowe i infrastrukturalne, a w kolejnym obszarze na profesjonalnej i efektywnej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Powołanie kierunku studiów agroleśnictwo w 2018 roku, w UR na ówczesnym Wydziale Biologiczno-Rolniczym ściśle wpisuje się w misję Uniwersytetu Rzeszowskiego jako przedsiębiorczego i nowoczesnego ośrodka akademickiego, kreującego rozwój społeczno-gospodarczy oraz kształtującego kapitał intelektualny dla potrzeb współczesnej gospodarki, na bazie wysoko wykwalifikowanej kadry, nowoczesnego zaplecza naukowo-badawczego, wysokiej jakości badań, dziedzictwa kulturowego regionu i kraju, w zgodzie z fundamentalnymi wartościami, zasadami i normami postępowania utrwalonymi w tradycji uniwersyteckiej. Rolą UR jest różnorodność i atrakcyjność nauczania oraz tworzenie optymalnych warunków studiowania. W koncepcji kształcenia na kierunku uwzględniono dużą lesistość regionu (38,4%, to drugi wskaźnik lesistości

w Polsce po woj. Lubuskim) oraz rolniczy charakter Polski południowo-wschodniej i związaną z tym potrzebę kształcenia wysoko wykwalifikowanej kadry na potrzeby racjonalnej gospodarki zasobami naturalnymi regionu, co jest niekwestionowanym atutem ocenianego kierunku.

W koncepcji kształcenia uwzględniono również cele Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego, ukierunkowane na działania zmierzające do poprawy konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, poprzez wzrost efektywności i dochodowości gospodarstw rolnych. Jedną z dróg do osiągnięcia tego celu jest agroleśnictwo, czyli produkcja roślinna lub zwierzęca z elementami gospodarki leśnej i zachowaniem równowagi środowiska naturalnego. Agroleśnictwo przynosi tak dużo korzyści, że wiele krajów przestawia swoje rolnictwo na jeden z systemów agroleśnych, np. we Francji do 2025 r. 50% gospodarstw rolnych będą stanowiły gospodarstwa agroleśne. Agroleśnictwo jest oficjalnie wspierane również w Hiszpanii, Portugalii i na Węgrzech. IV Światowy Kongres Agroleśnictwa w Montpellier w maju 2019 r. zakończył się przyjęciem rezolucji w kwestii wspierania wprowadzania agroleśnictwa jako narzędzia w walce ze zmianami klimatu.

Koncepcja kształcenia na kierunku agroleśnictwo została opracowana i wdrożona przez ówczesny Wydział Biologiczno-Rolniczy Uniwersytetu Rzeszowskiego i obecnie jest kontynuowana przez Kolegium Nauk Przyrodniczych, Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska. W tworzeniu koncepcji kształcenia na kierunku agroleśnictwo uczestniczyli zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i interesariusze zewnętrzni. Interesariusze wewnętrzni to przede wszystkim nauczyciele akademicki, którzy uczestniczyli bezpośrednio w opracowywaniu koncepcji i programów kształcenia dla kierunku agroleśnictwo, a także studenci, którzy wchodzi w skład różnych komisji, zespołów i rad. Interesariusze zewnętrzni to różnego rodzaju podmioty otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi Wydział Biologiczno-Rolniczy, a obecnie również Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, prowadzi szeroką współpracę. W tworzeniu koncepcji kształcenia na kierunku agroleśnictwo, wykorzystano również doświadczenie pracowników Wydziału Biologiczno-Rolniczego (obecnie Instytutu) zdobyte w trakcie współpracy naukowej i dydaktycznej z uczelniami krajowymi i zagranicznymi w trakcie odbytych staży i wizyt studyjnych. Uwzględniając potencjał pracowników, bazę naukowo-dydaktyczną (nagrodzoną Polską Nagrodą Innowacyjności w 2014 r.) i zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego, zaprojektowano elastyczny program kształcenia o profilu ogólnoakademickim, bez podziału na specjalności ale z grupą przedmiotów do wyboru. Przyjęta koncepcja kształcenia na kierunku agroleśnictwo wpływa na charakter prowadzonych badań naukowych, które służą unowocześnianiu rolnictwa i gospodarki leśnej w regionie południowo-wschodniej Polski, charakteryzującym się specyficznym krajobrazem mozaikowym. Krajobraz ten tworzą niewielkie pola uprawne, łąki, poprzecinane pasami zadrzewień i mniejszymi kompleksami leśnymi. Takie warunki charakterystyczne dla tej części Pogórza tworzą przesłanki do rozwoju agroleśnictwa. Koncepcja kształcenia na kierunku agroleśnictwo zakłada ogólnoakademicki profil kształcenia, gwarantujący absolwentom studiów I stopnia nabywanie umiejętności i kompetencji badawczych, które przełożą się na dobre przygotowanie do prowadzenia badań naukowych (w tym do formułowania i analizy problemów badawczych, właściwego doboru metod i narzędzi badawczych, opracowania i prezentacji wyników badań). Absolwenci agroleśnictwa posiadają wiedzę inżynierską w zakresie nauk rolniczych i leśnych. Absolwenci są przygotowani do wykonywania zadań inżynierskich o charakterze projektowym, inwestycyjnym i użytkowym, dotyczących systemów agroleśnych. Potrafią zaplanować, wykonać i nadzorować zabiegi związane z ochroną i użytkowaniem ziemi przy zastosowaniu najnowszych osiągnięć z zakresu nauk rolniczych i leśnych. Absolwenci studiów I stopnia są przygotowani do podjęcia dalszej edukacji lub do podjęcia pracy zawodowej. Studia na kierunku agroleśnictwo dają możliwość zatrudnienia zarówno w sektorze

rolniczym jak i leśnym, w administracji rządowej i samorządowej w tym również związanej z ochroną środowiska terenów rolniczych i leśnych, a także w doradztwie na stanowiskach związanych z innowacyjnym użytkowaniem tych terenów. Absolwenci ocenianego kierunku studiów są przygotowani również do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolnego w jednym z systemów agroleśnych lub gospodarstwa rolnego posiadającego jednocześnie fragment lasu (w woj. podkarpackim lasy prywatne stanowią 17,8%, w sąsiednich: małopolskim 43,6%, lubelskim 41,1%, świętokrzyskim 28,8%). Realizacja programu studiów pozwala na nabycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do pełnienia ważnych ról w życiu gospodarczym i społecznym w regionie i w kraju oraz otoczeniu międzynarodowym. W tym celu działalność Wydziału Biologiczno-Rolniczego (do 30.09.2019 r.), a obecnie Kolegium Nauk Przyrodniczych oraz Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska ukierunkowana jest na wspieranie aktywnego udziału studentów i absolwentów w życiu Uczelni i społeczeństwa oraz przygotowanie absolwentów do osiągania sukcesów i świadomego kierowania swoim rozwojem personalnym i zawodowym. Obecny program studiów przyjęty został przez Senat UR w dniu 27 czerwca 2019 r. uchwałą nr 460/06/2019 w sprawie ustalenia programów studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim. W udoskonalaniu programów studiów biorą udział nauczyciele akademicki, studenci kierunku agroleśnictwo, a także interesariusze zewnątrzni, którzy wyrażają swoją opinię nt. programu studiów i przyjętych efektów uczenia się, w zakresie kształcenia wysoko wykwalifikowanej kadry, zgodnie z oczekiwaniami rynku pracy. Oferta dydaktyczna na kierunku agroleśnictwo obejmuje studia I stopnia, 7 semestralne inżynierskie w formie stacjonarnej.

2. Związek kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową, w tym do głównych kierunków działalności naukowej prowadzonej w uczelni w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których kierunek jest przyporządkowany oraz najważniejszych osiągnięć naukowych uczelni w tym zakresie z ostatnich 5 lat będących wynikiem tej działalności (kategoria naukowa, prestiżowe publikacje, granty, nagrody, awanse naukowe), a także sposobów wykorzystania wyników działalności naukowej w opracowaniu i doskonaleniu programu studiów, jak również w procesie jego realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zdobywania przez studentów kompetencji badawczych i udziału w badaniach

Działalność naukowa w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki leśne, była prowadzona wcześniej na Wydziale Biologiczno-Rolniczym, a od 01.09.2019 r., koncentruje się w Kolegium Nauk Przyrodniczych UR, w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska. Kolegium Nauk Przyrodniczych posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk rolniczych w dyscyplinach rolnictwo i ogrodnictwo, technologia żywności i żywienia oraz doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauk fizycznych oraz biologicznych, na których studenci kierunku mogą kontynuować kształcenie. Jednostka posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinach rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki biologiczne. Kierunek agroleśnictwo zgodnie z Uchwałą 460/06/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego w sprawie ustalenia programów studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim został przyporządkowany do dziedziny nauk rolniczych: 60% do dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, 40% do dyscypliny nauk leśnych. Taki podział został przyjęty na podstawie listy przedmiotów przewidzianych programem.

Program studiów na kierunku agroleśnictwo w pełni wpisuje się w prowadzoną działalność naukową Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, którego pracownicy

głównie prowadzą zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku. Program jest udoskonalany w oparciu o najnowsze osiągnięcia naukowe w zakresie nauk rolniczych i nauk leśnych.

Spośród ogółu nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów, 67 % prowadzi badania związane z dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo, a dodatkowo 4 % z dyscypliny nauki leśne (wg. oświadczeń, natomiast zgodnie ze stanem faktycznym – publikacjami – ok. 20%). W związku z tym treści przekazywane w procesie dydaktycznym studentom kierunku agroleśnictwo, są oparte na wiedzy i doświadczeniu kadry naukowo-dydaktycznej, bezpośrednio zaangażowanej w proces kształcenia, zgodnie z ich profilem działalności naukowej i specjalnością. Program studiów na kierunku agroleśnictwo w pełni wpisuje się w priorytetową działalność INROIKS, związaną z oddziaływaniem rolnictwa na środowisko, plonowanie i jakość roślin w warunkach zmian meteorologicznych i klimatycznych. Działalność priorytetowa Instytutu realizowana jest w oparciu o podtematy badawcze prowadzone przez poszczególne jednostki organizacyjne. W każdej jednostce organizacyjnej Instytutu prowadzone są badania, których tematyka związana jest bezpośrednio z kształceniem na kierunku agroleśnictwo. Główne tematy badawcze realizowane w poszczególnych jednostkach Instytutu, to m.in: użytkowanie ekosystemów rolnych i leśnych, a stan środowiska i możliwości świadczeń ekosystemowych; wpływ rolnictwa na kształtowanie zmian właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych wybranych gleb i wód; wpływ czynników naturalnych i antropopresji na środowisko oraz kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej; wpływ warunków środowiskowych na plonowanie, kosztocłonność, energochłonność wybranych gatunków roślin zbożowych, strączkowych oraz na jakość surowca; czynniki i procesy wpływające na wartość przyrodniczą i dynamikę wiejskiego krajobrazu kulturowego; zrównoważone gospodarowanie na terenach wiejskich w aspekcie optymalizowania produktywności i ochrony agroekosystemów; optymalizacja produkcji roślinnej w zróżnicowanych warunkach agrośrodowiskowych; oddziaływanie rolnictwa na wybrane grupy fauny. W ramach tematów głównych realizowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Instytutu, pracownicy realizują określone podtematy badawcze zgodne z ich profilem naukowym i zainteresowaniami, a główne rezultaty badań są wykorzystywane w prowadzeniu działalności dydaktycznej na ocenianym kierunku studiów oraz do realizacji prac dyplomowych. Badania naukowe prowadzone przez nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces kształcenia na kierunku agroleśnictwo, związane są z prowadzeniem takich przedmiotów kierunkowych jak m.in.: gleboznawstwo i żyzność gleb, ekologia populacji zwierząt, łąkarstwo, rekreacyjne użytkowanie lasu, fauna ekosystemów agroleśnych, surowce leśne, zielarstwo, ekologia zadrzewionych krajobrazów i in. Przedmioty związane z działalnością naukową zestawiono w Tabeli 4 (Część III Raportu Samooceny).

Badania naukowe prowadzone w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska są realizowane w ramach środków własnych Uczelni oraz w ramach grantów badawczych finansowanych przez środki Narodowego Centrum Nauki oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Ponadto pracownicy pozyskują projekty rządowe finansowane np. przez MRiRW, PROW. Tematy pozyskiwanych projektów są związane ze specyfiką ocenianego kierunku i wiążą się z działalnością dydaktyczną. Pracownicy realizujący zajęcia na kierunku agroleśnictwo w latach 2016-2021 uczestniczyli w realizacji wielu projektów badawczych oraz badawczo-wdrożeniowych.

Jednym z projektów, bardzo ważnym dla kierunku agroleśnictwo, był projekt finansowany przez NCN 2013/11/B/NZ9/00793 (645 tys. zł): „Zadrzewienia dębowe w krajobrazie wiejskim regionu Karpat: pochodzenie, dynamika i wartości przyrodnicze”. Celem projektu było określenie zróżnicowania gajów i zadrzewień dębowych Karpat ze szczególnym uwzględnieniem cech biometrycznych, wieku i historii rozwoju drzewostanów, jak też statusu syntaksonomicznego

związanych z nimi zbiorowisk i obecności elementów ciepłolubnych oraz określenie wpływu lokalnych czynników środowiska na potencjał regeneracyjny ciepłolubnych dąbrów w krajobrazie wiejskim. Projekt realizowany był w latach 2014-2018 przy współudziale partnerów zagranicznych: Ukrainian National Forestry University, Forestry and Park Gardening, Hen. Chupryny 103, 79057, Lviv, Ukraine; MTA Centre for Ecological Research, Institute of Ecology and Botany, Alkotmány u. 2-4, 2163 Vácrátót, Hungary; Institute of Biology Bucharest, Romanian Academy, Spl. Independenței 296, 060031 Bucharest, Romania. Podczas badań prowadzonych w ramach tego projektu, szczególnie na Węgrzech i w Rumunii, pracownicy zdobywali doświadczenie i poszerzali swoją wiedzę z zakresu systemów agroleśnych. Wszyscy pracownicy UR biorący udział w tym projekcie prowadzą zajęcia na kierunku agroleśnictwo. Wyniki tych badań zostały opublikowane w wysoko punktowanych czasopismach naukowych:

- Top-down segregated policies undermine the maintenance of traditional wooded landscapes: Evidence from oaks at the European Union's eastern border, *Landscape and Urban Planning* 189: 247-59, 2021
- The importance of livestock grazing at woodland-grassland interface in the conservation of rich oakwood plant communities in temperate Europe, *Biodiversity and Conservation* Vol. 30, iss. 3, s. 741-760, 2021
- The dendrometric characteristics of oak woods in rural landscapes of the East Carpathians, *Baltic Forestry* Vol. 27, no. 1, s. 394-401, 2021
- Seeing the oakscape beyond the forest: a landscape approach to the oak regeneration in Europe, *Landscape Ecology* Vol. 33, iss. 4, s. 513-528, 2018
- Noteworthy Lichenized and Lichenicolous Fungi of Open-Canopy Oak Stands in East-Central Europe, *Herzogia* Vol. 31, iss. 1, p. 172-189, 2018

W ramach projektu BIOSTRATEG3/346390/4/NCBR/2017 realizowanym przez pracowników prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo przy współpracy z IBWCH Łódź, IUNG-PIB Puławy, AgeSoya Huta Krzeszowska, opracowano innowacyjną biodegradowalną otoczkę dla nasion soi opartej na biopolimerach z surowców odnawialnych dla zwiększonej tolerancji roślin na niekorzystne warunki środowiskowe. Opracowana otoczka chitozan + roztwór ALG/PEG, zapewnia nasionom ochronę przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, zabezpiecza przed gniciem nasion soi, zapewnia lepsze i równomierne wschody oraz nie zakłóca symbiozy z bakteriami brodawkowymi. Pracownicy realizujący zajęcia na kierunku agroleśnictwo uczestniczyli również w projektach finansowanych ze środków Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, realizując m.in. zadania związane z waloryzacją warunków siedliskowych kraju do uprawy roślin strączkowych. Realizacja tych projektów przyczyniła się w znacznym stopniu do rozwoju kompetencji dydaktycznych pracowników prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo. Projekty te dotyczyły nowych technologii bezpośrednio stosowanych w rolnictwie, które dzięki komercjalizacji weszły bezpośrednio do praktyki rolniczej i ogrodniczej. Rozwinęły się również kompetencje pracowników dotyczące transferu technologii od sfery nauki do praktyki, które są bezpośrednio wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Opracowane w wymienionych projektach innowacje, potwierdzone zostały przyznanymi patentami lub wnioskami patentowymi, a rezultaty badań przyczyniły się do powstania szeregu prac naukowych (szczegóły w załączniku nr 2: III.4.2 i III.4.3).

Dostosowanie programu studiów do profilu naukowego kadry bezpośrednio zaangażowanej w proces dydaktyczny na ocenianym kierunku, pozwala na kompletne realizowanie założonych celów i jest działaniem zapewniającym wysoki poziom kształcenia. Realizowane w INROiKŚ badania naukowe pozwalają na systematyczną aktualizację treści programowych realizowanych przedmiotów

w formie wykładowej i ćwiczeniowej, co znajduje odzwierciedlenie głównie w tematyce przedmiotów specjalnościowych, ma wpływ na kształtowanie tematyki prac dyplomowych oraz innych działań naukowych w których bezpośrednio uczestniczą studenci ocenianego kierunku studiów. Poparciem dla szerokiej działalności naukowej wcześniej Wydziału Biologiczno-Rolniczego, a obecnie INROiKŚ są znaczące osiągnięcia naukowe i rozwój kadry bezpośrednio zaangażowanej w proces kształcenia na ocenianym kierunku (szczegóły w pkt 4 Raportu Samooceny). W latach 2016-2021 pracownicy UR realizujący zajęcia na kierunku agroleśnictwo opublikowali łącznie 534 prac naukowych, z czego 46% prac stanowiły publikacje objęte współczynnikiem wpływu IF znajdujące się w bazie Journal Citation Report. Aktywność naukowa pracowników, wcześniej Wydziału Biologiczno-Rolniczego, a obecnie również INROiKŚ przyczyniła się do uzyskania przez Uniwersytet Rzeszowski nagrody za największy wpływ na postrzeganie polskiej nauki na świecie: ELSEVIER Research Impact Leaders Awards, przyznane w kategoriach: Agricultural Sciences w 2017, w 2018 i 2021 roku oraz wyróżnienie w 2019 roku. Wydział Biologiczno-Rolniczy, a obecnie również INROiKŚ realizując zadania wyznaczone w Strategii UR uwzględnił kreowanie aktywnych i przedsiębiorczych postaw studentów. Studenci ocenianego kierunku mogą uczestniczyć w działalności kół naukowych. Zainteresowani prowadzeniem własnych projektów badawczych studenci kierunku agroleśnictwo, mają zapewnioną opiekę merytoryczną i techniczną ze strony pracowników INROiKŚ. Zatem prowadzona działalność naukowa pozwala na modyfikowanie/aktualizację treści wykładów monograficznych, seminariów i zajęć laboratoryjnych, ściśle związanych z tematyką i uzyskanymi rezultatami badań naukowych pracowników KNP. Pracownie studenckie zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt nawiązujący do prowadzonych badań naukowych i umożliwiający studentom zdobywanie gruntownych podstaw, w tym praktycznych, a także wybór interesującej dla siebie tematyki np. pracy inżynierskiej.

3. Zgodności koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, roli i znaczenia interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia

Stworzona przez Wydział Biologiczno-Rolniczy koncepcja kształcenia na kierunku agroleśnictwo, jest utrzymywana również w Kolegium Nauk Przyrodniczych, w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska. W procesie tworzenia koncepcji kształcenia uczestniczyli interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Programy studiów opracowano przy udziale nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo. W tworzeniu programu kształcenia wykorzystano również ich badania naukowe związane bezpośrednio z naukami rolniczymi i naukami leśnymi. Wszystkie programy kształcenia były też konsultowane i opiniowane przez studentów. Studenci jako interesariusze wewnętrzni mają wpływ na ofertę edukacyjną kierunku poprzez swoich przedstawicieli w obecnych zespołach oraz komisjach ówczesnego Wydziału Biologiczno-Rolniczego. Przy tworzeniu koncepcji kształcenia na kierunku agroleśnictwo, istotną rolę odgrywali interesariusze zewnętrzni z otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni. Kształcenie na kierunku agroleśnictwo jest dostosowywane do potrzeb rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy i wysokich kwalifikacjach zawodowych. Przy tworzeniu i doskonaleniu programu studiów korzystano z opinii interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Opinie potencjalnych pracodawców oraz badania naukowe pracowników jednostki zostały uwzględnione w projektowaniu programu studiów o profilu ogólnoakademickim.

W związku z ciągłą potrzebą dostosowania programów nauczania do dynamicznie zmieniających się warunków na rynku pracy, a także w związku z potrzebą gospodarki opartej na wiedzy, Wydział Biologiczno-Rolniczy prowadził, a obecnie Kolegium Nauk Przyrodniczych oraz Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska kontynuuje współpracę z szeroką grupą podmiotów z regionalnego środowiska społecznego i samorządowego. Ponadto prowadzona jest współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami naukowymi. Kontakty z jednostkami naukowymi w Polsce i za granicą umożliwiają poszerzenie oferty dydaktycznej. Interesariusze zewnętrzni czynnie uczestniczą w kształceniu przyjmując studentów na praktyki zawodowe, które są integralną częścią programu studiów. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi pozwala na systematyczne dostosowywanie do programów studiów do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Efektem współpracy z przedstawicielami instytucji zewnętrznych takimi jak np. Podkarpacki Oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Rzeszowie, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie, Związek Stowarzyszeń Podkarpacka Izba Rolnicza w Rzeszowie, Związek Stowarzyszeń Podkarpacka Izba Rolnictwa Ekologicznego w Świlczy, Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, dr Green, Original Food, Agrobonus i in., jest zwiększenie atrakcyjności zajęć dydaktycznych, współpraca w zakresie prowadzenia prac dyplomowych, zajęć terenowych, praktyk zawodowych, co stwarza możliwość uzyskania umiejętności i kompetencji społecznych istotnych na rynku pracy. Instytucje zewnętrzne uczestniczyły w konsultacjach przy projektowaniu kierunkowych efektów uczenia się, zwracając przede wszystkim uwagę na kształcenie umiejętności wykorzystania wiedzy w praktyce np. podczas zajęć terenowych i praktyk studenckich.

4. Sylwetki absolwentów i przewidywane miejsca zatrudnienia

Absolwent studiów I stopnia kierunku agroleśnictwo uzyskuje tytuł zawodowy inżynier. Absolwent posiada wiedzę inżynierską w zakresie nauk rolniczych i leśnych. Jest przygotowany do wykonywania zadań inżynierskich o charakterze projektowym, inwestycyjnym i użytkowym, dotyczących systemów agroleśnych. Potrafi zaplanować, wykonać i nadzorować zabiegi związane z ochroną i użytkowaniem ziemi przy zastosowaniu najnowszych osiągnięć z zakresu nauk rolniczych i leśnych. Absolwent posiada umiejętności języka obcego na poziomie biegłości B2 ESOKJ. Absolwent jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Absolwent kierunku agroleśnictwo ma wykształcenie interdyscyplinarne, jest przygotowany do pracy zarówno w sektorze rolniczym jak i leśnym. Jest także przygotowany do pracy w administracji rządowej i samorządowej oraz doradztwie na stanowiskach związanych z innowacyjnym użytkowaniem ziemi w systemach agroleśnych. Absolwenci ocenianego kierunku studiów są przygotowani również do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolnego w jednym z systemów agroleśnych lub gospodarstwa rolnego posiadającego jednocześnie fragment lasu.

5. Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia oraz wykorzystane wzorce

Przy tworzeniu programu kształcenia na kierunku agroleśnictwo uwzględniono przede wszystkim założenia Polskiej Ramy Kwalifikacji. Cechami wyróżniającymi koncepcję kształcenia na kierunku agroleśnictwo, jest silna orientacja na ogólnoakademickie kształcenie dostosowane do potrzeb

zmieniającej się sytuacji gospodarczej regionu, bardzo dobra baza badawczo-dydaktyczna, wysoko wykwalifikowana kadra oraz wdrażanie do programów - rezultatów badań naukowych pracowników zaangażowanych w proces kształcenia. Wśród cech wyróżniających koncepcję kształcenia na kierunku agroleśnictwo wymienić można:

- Program studiów na kierunku agroleśnictwo zapewnia interdyscyplinarne i wyspecjalizowane kształcenie, jest dostosowany do potrzeb zmieniającego się otoczenia społeczno-gospodarczego regionu, rynku pracy oraz interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,
- Kształcenie na kierunku agroleśnictwo prowadzone jest przez wysoko wykwalifikowaną kadrę naukowo-dydaktyczną w oparciu o wyniki i rezultaty prowadzonych badań naukowych,
- Kształcenie na kierunku agroleśnictwo prowadzone jest z wykorzystaniem nowoczesnej bazy naukowo-dydaktycznej o bogatym wyposażeniu, umożliwiającym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych,
- Studenci kierunku agroleśnictwo mają możliwość odbywania praktyk zawodowych i zajęć terenowych w instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego, takich jak m.in.: Nadleśnictwa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Instytucje zrzeszone przez Naczelną Organizację Techniczną w Rzeszowie, jednostki Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej zlokalizowanych na terenie województwa podkarpackiego i in.

Wydział Biologiczno-Rolniczy, a obecnie Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska współpracuje z krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi oraz z regionalnym środowiskiem społecznym i samorządowym. Wymiana doświadczeń, będąca efektem współpracy, bezpośrednio ukształtowała koncepcję kształcenia na kierunku agroleśnictwo w UR.

6. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się z ukazaniem ich związku z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów, a także z dyscypliną/dyscyplinami, do której/których kierunku jest przyporządkowany

Efekty uczenia się na kierunku agroleśnictwo wpisują się w zakres dyscyplin naukowych rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki leśne, do których został przypisany kierunek agroleśnictwo zgodnie z Uchwałą Senatu UR nr 460/06/2019 z dnia 27 czerwca 2019 roku w sprawie ustalenia programów studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się oddają specyfikę kierunku. Zakładane efekty uczenia się dla kierunku agroleśnictwo, dla danego poziomu i profilu kształcenia uwzględniają uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia dla poziomów 6-7 określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226.) oraz charakterystyki drugiego stopnia dla poziomów 6 i 7, określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 – 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Liczba efektów uczenia się zdefiniowanych dla studiów I stopnia wynosi 35, w tym 11 z zakresu wiedzy, 18 z zakresu umiejętności i 6 z zakresu kompetencji społecznych. Efekty uczenia się dla poszczególnych przedmiotów zostały określone w taki sposób, aby były mierzalne i pozwalały na

stworzenie systemu ich weryfikacji w formie wskazanej w sylabusach oraz możliwe do osiągnięcia w zdefiniowanym przez program studiów czasie. Do założonych efektów uczenia się dostosowane są cele oraz merytoryczne treści poszczególnych przedmiotów. Kierunkowe efekty uczenia się są realizowane w trakcie wielu przedmiotów, a także w czasie przygotowywania pracy dyplomowej i umożliwiają studentom zdobywanie zaawansowanej wiedzy aktualizowanej w oparciu o najnowsze osiągnięcia naukowe. Studia I stopnia umożliwiają studentom zdobywanie zaawansowanej wiedzy i przygotowują do prowadzenia badań naukowych, w tym do nabycia umiejętności planowania i wykonywania eksperymentów badawczych, interpretacji i wnioskowania na podstawie wyników badań, wykorzystywania właściwych metod i narzędzi analitycznych i in. W efektach uczenia się z zakresu wiedzy dla studiów I stopnia ujęto zagadnienia związane z naukami podstawowymi, np. botaniką, chemią, fizyką czy statystyką matematyczną, niezbędnych do opisu zjawisk i procesów przyrodniczych związanych z agroleśnictwem (K_W01, K_W02). Ujęto również procedury i zasady projektowania infrastruktury gospodarstw rolniczych i leśnych oraz wymagania dotyczące kształtowania krajobrazu (K_W03), skutki oddziaływania produkcji agroleśnej na środowisko przyrodnicze oraz zasady zrównoważonego użytkowania zasobów naturalnych (K_W04), zasady funkcjonowania rynku produktów rolniczych i leśnych oraz tworzenia przedsiębiorstw funkcjonujących w ramach tego rynku (K_W09, K_W11). Kierunkowe efekty uczenia się pozwalają na zdobycie wiedzy w zakresie podstawowych regulacji etycznych i prawnych związanych z działalnością naukową, gospodarką rolną i leśną oraz pojęcia i zasady dotyczące ochrony własności intelektualnej (K_W10). W efektach kierunkowych służących zdobywaniu kompetencji inżynierskich, w zakresie wiedzy, uwzględniono zagadnienia związane z budową maszyn i narzędzi używanych w rolnictwie i leśnictwie, geodezją, utrzymaniem urządzeń, obiektów, systemów technicznych i technologii typowych dla przedsiębiorstw rolniczych i leśnych (K_W01, K_W05). Ważne z punktu widzenia pracy absolwenta kierunku agroleśnictwo jako inżyniera jest wstanie wykorzystać zdobytą wiedzę do planowania, projektowania i realizowania zadań inżynierskich w zakresie gospodarki agroleśnej, zaprojektować gospodarstwo agroleśne, właściwie dobierać urządzenia i technologie produkcji w systemach agroleśnych z uwzględnieniem metod waloryzacji środowiska (K_U03, K_U06). Kompetencje inżynierskie osiągane są również poprzez dobór metod, narzędzi i technik do analizy stanu siedliska oraz zoptymalizowania produkcji agroleśnej (K_U08). Ważne jest również uzyskanie kompetencji społecznych, poprzez osiąganie których absolwent kierunku agroleśnictwo I stopnia zyskuje gotowość do: krytycznej oceny posiadanej wiedzy, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów, wypełniania zobowiązań społecznych na rzecz interesu publicznego, działania w sposób przedsiębiorczy odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz dbałość o dorobek i tradycje zawodu (K_K01-K_K06). W zakresie języków obcych, student w trakcie 4 semestrów studiów I stopnia uzyskuje umiejętności posługiwania się podstawowym słownictwem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistycznym z zakresu nauk rolniczych i nauk leśnych (K_U15). Studenci swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje mogą sprawdzać i pogłębiać w ramach praktyki zawodowej na realizację, której w programie studiów stacjonarnych I stopnia przeznaczono 120 godzin dydaktycznych.

7. Efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich z ukazaniem przykładowych rozwinięć na poziomie wybranych zajęć lub grup zajęć służących zdobywaniu tych kompetencji

Kierunkowe efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich w zakresie wiedzy i umiejętności (K_W05, K_W11, K_U01, K_U03, K_U04, K_U06, K_U08, K_U09, K_U10, K_U11, K_U12, K_U13) na studiach I stopnia osiągane są poprzez realizację przedmiotów przewidzianych w programie i planie studiów. W tabelach 6 i 7 pokazano rozwinięcie wybranego efektu uczenia się w poszczególnych przedmiotach.

Tabela 6. Przykładowe rozwinięcia efektu K_U03 - student potrafi wykorzystywać zdobytą wiedzę do planowania, projektowania i realizowania zadań inżynierskich w zakresie gospodarki agroleśnej

Przedmiot	Rozwinięcie/przykładowe treści efektów uczenia się zdefiniowane dla przedmiotu
Przedmioty kierunkowe	
Geodezja	Student potrafi posługiwać się metodami geodezyjnymi przydatnymi w rozwiązywaniu zadań z zakresu agroleśnictwa
Agroekologia	Student potrafi wymienić, scharakteryzować i przeprowadzić waloryzację wybranych ekosystemów w krajobrazie
Łąkarstwo	Student potrafi dobrać gatunki traw i roślin motylkowych do mieszanek na trwałe i przemienne użytki zielone
Przedmioty kierunkowe do wyboru	
Botanika z dendrologią	Student potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę o roślinach do zadań z zakresu gospodarki leśnej oraz potrafi zaplanować obserwacje i pomiary oraz zinterpretować uzyskane wyniki
Flora lasu	Student potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę na temat składu gatunkowego zbiorowisk leśnych do planowania zadań w zakresie gospodarki leśnej oraz potrafi zaplanować obserwacje i pomiary oraz zinterpretować uzyskane wyniki
Gospodarka sylwo-pastoralna	Student potrafi zaplanować działalność agroleśną z uwzględnieniem ochrony zasobów naturalnych
Jeleniowate w chowie fermowym	Student potrafi zaplanować pozyskiwanie surowca z jeleniowatych z uwzględnieniem ochrony zasobów naturalnych
Projektowanie architektoniczne	Student potrafi odczytywać informacje

	zawarte w projektach architektonicznych i wyciągać wnioski dla potrzeb zawodu
Projektowanie urbanistyczne	Student potrafi z planów i map wyciągnąć wnioski dotyczące terenów związanych z gospodarką agroleśną
Rekultywacje terenów zdegradowanych	Student potrafi zaproponować procedurę rekultywacji gleby zdegradowanej

Tabela 7. Przykładowe rozwinięcia efektu K_U06 - student potrafi zaprojektować gospodarstwo agroleśne, właściwie dobierać urządzenia i technologie produkcji w systemach agroleśnych z uwzględnieniem metod waloryzacji środowiska

Przedmiot	Rozwinięcie/przykładowe treści efektów uczenia się zdefiniowane dla przedmiotu
Przedmioty podstawowe	
Ochrona przyrody	Student potrafi sporządzić opracowania z zakresu ochrony przyrody
Przedmioty kierunkowe	
Maszynoznawstwo	Student potrafi dobierać maszyny i urządzenia w produkcji roślinnej i leśnej
Ochrona lasu	Student potrafi zaplanować, zorganizować i nadzorować zabiegi związane z ochroną upraw agroleśnych, wykorzystując dostępne techniki i technologie
Transport leśny	Student potrafi zaplanować zabiegi związane z procesem transportu drewna, wykorzystując dostępne techniki i technologie
Przedmioty kierunkowe do wyboru	
Surowce leśne	Student potrafi wskazać na metody poboru nierzewnych surowców leśnych najmniej uciążliwe dla środowiska leśnego, zgodne z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej
Zielarstwo	Student potrafi wskazać na metody poboru roślin leczniczych najmniej uciążliwe dla środowiska leśnego, zgodne z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej
Podstawy agronomii	Student potrafi planować produkcję roślinną w określonym siedlisku
Ogólna uprawa roślin	Student potrafi planować produkcję roślinną w określonym siedlisku
Gospodarka sylwo-pastoralna	Student potrafi zaplanować działalność agroleśną z uwzględnieniem ochrony zasobów naturalnych

Jeleniowate w chowie fermowym	Student potrafi zaplanować pozyskiwanie surowca z jeleniowatych z uwzględnieniem ochrony zasobów naturalnych
Nasiennictwo i szkółkarstwo roślin drzewiastych	Student potrafi wskazać właściwe sposoby rozmnażania generatywnego i wegetatywnego roślin drzewiastych w produkcji materiału szkółkarskiego
Hodowla i biotechnologia roślin drzewiastych	Student potrafi wskazać właściwe sposoby rozmnażania generatywnego i wegetatywnego roślin drzewiastych w produkcji materiału szkółkarskiego
Planowanie przestrzenne	Student potrafi wydzielić przyrodnicze jednostki przestrzenne oraz dobierać do nich właściwe sposoby zagospodarowania
Ekologia krajobrazu	Student potrafi badać strukturę krajobrazu. Wyznacza przyrodnicze jednostki przestrzenne oraz identyfikuje ich funkcje w środowisku przyrodniczym.
Pozyskiwanie drewna	Student potrafi zaplanować, zorganizować i nadzorować zabiegi związane z procesem pozyskiwania surowca drzewnego, wykorzystując dostępne techniki i technologie
Główne użytkowanie lasu	Student potrafi zaplanować, zorganizować i nadzorować zabiegi związane z użytkowaniem lasu, wykorzystując dostępne techniki i technologie.
Projektowanie architektoniczne	Student potrafi wykonać projekt zagospodarowania terenu i małej architektury w zakresie podstawowym
Projektowanie urbanistyczne	Student potrafi z planów i map wyciągnąć wnioski dotyczące terenów związanych z gospodarką agroleśną

8. Spełnienia wymagań odnoszących się do ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 powołanej ustawy.

Nie dotyczy

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

1. Dobór kluczowych treści, w tym treści związanych z wynikami działalności naukowej uczelni w dyscyplinie/dyscyplinach, do której/których jest przyporządkowany kierunek oraz w zakresie znajomości języków obcych, ze wskazaniem przykładowych powiązań treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się oraz dyscypliną/dyscyplinami, do której/których kierunek jest przyporządkowany

Treści kształcenia realizowane na kierunku agroleśnictwo są ściśle powiązane z działalnością pracowników prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów i zapewniają uzyskanie wiedzy i osiągnięcie umiejętności pod kątem ich praktycznego zastosowania w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek. Efektem pracy naukowej nauczycieli akademickich realizujących proces dydaktyczny na ocenianym kierunku studiów jest dobór treści kształcenia, zwłaszcza w ramach realizowanych przedmiotów kierunkowych oraz przedmiotów kierunkowych do wyboru. Wykaz zajęć powiązanych z działalnością naukową zestawiono w tabeli 4 (Część III Raportu Samooceny).

Kluczowe treści kształcenia powiązane z praktycznym kształceniem, występują głównie w grupie przedmiotów kierunkowych i przedmiotów kierunkowych do wyboru. Za dobór treści do poszczególnych przedmiotów odpowiada koordynator przedmiotu. Koordynator przedmiotu na podstawie matrycy efektów uczenia się, która zawiera zestawienie efektów kierunkowych wraz z przypisaniem do przedmiotów, na których powinny być zrealizowane, tworzy efekty przedmiotowe i dobiera treści w taki sposób, aby wszystkie założone efekty uczenia się zostały zrealizowane. Koordynator przedmiotu proponuje również metody weryfikacji osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Treści kształcenia na kierunku agroleśnictwo są opisane w sylabusach przedmiotów. Sylabusy są umieszczone na stronie internetowej w zakładce

<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/kierunki/agrolesnictwo/sylabusy>.

Sylabusy są prezentowane i omawiane przez prowadzącego przedmiot na zajęciach organizacyjnych i szczegółowo omówione pod kątem treści programowych i efektów uczenia się, a także wymagań i warunków niezbędnych do spełnienia zaliczenia przedmiotu. Zespół Programowy Kierunku Agroleśnictwo (do 30.09.2019 r. Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia) dokonuje na początku każdego cyklu kształcenia przeglądu sylabusów pod kątem zgodności treści programowych z zakładanymi efektami uczenia się uwzględnionymi w programach studiów, a także pod kątem merytorycznym, w zakresie aktualności przekazywanej wiedzy oraz aktualności i dostępności literatury wykorzystywanej w procesie kształcenia.

Realizowane na kierunku agroleśnictwo treści kształcenia, program studiów oraz harmonogram jego realizacji mają umożliwić studentom osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się. Równocześnie treści kształcenia zapewniają osiągnięcie wiedzy i umiejętności pod kątem ich praktycznego zastosowania w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek.

Dobór treści programowych na studiach I stopnia na kierunku agroleśnictwo obejmuje 3 główne grupy przedmiotów: przedmioty ogólne, podstawowe i kierunkowe. W ramach przedmiotów kierunkowych są przedmioty obowiązkowe i przedmioty do wyboru z par przedmiotów.

Na studiach I stopnia przedmioty ogólne zapewniają realizację treści merytorycznych z zakresu: prawa, technologii informacyjnej, ochrony własności intelektualnej, przedmiotu ogólnouczelnianego,

a także języków obcych. Treści merytoryczne języków obcych pozwalają na osiągnięcie kompetencji językowych na poziomie B2 (Europejski System Opisu Kształcenia Językowego). Efekty uczenia się dla języka obcego są powiązane z kierunkowymi efektami w kategorii umiejętności: przygotowuje pracę pisemną, wystąpienie ustne wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu rolnictwa i leśnictwa (K_U14), posługuje się przy tym językiem obcym w stopniu zgodnym z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 (K_U15). Przedmioty podstawowe zapewniają realizację treści z zakresu: chemii, fizyki, matematyki, statystyki, ekologii ogólnej, fizjologii roślin, meteorologii i klimatologii, systemu informacji geograficznej, ochrony przyrody i krajobrazu; a dobór treści zapewnia m.in. nabycie efektu uczenia się w zakresie wiedzy niezbędnej do opisu zjawisk i procesów związanych z agroleśnictwem (K_W01). W grupie przedmiotów kierunkowych uwzględniono treści z zakresu: gleboznawstwa, agroekologii, łąkarstwa, maszynoznawstwa, produkcyjności i ochrony lasu, transportu leśnego. Ponadto w ramach przedmiotów kierunkowych znalazły się pary przedmiotów do wyboru związane są z realizacją następujących treści: fitopatologia i entomologia, pozyskiwanie drewna, rekultywacje, systemy agroleśne, hodowla roślin drzewiastych, gospodarka sylwopastoralna, botanika, zoologia. Treści zajęć kierunkowych są powiązane z kluczowymi efektami uczenia się, m. in. w kategorii wiedzy (m.in. K_W01, K_W05, K_W06) i w kategorii umiejętności (np. K_U03, K_U06, K_U08). W grupie przedmiotów kierunkowych znajduje się również seminarium inżynierskie (np. K_U03, K_U04, K_U11) oraz dodatkowe przedmioty do wyboru (można wybrać 2 przedmioty, jeden w semestrze 3 i jeden w semestrze 5, spośród proponowanych corocznie przez pracowników realizujących zajęcia na kierunku (m.in. K_W05, K_U01).

2. Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, w tym w szczególności umożliwiających przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunek jest przyporządkowany lub udział w tej działalności, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również nabycie kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego

Metody kształcenia są określone i opisane w sylabusach dla poszczególnych przedmiotów. Zestaw metod kształcenia dla poszczególnego przedmiotu jest adekwatny do form zajęć dydaktycznych. Metody kształcenia zostały zróżnicowane w odniesieniu do efektów uczenia się określonych dla wiedzy, umiejętności i kompetencji. Najczęściej stosuje się metody podające, takie jak: wykład problemowy czy wykład z prezentacją multimedialną oraz metody aktywizujące, takie jak: praca indywidualna, praca grupowa, dyskusja, projekty, rozwiązywanie zadań. Dla ćwiczeń laboratoryjnych dodatkowo stosuje się metody takie jak wykonywanie i projektowanie doświadczeń. W programie studiów większość przedmiotów kierunkowych realizowana jest w grupach laboratoryjnych, co umożliwia studentom indywidualną pracę i większe zaangażowanie w zgłębianie tematyki danego przedmiotu. W przygotowaniu studentów do samodzielnej pracy naukowej znaczącą rolę odgrywa metoda projektów, czy samodzielne planowanie i wykonywanie doświadczeń laboratoryjnych, a dyskusja na dany temat pozwala na samodzielne formułowanie wniosków z przeprowadzonych badań. Metody te są stosowane na zajęciach dydaktycznych z przedmiotów umożliwiających przygotowanie do działalności naukowej. Podobnie w przypadku działalności studentów w ramach kół naukowych. Ponadto umożliwia studentom korzystanie z różnych informacji w zakresie realizacji

danego przedmiotu, w tym z literatury naukowej, krytycznej oceny faktów oraz proponowanie twórczego rozwiązania danego problemu i prezentowania uzyskanych wyników, również z wykorzystaniem technik multimedialnych. Na studiach I stopnia studenci przygotowani są do prowadzenia badań naukowych w ramach przedmiotów, które umożliwiają formułowanie problemów badawczych, zaprojektowanie doświadczeń laboratoryjnych, analizę i interpretację wyników badań oraz projektowanie nowych rozwiązań lub modyfikację istniejących. Przygotowanie to w szczególności zapewnia seminarium. Wiedzę o sposobie realizacji różnych etapów procesu badawczego, źródłach danych oraz możliwych do zastosowania podejściach, student poznaje w trakcie studiowania takich przedmiotów jak: gleboznawstwo i żyzność gleb, transport leśny, produktywność lasu i in. Wiedzę na temat prawidłowego planowania doświadczeń agroleśnych student uzyskuje w realizacji przedmiotów: zielarstwo i statystyka w badaniach agroleśnych. Realizacja tych przykładowych przedmiotów przyczynia się do nabycia m.in. efektów uczenia się w kategorii umiejętności: projektuje gospodarstwo agroleśne, właściwie dobiera urządzenia i technologie produkcji w systemach agroleśnych z uwzględnieniem metod waloryzacji środowiska (K_U06), dobiera metody, narzędzia i techniki do analizy stanu siedliska oraz zoptymalizowania produkcji agroleśnej (K_U08). Na seminarium inżynierskim studenci poznają i opanowują zaawansowany warsztat pisania pracy naukowej, a w szczególności w zakresie formułowania hipotez badawczych, umiejętności doboru i wykorzystania literatury krajowej i zagranicznej, umiejętności analizy i syntezy podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych, ze zwróceniem uwagi na dostrzeganie prawidłowości występujących w obrębie badanych zjawisk, umiejętności stosowania metod i technik badawczych. W ramach seminarium inżynierskiego wykorzystywane są następujące metody dydaktyczne: analiza tekstów z dyskusją/praca w grupach/dyskusja. Realizacja seminarium zapewnia nabycie wielu istotnych efektów uczenia się, np. w zakresie umiejętności: pozyskuje i przetwarza dane z różnych źródeł dotyczące zagadnień związanych z gospodarką agroleśną oraz dokonuje krytycznej analizy tych informacji (K_U02). Natomiast w ramach praktyki zawodowej: praca w grupach i praca indywidualna przy realizacji powierzonych zadań praktycznych.

Nabywanie i doskonalenie kompetencji w zakresie technik informacyjno-komunikacyjnych i doskonalenie kompetencji w zakresie technik informacyjno-komunikacyjnych na studiach I stopnia jest realizowane w ramach takich przedmiotów jak m.in. „Technologia informacyjna”, „GIS - System Informacji Geograficznej”, gdzie nabywane są efekty uczenia się w zakresie umiejętności: posługiwania się technikami informacyjno-komunikacyjnymi w planowaniu, zarządzaniu przedsiębiorstwem i opracowaniu systemów agroleśnych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju (K_U04), pozyskiwania i przetwarzania danych z różnych źródeł dotyczących zagadnień związanych z gospodarką agroleśną oraz dokonywania krytycznej analizy tych informacji (K_U02). Efekty uczenia się związane z technikami informacyjno-komunikacyjnymi są realizowane na wielu przedmiotach wchodzących w cykl kształcenia, w tym również w ramach „Seminarium inżynierskiego”.

W ramach zajęć typu lektorat studenci kierunku agroleśnictwo realizują naukę języka obcego, prowadzącą do osiągnięcia poziomu B2 na studiach I stopnia według Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego. Metody kształcenia umiejętności językowych to analiza tekstu obcojęzycznego, słuchanie, rozmówki, krótkie wypowiedzi pisemne oraz prezentacje. W celu podniesienia kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego na studiach stacjonarnych wprowadzono dodatkowo immersyjną naukę języka angielskiego w wirtualnej rzeczywistości (Uchwała Senatu nr 13/09/2020 z dnia 24 września 2020 r.).

3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Program studiów na kierunku agroleśnictwo nie przewiduje obowiązku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (e-learning), ale dopuszcza taką możliwość. W roku akademickim 2019/2020 zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 25/2018, UR realizowane były szkolenia pracowników naukowo-dydaktycznych oraz dydaktycznych z zakresu tworzenia materiałów e-learningowych oraz prowadzenia zajęć takimi metodami. Szkolenie zrealizowano w ramach projektu pt. „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia”. Efektem kursu było teoretyczno-praktyczne przygotowanie do prowadzenia zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik e-learningowych. Zajęcia prowadzone były przez ekspertów wchodzących w skład Uniwersyteckiego Centrum Kształcenia na Odległość powołanego w celu wspierania nauczycieli akademickich w zakresie realizacji kształcenia zdalnego. Kadra prowadząca zajęcia na kierunku agroleśnictwo udostępnia materiały dydaktyczne za pośrednictwem platform internetowych, a także umożliwia kontakt e-mailowy. Ta asynchroniczna forma kontaktu studentów z prowadzącym zajęcia pozwala nie tylko na wymianę informacji o charakterze organizacyjnym, ale daje możliwość zadawania pytań i rozwiązywania problemów merytorycznych. Zapotrzebowanie na tego rodzaju szkolenia znacznie wzrosło w związku z sytuacją epidemiczną. Od marca 2020 r. częściowo, a od maja wszystkie zajęcia w Uniwersytecie Rzeszowskim realizowane są w formie zdalnej na rekomendowanej przez uczelnię platformie MS Teams. W związku z tym został wdrożony cykl szkoleń adresowanych do wszystkich nauczycieli akademickich z zakresu prowadzenia zajęć w formie zdalnej. Zarządzenie nr 8/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 stycznia 2021 r. ustala zasady weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się określonych w programie studiów oraz przeprowadzania egzaminu dyplomowego przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Wcześniej także obowiązywały Zarządzenia Rektora odnośnie weryfikacji efektów uczenia się przy użyciu narzędzi zdalnych. Od 1.10.2021 r. Uniwersytet Rzeszowski powrócił do realizacji kształcenia w siedzibie Uczelni z wyłączeniem przedmiotów ogólnouczelnianych, które realizowane są w formie zdalnej. Od 6.12.2021 do 9.01.2022 r. w związku z zaostrzającą się sytuacją epidemiczną UR przeszedł na naukę zdalną z wykorzystaniem platformy MS Teams (Zarządzeniem nr 226/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego). Zajęcia w semestrze letnim 2021/2022 będą prowadzone według Zarządzenie nr 11/2022 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 14 lutego 2022 roku w sprawie organizacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Rzeszowskim w semestrze letnim roku akademickiego 2021/2022 w związku z zagrożeniem wystąpienia COVID-19. Według tego zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Rzeszowskim w semestrze letnim roku akademickiego 2021/2022 odbywają się w sposób tradycyjny – w kontakcie bezpośrednim lub z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, na zasadach określonych w tym dokumencie. Wykłady na studiach stacjonarnych, niezależnie od wielkości grupy, są prowadzone w formie zdalnej, niezależnie od tego, czy zostało to przewidziane w programie studiów. Natomiast ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia konwersatoryjne, ćwiczenia kliniczne, zajęcia laboratoryjne, zajęcia hospitacyjne, zajęcia warsztatowe, zajęcia terenowe, zajęcia fakultatywne, zajęcia projektowe, zajęcia praktyczne, proseminaria, seminaria, lektoraty języków obcych, zajęcia wychowania fizycznego są prowadzone w formie kontaktu bezpośredniego zgodnie z harmonogramem zajęć.

4. Dostosowanie procesu uczenia do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia

Studenci kierunku agroleśnictwo mają możliwość profilowania swojej ścieżki kształcenia zgodnie z własnymi zainteresowaniami, poprzez wybór przedmiotów kierunkowych z oferowanych w ramach programu studiów par przedmiotów do wyboru oraz 2 przedmiotów do wyboru nie wpisanych na stałe do programu studiów – proponowanych co roku przez pracowników realizujących zajęcia na kierunku oraz poprzez wybór tematyki pracy dyplomowej.

W procesie uczenia się stosuje się różne formy dostosowane do zróżnicowanych potrzeb studentów:

- konsultacje realizowane w ramach dyżurów pracowników (szczegółowe zasady określa Regulamin pracy w UR), dyżury za pośrednictwem poczty elektronicznej w dowolnym czasie; obecnie dostęp nauczyciela dla studentów umożliwia również platforma MS Teams; w okresie zajęć zdalnych nauczyciele byli zobowiązani do prowadzenia konsultacji poprzez platformę MS Teams
- realizacja zajęć według indywidualnej organizacji studiów (IOS). Warunki uzyskania przez studenta IOS oraz jego realizacji określa **Regulamin Studiów UR, rozdz. 7, par. 22** (<https://www.ur.edu.pl/student/regulamin-studiow2>). Podstawą ubiegania się o studiowanie w trybie IOS jest: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub ciężka choroba, które utrudniają uczęszczanie na zajęcia dydaktyczne; odbywanie części studiów w uczelni krajowej lub zagranicznej; przyjęcie na studia w trybie potwierdzania efektów uczenia się; korzystanie z krótkoterminowego urlopu od zajęć; ciąża studentki – na studiach stacjonarnych; niekorzystanie z urlopu, przez studenta studiów stacjonarnych będącego rodzicem. Podstawą przyznania studentowi IOS może być także: studiowanie równolegle co najmniej na dwóch kierunkach w trybie stacjonarnym udokumentowane kolizją zajęć oraz wysoką średnią, wystąpienie przyczyn uzasadnionych specyfiką kierunku, które obiektywnie nie przemawiają za ubieganiem się studenta o udzielenie urlopu od zajęć lub zmiany formy studiów na niestacjonarne; uczestniczenie w zawodach sportowych na poziomie krajowym lub międzynarodowym uniemożliwiające uczęszczanie na zajęcia dydaktyczne; uzyskanie wyróżniających się osiągnięć naukowych lub udział w działalności badawczej prowadzonej przez UR poza podstawowym programem studiów. IOS może polegać w szczególności na: indywidualnym doborze zajęć lub grupy zajęć, metod i form kształcenia; modyfikacji zasad odbywania i zaliczania zajęć pod warunkiem osiągnięcia zakładanych dla przedmiotu efektów uczenia się, modyfikacji tygodniowego harmonogramu zajęć, w miarę możliwości, poprzez wybór grupy zajęciowej i/lub godzin zajęć w sposób umożliwiający realizację obowiązującego programu studiów z dostosowaniem do możliwości czasowych studenta lub zmianach terminów egzaminów i zaliczeń w porozumieniu z prowadzącym przedmiot lub zajęcia. Obecnie w trybie IOS na studiach I stopnia stacjonarnych na ocenianym kierunku kształci się: 1 student.
- Uczestnictwo w wykładach otwartych, konferencjach i innych wydarzeniach organizowanych w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, kołach naukowych, towarzystwach naukowych;
- Studenci wybitni motywowani są stypendiami specjalnymi.

Warunki studiowania studentów z niepełnosprawnościami opisane są w **Regulaminie Studiów (rozdz. 12)**. Proces uczenia się jest dostosowany do indywidualnych potrzeb studentów

z niepełnosprawnością, po wcześniejszym uzgodnieniu z osobami prowadzącymi zajęcia. Za zgodą dziekana studenci niepełnosprawni mogą korzystać w czasie zajęć, zaliczeń i egzaminów z pomocy asystenta osób niepełnosprawnych, a także za zgodą prowadzącego zajęcia ze środków technicznych w celu utrwalenia treści przekazanych na zajęciach w formie obrazu lub dźwięku. Ze względu na dysfunkcje studenci mogą mieć zmienione formy zajęć, formy zaliczeń lub egzaminów oraz przedłużony czas trwania zaliczenia lub egzaminu. Osoby niedowidzące i niedosłyszące mogą korzystać ze specjalnego sprzętu, który wypożyczany jest w Biurze Osób Niepełnosprawnych UR. W Kolegium Nauk Przyrodniczych rolę wspierającą dla osób z niepełnosprawnościami pełni powołany przez Rektora UR Konsultant ds. Osób Niepełnosprawnych. Obecnie w UR realizowany jest projekt świadomościowy „Przyjazny nURt”, współfinansowany ze środków UE w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, nr POER.03.05.00-00-A091/19-00), którego głównym celem jest ukierunkowanie rozwoju UR na dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. W ramach wymienionego projektu prowadzone są również konsultacje dla osób z niepełnosprawnościami.

Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska dysponuje odpowiednią bazą lokalową dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym w szczególności z niepełnosprawnościami ruchowymi (windy, sale dydaktyczne znajdujące się na parterze poszczególnych budynków, odpowiednio przystosowane toalety itp.). W Uniwersytecie Rzeszowskim, w tym również w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska osoby niepełnosprawne mają zapewnione dobre warunki kształcenia, wsparcie dydaktyczne, naukowe i materialne. Nowoczesne budynki dydaktyczne wyposażone są w rozwiązania architektoniczne przyjazne osobom niepełnosprawnym. Na Uczelni działa Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR podejmujące działania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom, będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i badaniach naukowych, w tym: likwidację barier architektonicznych i transportowych; zapewnienie tłumaczy języka migowego, asystentów osób niewidomych, z niepełnosprawnością ruchową; udostępnienie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie studentom niepełnosprawnym; zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych; organizację szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje i umiejętności studentów niepełnosprawnych oraz obozów integracyjno-szkoleniowych; na wniosek studenta odpowiednią organizację planowanych i dodatkowych zajęć dydaktycznych. Do korzystania z pomocy BON uprawnieni są studenci i doktoranci niepełnosprawni w rozumieniu Ustawy o Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej oraz Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych z 27 sierpnia 1997 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz.573,1981.) oraz przewlekle chorzy nieposiadający orzeczonego stopnia niepełnosprawności oraz Ci, których niezdolność do pełnego uczestnictwa w zajęciach spowodowana jest nagłą chorobą lub utratą sprawności z powodu wypadku, ale charakter tej niezdolności jest czasowy.

Od 01.10.2013 roku na Wydziale Biologiczno-Rolniczym, obecnie w Kolegium Nauk Przyrodniczych, INROiKŚ powołano Konsultanta ds. Osób Niepełnosprawnych monitorującego potrzeby, udzielającego konsultacji i doraźnej pomocy w zakresie rozwiązywania bieżących problemów niepełnosprawnych studentów. Od 01.01.2020 konsultant bierze udział w projekcie „Przyjazny nURt”–rozwój dostępności UR w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 „Uczenia dostępna” POWR.03.05.00-00-A007/19. Do korzystania z pomocy materialnej (stypendium specjalne) uprawnione są osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, wydane przez właściwe organy. Na kierunku agroleśnictwo ze stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych korzystało: w roku akademickim 2020/21 – 2 studentów, w roku akademickim korzysta 2021/22 – 1 student.

5. Harmonogram realizacji studiów z uwzględnieniem: zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów (w przypadku gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych), zajęć lub grup zajęć związanych z działalnością naukową prowadzoną w uczelni oraz zajęć lub grup zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru,

Harmonogram realizacji studiów (załącznik III.1.2.1, III.1.2.2, III.1.2.3, III.1.2.4) wynika bezpośrednio z programu studiów (załącznik III.1.1). Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku zestawiono w tabeli 3 (Część III Raportu Samooceny). Na kierunku agroleśnictwo prowadzone jest kształcenie na studiach I stopnia (7 semestrów, studia inżynierskie) w trybie stacjonarnym. Ogólna liczba godzin wynikająca z harmonogramu studiów I stopnia (studia stacjonarne) wynosi 2400 godzin (213 ECTS). W harmonogramie studiów na cykl kształcenia 2021/2022 można wyróżnić:

- przedmioty ogólne - 285 godzin (15 pkt ECTS),
- przedmioty podstawowe- 505 godzin (45 pkt ECTS),
- przedmioty kierunkowe – 1550 godzin (143 pkt ECTS); w tym kierunkowe do wyboru – 982 godzin (96 pkt ECTS),
- przedmioty do wyboru - 60 godzin (4 pkt ECTS),
- praktyka zawodowa - 120 godzin (6 pkt ECTS).

Zdecydowana większość godzin w ramach przedmiotów kształcenia ogólnego i podstawowego realizowana jest w początkowym etapie studiów (semestry 1-3). Przedmioty kierunkowe realizowane są przez cały cykl kształcenia – od semestru 1 do 7. Przedmioty kierunkowe i do wyboru związane są z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinach: rolnictwo i ogrodnictwo oraz nauki leśne (łącznie liczba pkt ECTS 143). Zajęcia związane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni przedstawiają dane zawarte w tabeli 4 (Część III Raportu Samooceny). Ponadto w programie studiów są przedmioty: z dziedziny nauk humanistycznych, przedmiot ogólnouczelniany oraz zajęcia z wychowania fizycznego. Kompetencje językowe kształtowane są na zajęciach z języka obcego (120 godzin), które rozpoczynają się w I semestrze studiów. Dodatkowo studenci mają możliwość wyboru przedmiotu w języku angielskim spośród 78 oferowanych w Kolegium. W 2020 r. w związku z realizacją przez Uniwersytet Rzeszowski projektu Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia, współfinansowanego ze środków UE, do programów studiów wprowadzono obowiązkowe zajęcia z przedmiotu: immersyjna nauka języka angielskiego w wirtualnej rzeczywistości (40 godzin). Dotyczy to studentów studiów I stopnia, cykl kształcenia rozpoczęty od roku akademickiego 2019/2020 (Uchwała nr 13/09/2020 Senatu UR z dnia 24.09.2020 r.). Niezależnie od tego stosowane są różne formy aktywizujące studentów do samodzielnego rozwijania umiejętności z zakresu j. angielskiego. Należą do nich: zachęcanie lub wymaganie od studentów zapoznawania się z literaturą angielskojęzyczną, zapraszanie nauczycieli z uczelni zagranicznych do przeprowadzenia wykładów skierowanych do studentów (w ramach planu lub poza nim), włączanie studentów w organizację międzynarodowych konferencji oraz projektów

międzynarodowych realizowanych przez Instytut. Grupa zajęć do wyboru obejmuje 18 par przedmiotów, stanowi 922 godziny (59% liczby godzin dla przedmiotów kierunkowych) i przypisane jest do nich 98 punktów ECTS (46%).

6. Dobór form zajęć, liczba godzin przypisana poszczególnym formom, liczebność grup studenckich, organizacja procesu kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramu zajęć

Formę realizacji poszczególnych zajęć dydaktycznych określają harmonogramy studiów. Struktura zajęć dydaktycznych na kierunku agroleśnictwo dla studiów I stopnia, stacjonarnych dla cyklu kształcenia 2021/2022 obejmuje: wykłady w wymiarze 850 godzin (co stanowi 35,42 % godzin ogółem), ćwiczenia audytoryjne 200 godzin (8,33 % godzin ogółem), ćwiczenia laboratoryjne 1117 godzin (46,54 % godzin ogółem), 60 godzin seminarium (2,50 % godzin ogółem), ćwiczenia terenowe 173 godzin (7,21 % godzin ogółem).

Studenci kierunku agroleśnictwo rozpoczynający kształcenie od roku akademickiego 2018/2019 realizowali 160 godzin praktyki, w tym 120 godzin z zakresu zdobywania umiejętności zawodowych i 40 godzin z zakresu inwentaryzacji. Praktyka zawodowa realizowana jest w trakcie trwania 4 semestru bądź po zakończeniu zajęć dydaktycznych realizowanych w semestrze 4. Studenci rozpoczynający kształcenie od roku akademickiego 2019/2020 i kolejnych cykli nauczania, realizują praktykę zawodową w wymiarze 120 h.

Organizacja roku akademickiego ustalana jest w drodze Zarządzenia Rektora UR i podawana do wiadomości studentów przed rozpoczęciem roku akademickiego. Organizację roku akademickiego 2021/2022 określa zarządzenie **nr 109 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 23 czerwca 2021 roku w sprawie organizacji roku akademickiego 2021/2022.**

Zajęcia na kierunku agroleśnictwo planowane są od poniedziałku do piątku, zgodnie z harmonogramem zajęć dostępnym na stronie internetowej kierunku: <https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/kierunki/agrolesnictwo/rozklady-zajec>. Liczebność grup studentów określa Zarządzenie nr 115/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28 czerwca 2021 r. w sprawie w sprawie ustalenia minimalnej liczebności grup studenckich dla form zajęć dydaktycznych na studiach pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich prowadzonych na Uniwersytecie Rzeszowskim. Zgodnie z zapisami zarządzenia, w wykładach na kierunku agroleśnictwo, uczestniczą wszyscy studenci danego rocznika studiów, ćwiczenia audytoryjne realizowane są w min. 25 osobowych grupach, laboratoria i ćwiczenia terenowe realizowane w min. 15 osobowych grupach, a seminaria w grupach min. 10 osobowych. W bieżącym roku akademickim liczebność studentów na poszczególnych rocznikach nie przekracza 16 osób, stąd realizują oni ćwiczenia audytoryjne, laboratoria, ćwiczenia terenowe i seminaria w 1 grupie.

7. Program i organizacja praktyk zawodowych, ich wymiar i termin realizacji oraz dobór instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk

Programowa praktyka zawodowa jest obowiązkowa oraz stanowi integralną część harmonogramu studiów i programu nauczania II roku na studiach stacjonarnych I stopnia kierunku agroleśnictwo i jest realizowana w czasie trwania lub po zakończeniu zajęć w 4 semestrze w wymiarze 120 godzin.

W Uniwersytecie Rzeszowskim kwestię praktyk reguluje Zarządzenie nr 4/2022 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 stycznia 2022 roku w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych. Zasady podjęcia i realizowania oraz warunki zaliczania praktyki są sformułowane w regulaminie odbywania i organizacji programowych praktyk zawodowych dla kierunków studiów w Kolegium Nauk Przyrodniczych UR (regulamin i uchwała Rady KNP nr 5/12/2019) oraz w szczegółowych wytycznych do Regulaminu KNP dla kierunku agroleśnictwo, zaopiniowanych przez kierunkowy zespół programowy. Nadzór dydaktyczno-organizacyjny nad praktyką sprawuje koordynator praktyk powołany przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w UR. W Kolegium Nauk Przyrodniczych UR obsługą dokumentów dotyczących praktyk, w tym przygotowaniem porozumień z pracodawcami i skierowań dla studentów na praktyki zajmuje się Sekcja Praktyk, wymienione dokumenty muszą uzyskać akceptację Dziekana KNP. Wszystkie informacje dotyczące praktyk programowych oraz dokumenty umożliwiające realizację i zaliczenie praktyki znajdują się na stronie internetowej w zakładce: <https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/kierunki/agrolesnictwo/praktyki-programowe>

Zgodnie z regulaminem praktyk dla KNP student samodzielnie wskazuje miejsce odbywania praktyk co skłania go do analizy rynku pracy oraz pozwala na wybór jej miejsca zgodnie z zainteresowaniami. Studenci mają pełną możliwość wyboru miejsca praktyki zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i możliwościami, z zastrzeżeniem, że praktyka musi być realizowana w jednostkach, których działalność ma wyraźny związek z szeroko pojętą problematyką agroleśnictwa. Student ma również możliwość wyboru miejsca odbywania praktyki spośród jednostek z którymi Kolegium Nauk Przyrodniczych podpisało porozumienie (umowę) dotyczące współpracy w zakresie realizacji dydaktyki w tym praktyk (m.in. Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Podkarpacki Oddział Regionalny ARiMR w Rzeszowie, Agromasz Serwis Sp. z o.o w Domaradzu, Młyn Frysztak Sp. z o.o. w Frysztaku, Spółka Original Food Sp. z o.o. w Radomyślu nad Sanem).

Miejscem odbywania praktyki są gospodarstwa (przedsiębiorstwa) rolne lub leśne, których zakres działalności jest zbieżny z programem studiów na kierunku agroleśnictwo i ma wyraźny związek z szeroko pojętą problematyką agroleśnictwa, a ponadto są właściwym miejscem do realizacji programu praktyk i osiągnięcia założonych celów i efektów uczenia się zawartych w sylabusie praktyk zawodowych. Miejscem odbywania praktyk mogą być także jednostki Kolegium Nauk Przyrodniczych UR prowadzące badania naukowe w zakresie systemów agroleśnych. Podstawą zaliczenia praktyki zawodowej może być dokument potwierdzający posiadanie własnej działalności gospodarczej, o profilu odpowiadającym programowi praktyk, a w przypadku pracy zawodowej zaświadczenie o zatrudnieniu w zakładzie pracy na stanowisku, którego charakter spełnia wymagania przewidziane w programie praktyk. Student ma możliwość realizacji praktyki zawodowej za granicą, z zastrzeżeniem, że będzie ona zgodna z kierunkiem studiów i umożliwi osiągnięcie głównego celu praktyki i zakładanych efektów uczenia się. Co roku koordynator praktyk organizuje spotkanie, na którym studenci II roku zapoznawani są z zasadami organizacji praktyk (w tym o obowiązkowym ubezpieczeniu NNW na czas trwania praktyki), a także informowani są o miejscach, w których mogą realizować praktyki. Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej jest jej zrealizowanie, przedstawienie zakresu realizowanych obowiązków i miejsca odbywania praktyki oraz przedłożenie oświadczenia z zakładu pracy o możliwości odbycia praktyki zawodowej na podstawie ramowego planu praktyki oraz dziennika praktyk zawierającego opis działań i zadań wykonywanych przez studenta. Ponadto student przedstawia opinię wystawioną przez zakładowego opiekuna praktyki z przebiegu praktyki

zawodowej i sprawozdanie z praktyki. Szczegółowe wytyczne wypełniania dziennika praktyk i opracowania sprawozdań z praktyki znajdują się na wymienionej wcześniej stronie internetowej. Wyżej wymienione dokumenty muszą być zaakceptowane (podpis lub/i pieczęć) przez zakładowego opiekuna praktyki.

W przypadku praktyki zawodowej realizowanej we własnym gospodarstwie rolnym lub leśnym (lub rolno-leśnym) warunkiem zaliczenia praktyki jest przedstawienie dokumentu potwierdzającego posiadanie takiego gospodarstwa, a wykonywanej jako praca zawodowa przedstawienie zakresu realizowanych obowiązków oraz przedłożenie zaświadczenia o zatrudnieniu w zakładzie pracy na stanowisku, którego charakter spełnia wymagania przewidziane w programie praktyki. Ponadto w obu przypadkach student oddaje sprawozdanie zawierające opis pracy, nabytych i doskonalonych umiejętności oraz ocenę własną przydatności wykonywanej pracy w nabywaniu kompetencji zawodowych.

Zaliczenie praktyki odbywa się w terminie ustalonym przez koordynatora praktyki (nie później niż 5 dni przed zakończeniem sesji poprawkowej lub do 25 września w przypadku praktyki realizowanej w tym miesiącu) poprzez weryfikację wymienionych dokumentów będących podstawą zaliczenia praktyki, a w przypadkach wymagających korekt i uzupełnienia dokumentów, student składa ustne wyjaśnienia. Koordynator dokumentuje zaliczenie praktyki wpisem oceny końcowej w Wirtualnej Uczelni.

Na kierunku agroleśnictwo dotychczas studenci realizowali praktykę zawodową w jednostkach Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (tabela 11, kryterium 5, punkt 2).

W trakcie praktyk wszyscy studenci odbywali obowiązkowe szkolenie BHP, poznawali strukturę organizacyjną i zakres działalności poszczególnych nadleśnictw oraz wewnętrzne akty prawne. Zapoznawani byli również z indywidualnym zakresem czynności w trakcie praktyki, a następnie kierowani do wybranych jednostek nadleśnictwa. Szczegółowy zakres czynności realizowanych w trakcie praktyki studenci opisywali w dzienniku praktyk, a cały przebieg praktyki w nadleśnictwie nadzorował i opiniował zakładowy opiekun praktyk.

Do tej pory praktyki nie były hospitowane. Nie wystąpiły żadne problemy związane z realizacją praktyk, a koordynator praktyki zawodowej kierunku agroleśnictwo pozostawał w stałym kontakcie z poszczególnymi nadleśnictwami.

8. Dobór treści i metod kształcenia, form, liczebności grup studenckich w odniesieniu do zajęć lub grup zajęć, na których studenci osiągają efekty uczenia się prowadzące o uzyskania kompetencji inżynierskich, w przypadku kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera/magistra inżyniera

Na studiach I stopnia realizowanych w cyklu kształcenia 2018/2019 zdefiniowano 17 efektów kształcenia prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich – 4 w kategorii wiedzy i 13 w kategorii umiejętności, zaś dla cykli kształcenia rozpoczynających się od 2019/2020 zdefiniowano 12 efektów kierunkowych z odniesieniem charakterystyki efektów uczenia się z części III, w tym 2 w kategorii wiedzy i 10 w kategorii umiejętności (zal.III.1.1 tabela 5). Dzięki różnorodnym formom dydaktycznym oraz poprzez realizację przedmiotów, do których przypisano efekty uczenia się studenci nabywają efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich. Efekty te są uzyskiwane: w kategorii wiedzy – głównie na wykładach (w grupach studenckich wykładowych

obejmujących studentów całego roku), w kategorii umiejętności – w trakcie zajęć ćwiczeniowych w grupach studenckich o liczebności 10-15 osób, max. 20 (laboratoryjnych, obliczeniowych, projektowych). Nabywanie i doskonalenie kompetencji inżynierskich są realizowane indywidualnie także w trakcie praktyk zawodowych we wskazanym zakładzie pracy, seminarium inżynierskiego (w grupie seminaryjnej) oraz realizacji pracy dyplomowej inżynierskiej (realizowane indywidualnie pod opieką promotora). Metody kształcenia służące nabywaniu kompetencji inżynierskich w kategorii wiedza to wykład problemowy, w kategorii umiejętności – praca w laboratorium, wykonywanie doświadczeń, metoda projektu, analiza przypadków, studiowanie i analiza materiałów źródłowych, dyskusja. Efekty uczenia się w kategorii wiedza prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich realizowane są przez dobór treści kształcenia zajęć kierunkowych m.in. „Maszynoznawstwo”, „Transport leśny” (K_W05, K_W08), oraz umiejętności: „Geodezja”, „Fizyka środowiskowa” (K_U03, K_U12), „Hydrologia i urządzenia wodno-melioracyjne” (K_U04), „Pozyskiwanie drewna”, „Podstawy agronomii” (K_U06), „Produkcyjność lasu”, „Gleboznawstwo i żyzność gleb” (K_U08). Również dobór treści przedmiotów „Seminarium inżynierskie” i „Praktyka zawodowa” zapewniają realizację efektów uczenia się w zakresie umiejętności prowadzących do nabycia kompetencji inżynierskich (K_U03, K_U04, K_U11, K_U12 – „Seminarium inżynierskie”) oraz (K_U10 – „Praktyka zawodowa”). Przykłady rozwinięcia efektów uczenia się zajęć w powiązaniu do kierunkowych efektów uczenia się przedstawiono poniżej: W grupie przedmiotów podstawowych na przykładzie przedmiotu „Fizjologia roślin”: w kategorii wiedzy student: wyjaśnia wpływ czynników endo- i egzogennych na przebieg procesów fizjologicznych, produktywność roślin, a w następstwie – na profilowanie przedsiębiorstw agroleśnych (K_W11); w kategorii umiejętności student: zakłada i prowadzi doświadczenia roślinne, przeprowadza proste obserwacje i pomiary, posługuje się podstawowymi technikami stosowanymi w badaniach laboratoryjnych (K_U01). W grupie przedmiotów kierunkowych na przykładzie przedmiotu „Transport leśny”: w kategorii wiedzy student: zna i rozumie zasady doboru środków i technologii do transportu drewna w zależności od warunków transportowych (K_W05); w kategorii umiejętności student: potrafi zaplanować zabiegi związane z procesem transportu drewna, wykorzystując dostępne techniki i technologie (K_U06). W grupie przedmiotów kierunkowych do wyboru na przykładzie przedmiotu „Marketing w agroleśnictwie/Zarządzanie gospodarstwem agroleśnym”: w kategorii wiedzy student: zna zasady funkcjonowania rynku i marketingu produktów z surowców rolniczych i leśnych oraz znaczenie lasu dla gospodarki (K_W11); w kategorii umiejętności student: potrafi posługiwać się technikami informacyjno- komunikacyjnymi oraz narzędziami marketingowymi w zarządzaniu przedsiębiorstwem agroleśnym (K_U04); potrafi samodzielnie i zespołowo organizować pracę, gromadzić, przetwarzać i interpretować dane oraz uzasadniać swoje stanowisko (K_U13).

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

1. Wymagania, warunki i kryteria rekrutacji na studia

Rekrutacja na studia I stopnia na kierunku agroleśnictwo prowadzona jest na zasadach określonych w stosownej Uchwale Senatu UR, przyjmowanej na rok przed rozpoczęciem danego roku akademickiego na który prowadzona jest rekrutacja. W latach 2018-2019 za proces rekrutacji na

kierunku agroleśnictwo odpowiedzialny był Dziekan Wydziału Biologiczno-Rolniczego, który powoływał Wydziałową Komisję Rekrutacyjną. W związku z restrukturyzacją uczelni od 2019 roku, nadzór nad rekrutacją powierzony został Prorektorowi ds. Studenckich i Kształcenia. Za przeprowadzenie rekrutacji odpowiedzialna jest Centralna Komisja Rekrutacyjna (CKR). W celu zabezpieczenia potrzeb organizacyjnych rekrutacji w Kolegiach, Rektor powołuje Kolegialne Zespoły Rekrutacyjne.

Szczegółowe zasady organizacji i kryteriów procesu rekrutacji na rok akademicki 2021/2022 dla poszczególnych kierunków studiów prowadzonych na Uniwersytecie Rzeszowskim reguluje **Uchwała nr 582/06/2020 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 czerwca 2020 r. oraz Załącznik nr 1 do Uchwały: w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2021/2022**. Postępowanie rekrutacyjne w Uniwersytecie Rzeszowskim przeprowadza powołana przez Rektora UR Centralna Komisja Rekrutacyjna (CKR). W skład CKR wchodzi: przewodniczący CKR, wiceprzewodniczący, pełnomocnicy ds. rekrutacji, sekretarze oraz przedstawiciel Samorządu Studentów UR pełniący funkcję obserwatora mającego na celu ochronę interesów kandydatów na studia oraz zachowanie transparentności postępowania rekrutacyjnego przeprowadzonego na UR. Decyzją Rektora UR w poszczególnych Kolegiach powoływane są Kolegialne Zespoły Rekrutacyjne. W celu zabezpieczenia potrzeb organizacyjnych rekrutacji, Rektor UR powołuje kolegialne zespoły rekrutacyjne (KZR). Pracą KZR koordynuje pełnomocnik ds. rekrutacji, który odpowiada za przebieg rekrutacji na wskazanych kierunkach, na których dane Kolegium realizuje kształcenie.

Na kierunku agroleśnictwo rekrutacja prowadzona jest na studia I stopnia na tryb stacjonarny. Szczegółowe kryteria przyjęć opracowywane są na rok przed rozpoczęciem rekrutacji, zatwierdzane przez Senat UR w formie uchwały i publikowane na stronach internetowych Uczelni w zakładce: <https://www.ur.edu.pl/kandydat/rekrutacja-20222023>

Rekrutacja na wszystkie kierunki studiów prowadzone przez Uniwersytet Rzeszowski prowadzona jest w drodze elektronicznej, za pośrednictwem uczelnianego systemu rekrutacyjnego. Szczegółowy harmonogram rekrutacji ustala Rektor UR.

Tabela 8. Szczegółowe zasady przyjęć na studia I stopnia na kierunek agroleśnictwo (studia stacjonarne)

			przelicznik*
1	Przedmiot obowiązkowy brany pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym	Matematyka - na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z części pisemnej egzaminu maturalnego	poziom podstawowy 1%=1 pkt poziom rozszerzony 1%=2 pkt
2	Przedmiot dodatkowy brany pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym	1 z przedmiot spośród następujących: biologia, chemia, fizyka, geografia, matematyka na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z części pisemnej egzaminu maturalnego.	
3	Kryterium dodatkowe w przypadku, gdy liczba kandydatów z tą samą liczbą punktów przewyższa limit miejsc na kierunek	Język obcy nowożytny - na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z części pisemnej egzaminu maturalnego.	

Szczegółowe zasady przeliczania punktów z procesu rekrutacyjnego na studia I stopnia określa Załącznik nr 2 do **Uchwały nr 582/06/2020 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 czerwca 2020 r.** Listę kandydatów przyjętych na pierwszy rok studiów I stopnia ustala się na podstawie uzyskanych punktów od najwyższej, aż do wyczerpania limitu miejsc.

W Uniwersytecie Rzeszowskim, rekrutacja odbywała się przy zastosowaniu elektronicznego **Serwisu Rekrutacyjnego Uniwersytetu Rzeszowskiego**. Kandydaci dokonują rejestracji na wybrany kierunek oraz formę studiów. Po każdym etapie rekrutacji kandydaci mogą weryfikować minimalne progi punktowe, które zapewniają przyjęcie na studia, liczbę zakwalifikowanych osób oraz liczbę wolnych miejsc. Kompendium informacji na temat oferty rekrutacyjnej Uniwersytetu Rzeszowskiego stanowi strona internetowa UR oraz zakładka „Kandydat” oraz „Rekrutacja 2020/2021” (<https://www.ur.edu.pl/kandydat/rekrutacja-2020-2021>). Tam też można znaleźć elektroniczny informator dla kandydatów na studia. W zakładce tej można znaleźć m. in. dane kontaktowe do Kolegialnych Zespołów Rekrutacyjnych, wykaz wymaganych dokumentów dla obywateli polskich, zasady rekrutacji na poszczególne kierunki studiów, sylwetki absolwentów, harmonogram rekrutacji, limity przyjęć, wysokość opłat, informacje o domach studenta, pomocy materialnej. Przygotowany został także „Poradnik dla kandydata”. Poprzez tę zakładkę na stronie internetowej dostępne jest wejście do systemu rekrutacyjnego. Kandydaci na studia wyższe zobowiązani są złożyć w terminie i miejscu ustalonym przez Rektora, komplet następujących dokumentów, czyli podanie o przyjęcie na studia wraz z ankietą osobową (wydrukowane z systemu rekrutacyjnego), poświadczoną przez UR za zgodność z oryginałem kopię jednego z dokumentów, o których mowa w art. 69 ust. 2 ustawy PSWiN (świadcstwo) –w przypadku kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia I stopnia lub studia jednolite magisterskie lub dyplomu ukończenia studiów wyższych – w przypadku kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia II stopnia. Inne niezbędne dokumenty to 2 aktualne fotografie kandydata (zgodne z wymaganiami stosowanymi przy wydawaniu dowodów osobistych) oraz 1 fotografia w wersji elektronicznej, zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do podjęcia studiów wyższych w przypadku rekrutacji na kierunek, na którym występują czynniki szkodliwe, uciążliwe lub niebezpieczne dla zdrowia, oryginał pełnomocnictwa poświadczanego notarialnie, w przypadku osoby występującej w imieniu kandydata, tłumaczenia sporządzone przez polskiego tłumacza przysięgłego albo przez zagranicznego tłumacza i poświadczone przez właściwego konsula Rzeczypospolitej Polskiej dokumentów, które wydane są w języku obcym, dokument potwierdzający znajomość języka obcego (w przypadku studiów prowadzonych w języku obcym), inne dokumenty określone w części szczegółowej uchwały rekrutacyjnej lub w odrębnych przepisach.

Kandydat z orzeczoną niepełnosprawnością, uniemożliwiającą mu udział w postępowaniu rekrutacyjnym, może skorzystać ze wsparcia oferowanego przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR (np. transport pomiędzy budynkami UR, tłumacz języka migowego, osobisty asystent itp.). Inny sposób przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego, na pisemny wniosek osoby z niepełnosprawnością ustala Rektor UR. Wyniki postępowania rekrutacyjnego na studia są jawne, poprzez udostępnienie w systemie rekrutacyjnym list rankingowych osób biorących udział w postępowaniu kwalifikacyjnym (osobno przyjętych i nieprzyjętych) z podaniem numerów identyfikujących kandydatów. Odmowa przyjęcia na studia następuje w drodze decyzji administracyjnej. Od decyzji Centralnej Komisji Rekrutacyjnej (CRK) w sprawie nieprzyjęcia na studia kandydatowi przysługuje prawo wniesienia odwołania do Rektora za pośrednictwem CKR w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

2. Zasady warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innych uczelniach, w tym w uczelniach zagranicznych

Student może przenieść się na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni, w tym z uczelni zagranicznej na ten sam lub inny kierunek studiów. Warunki, tryb oraz zasady przeniesienia reguluje **Uchwała nr 70/05/2021 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 maja 2021 r. r.** w sprawie: *przeniesienia studenta na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni lub uczelni zagranicznej*. Stosowny wniosek składa się w Centralnej Komisji Rekrutacyjnej, a szczegółowe informacje w tym zakresie można uzyskać w Dziale Rekrutacji i Karier Studenckich Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni określa **Regulamin Studiów, rozdział 4.**

Student może przenieść się z innej uczelni, w tym także z zagranicznej, na ten sam lub pokrewny kierunek za zgodą dziekana nie wcześniej niż po zaliczeniu pierwszego semestru studiów. Uwzględniając etapy studiów w innej uczelni oraz różnice programowe, dziekan podejmuje decyzję, od którego semestru student zostanie przyjęty. Warunkiem przeniesienia zajęć z innej uczelni jest stwierdzenie zbieżności efektów uczenia się. Zbieżność efektów opiniuje kierownik kierunku studiów na podstawie przedstawionych przez studenta sylabusów zajęć zrealizowanych na opuszczanej uczelni.

Student podejmujący jedno- lub dwusemestralne studia na innej uczelni krajowej lub zagranicznej na kierunku, na którym studiuje na UR lub kierunku pokrewnym, po powrocie podejmuje studia na kolejnym semestrze. Punkty ECTS uzyskane poza UR zostają uznane przez dziekana w miejsce punktów i przedmiotów zawartych w programie studiów na macierzystym kierunku w przypadku zbieżności efektów uczenia się dla tych przedmiotów i praktyk zawodowych w obydwu uczelniach. Zbieżność efektów ocenia kierownik kierunku studiów. W przypadku, gdy na uczelni przyjmującej program studiów nie przewidywał przedmiotów, na których można było osiągnąć efekty uczenia się przewidziane na danym etapie studiów, student zobowiązany jest w ciągu roku zaliczyć te przedmioty, pod warunkiem uzyskania przez studenta wymaganej liczby punktów ECTS na uczelni przyjmującej. Warunki zaliczenia przedmiotów reguluje trójstronne porozumienie, w taki sposób, aby zminimalizować różnice programowe pomiędzy programami studiów w obu uczelniach. Jeśli student nie zrealizuje programu studiów zawartego w trójstronnym porozumieniu i nie uzyska wymaganej liczby punktów ECTS, Dziekan może odmówić zaliczenia semestru, w czasie którego przebywał na uczelni przyjmującej. Podejmując decyzję o odmowie zaliczenia semestru, Dziekan może skierować studenta na powtarzanie danego semestru lub roku albo wpisać go warunkowo na kolejny semestr, określając termin uzupełnienia zaległości, jeżeli uzna przyczyny niezrealizowania programu za uzasadnione.

3. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się w procesie uczenia się poza systemem studiów

Zasady i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim reguluje Uchwała nr 463/06/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim. Zgodnie z cytowaną Uchwałą Senatu, Uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu, jeżeli posiada pozytywną ocenę

jakości kształcenia na tych studiach albo kategorię naukową A+, A albo B+ w zakresie dyscypliny, do której przypisany jest kierunek albo dyscypliny wiodącej, w przypadku przypisania kierunku do więcej niż jednej dyscypliny. Kierunek agroleśnictwo po raz pierwszy przystępuje do oceny, zatem procedura ta nie została jeszcze uruchomiona.

Niemniej jednak procedura ta jest opisana na stronie internetowej UR w zakładce „Kandydat”: <https://www.ur.edu.pl/kandydat/potwierdzenie-efektow-uczenia-sie>.

W Dziale Jakości i Akredytacji Uniwersytetu Rzeszowskiego utworzony został Punkt Informacyjny w sprawach potwierdzania efektów uczenia się, do którego zadań należy w szczególności: udzielanie zainteresowanym osobom informacji na temat procedury potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim, podejmowanie działań mających na celu doskonalenie procesu potwierdzania efektów uczenia się w Uczelni, prowadzenie i aktualizacja strony internetowej Uczelni w zakresie funkcjonowania procedury potwierdzania efektów uczenia się. Pod względem formalnym kandydat powinien złożyć wniosek wraz z dokumentami potwierdzającymi osiągnięcie efektów uczenia się oraz wymagany staż pracy zawodowej w terminie do dnia 30 kwietnia roku, w którym prowadzona jest rekrutacja, w przypadku ubiegania się o przyjęcie na kierunki rozpoczynające kształcenie w semestrze zimowym. Wniosek należy złożyć do Centralnej Komisji Rekrutacyjnej wraz z potwierdzeniem wniesienia opłaty za przeprowadzenie procedury potwierdzania efektów uczenia się oraz dokonać rejestracji w Uczelnianym Systemie Rekrutacyjnym (w ciągu 14 dni od daty rozpoczęcia ramowego terminu rekrutacji na dany rok akademicki). W kolejnym etapie następuje formalna ocena wniosku i ewentualne wezwanie do uzupełnienia. W następnym etapie jest przeprowadzana merytoryczna ocena wniosku przez komisję weryfikującą złożoną z minimum trzech nauczycieli akademickich – specjalistów w obszarze tematycznym, którego dotyczy wniosek zakończona sporządzonym protokołem i wydaniem zaświadczenia. Postępowanie w sprawie potwierdzania efektów uczenia się kończy się wystawieniem oceny za każdy przedmiot podlegający potwierdzeniu, zgodnie z obowiązującymi w kolegium kryteriami oceniania. Student otrzymuje za przedmiot zaliczony w drodze potwierdzania efektów uczenia się odpowiednią dla danych zajęć liczbę punktów ECTS. Decyzję o przyjęciu na studia w trybie potwierdzania efektów uczenia się podejmuje Centralna Komisja Rekrutacyjna na podstawie najlepszych wyników uzyskanych w procesie potwierdzania efektów uczenia się, po spełnieniu warunków rekrutacji.

3. Zasady, warunki i tryb dyplomowania

Proces dyplomowania na kierunku agroleśnictwo (zasady, warunki i tryb) jest zgodny z regulaminem studiów obowiązującym w UR, rozdział 18 (Ukończenie studiów). Studenci mogą zapoznać się z procedurą dyplomowania dostępną na stronie internetowej Kolegium NP w zakładce: <https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/praca-dyplomowa-i-egzamin-dyplomowy-20202021>. W zakładce tej umieszczone są informacje na temat wytycznych do pisania pracy dyplomowej, wzoru strony tytułowej, streszczenia pracy. Ponadto znajduje się tam również informacja na temat wprowadzonej na Uniwersytecie Rzeszowskim procedury antyplagiatowej, zgodnie z **Zarządzeniem nr 228/2021 Rektora UR z dnia 1 XII 2021 r.** w sprawie *ustalenia procedury antyplagiatowej w Uniwersytecie Rzeszowskim*. Zamieszczono tam także dokumenty takie jak Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 8/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 stycznia 2021 r. w sprawie zasad weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się określonych w programie studiów oraz przeprowadzania egzaminu dyplomowego przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, bowiem w związku z sytuacją pandemiczną, w wyjątkowych sytuacjach na wniosek studenta lub

członka komisji Rektor dopuszcza możliwość przeprowadzenia egzaminu dyplomowego zdalnie. Wówczas zgodę na egzamin z formie zdalnej wydaje Dziekan Kolegium. Ponadto w zakładce „Egzaminy i prace dyplomowe” kierunku agroleśnictwo zamieszczono niezbędne w procesie dyplomowania dokumenty takie jak np. Zalecenia dotyczące przygotowania i oceny prac dyplomowych na kierunkach: agroleśnictwo, logistyka w sektorze rolno-spożywczym, ochrona środowiska, rolnictwo, odnawialne źródła energii i gospodarka odpadami opracowane w ramach Instytutu Rolnictwa, Ochrony i Kształtowania Środowiska (<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/praca-dyplomowa-i-egzamin-dyplomowy-20212022>).

Promotorzy prac dyplomowych są zobowiązani do zapoznania studentów ze szczegółowymi zasadami procedury dyplomowania. Ponadto studenci kierunku agroleśnictwo są zapoznawani z procedurami dyplomowania oraz wytycznymi do pisania pracy na seminariach dyplomowych.

Zakres tematyczny prac dyplomowych (inżynierskich) mieści się w obszarze zagadnień związanych z gospodarowaniem w systemach agroleśnych oraz obejmuje problemy łączące działalność rolniczą, leśną z ochroną zasobów przyrody (załącznik III.6). Tematyka prac dyplomowych odpowiada efektom uczenia się dla kierunku agroleśnictwo i jest ściśle powiązana z dorobkiem naukowo-badawczym promotora.

Proces dyplomowania na kierunku agroleśnictwo obejmuje: realizację pracy przez studenta pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, ocenę pracy przez promotora i recenzenta oraz egzamin dyplomowy. Weryfikacja osiągniętych efektów kształcenia/uczenia się odbywa się poprzez realizację pracy dyplomowej, zaliczenie seminarium inżynierskiego, obowiązkową procedurę antyplagiatową z użyciem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JST) oraz egzamin dyplomowy.

Pracę dyplomową student wykonuje pod opieką wybranego przez siebie nauczyciela akademickiego – promotora, posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora. Listę promotorów uprawnionych do prowadzenia prac dyplomowych zgłasza Zespół Programowy Kierunku Agroleśnictwo. Lista ta opiniowana jest przez Radę Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, a następnie zatwierdzana przez Radę Dydaktyczną Kolegium Nauk Przyrodniczych. Rada Dydaktyczna KNP wyraża również zgodę na powierzenie opieki nad pracami dyplomowymi nauczycielom zatrudnionym na stanowisku adiunkta. W uzasadnionych przypadkach, zgodnie z Regulaminem studiów UR, na wniosek promotora pracy dyplomowej, Rada Dydaktyczna Kolegium może wyrazić zgodę na powołanie promotora pomocniczego pracy dyplomowej. Promotorem pomocniczym może zostać osoba, również spoza uczelni w tym w szczególności pochodząca z otoczenia społeczno-gospodarczego, posiadająca tytuł zawodowy magistra oraz kompetencje i doświadczenie w zakresie obejmującym tematykę pracy dyplomowej.

Realizowane prace dyplomowe mają na celu potwierdzenie nabycia przez studenta założonych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Tematyka prac dyplomowych jest ściśle powiązana z działalnością naukowo-badawczą promotora pracy i mieści się w *dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo lub nauki leśne lub obu tych dyscyplinach*. Tematyka prac dyplomowych jest proponowana przez nauczycieli akademickich prowadzących działalność w dyscyplinie *rolnictwo i ogrodnictwo lub nauki leśne*. Zebrana problematyka jest analizowana przez Zespół Programowy Kierunku Agroleśnictwo. Po zatwierdzeniu proponowanej tematyki prac dyplomowych, jest ona kierowana do opiekuna roku, który zapoznaje studentów z tematami proponowanymi przez poszczególnych nauczycieli uprawnionych do prowadzenia prac dyplomowych. W przypadku, kiedy kilku studentów deklaruje chęć wyboru tego samego tematu pracy dyplomowej, kryterium premiującym jest praca w kole naukowym lub średnia z dotychczasowego toku studiów. Ostateczny wybór tematów przez studentów następuje na pierwszym seminarium. Temat może także

zostać zmodyfikowany lub zaproponowany przez studenta. Jego ostateczne brzmienie ustalane jest z promotorem pracy. Ostateczne tematy prac dyplomowych zatwierdza Rada Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska.

Student przygotowując pracę dyplomową polega na wsparciu promotora pracy w ramach wielogodzinnych konsultacji oraz opieki podczas wykonywania prac laboratoryjnych. Ustalona przez Komisję ds. Kształcenia „*Procedura oceny jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac na Uniwersytecie Rzeszowskim z dnia 14 stycznia 2021 roku*”, ma na celu zapewnienie jakości prac powstałych na prowadzonych w Uczelni kierunkach studiów. Szczegółowy opis procedury zawarto w punkcie 10.3 Raportu Samooceny.

Wszystkie prace dyplomowe podlegają sprawdzeniu w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym, zgodnie z procedurą antyplagiatową wprowadzoną **Zarządzeniem nr 228/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 1 grudnia 2021 r.** w sprawie *ustalenia procedury antyplagiatowej w Uniwersytecie Rzeszowskim*. Pozytywny wynik weryfikacji pracy umożliwia jej zaakceptowanie przez promotora i dopuszczenie pracy do obrony. Na podstawie pozytywnego wyniku procedury antyplagiatowej student ma także zaliczane seminarium dyplomowe. Podpisany wydruk ogólnego raportu antyplagiatowego promotor dostarcza do Dziekanatu. Kolejnym warunkiem koniecznym do dopuszczenia studenta do obrony jest pozytywna ocena pracy wystawiona przez promotora i recenzenta oraz zaliczenie wszystkich przedmiotów przewidzianych w programie studiów, co oznacza potwierdzenie realizacji wszystkich założonych efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów i uzyskanie odpowiedniej liczby punktów ECTS (213). Ocena pracy przez promotora i recenzenta jest przygotowana na podstawie odpowiednio: „*Formularza oceny promotora pracy dyplomowej*” oraz „*Formularza oceny recenzenta pracy dyplomowej*”. W ramach tego ocenia się zgodność treści pracy z jej tematem, merytoryczny poziom pracy, nowatorski charakter pracy, dobór i wykorzystanie źródeł bibliograficznych, formalną ocenę pracy (poprawność języka, opanowanie techniki pisanie pracy, spis rzeczy, odesyłać) oraz sposób wykorzystania zawartych w pracy treści. Recenzje pracy dyplomowej są jawne i udostępniane każdej osobie, która wystąpi z takim wnioskiem. Zgodnie z nową procedurą obiegu pracy dyplomowej w systemie Wirtualna Uczelnia, student ma możliwość zapoznania się z treścią recenzji za pośrednictwem niniejszego systemu. Praca dyplomowa może być recenzowana przez nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora. Jeżeli promotorem pracy jest nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy doktora, to recenzentem pracy jest nauczyciel posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy profesora. Oceną końcową pracy dyplomowej jest średnia arytmetyczna ocen promotora i recenzenta.

Zgodnie z Regulaminem studiów UR student jest zobowiązany przystąpić do egzaminu dyplomowego nie później niż do dnia 31 marca w przypadku studiów I stopnia inżynierskich kończących się w semestrze zimowym. W przypadku, kiedy student nie przystąpi lub nie złoży egzaminu dyplomowego, w uzasadnionych przypadkach Dziekan Kolegium wyznacza drugi termin egzaminu dyplomowego jako ostateczny, z zachowaniem wyżej wymienionych terminów.

Egzamin dyplomowy ma na celu weryfikację osiągniętych na studiach zakładanych efektów uczenia się z zakresu wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów kierunku agroleśnictwo oraz uzyskanie pozytywnej oceny z pracy dyplomowej wystawionej przez promotora i recenzenta oraz złożenie w Dziekanacie Kolegium Nauk Przyrodniczych pracy dyplomowej wraz z zapisem elektronicznym, oświadczenia o samodzielnym napisaniu pracy oraz innych dokumentów niezbędnych do wydania dyplomu.

Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana Kolegium Nauk Przyrodniczych, w skład której wchodzi: Dziekan lub wyznaczony przez niego nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień doktora (jako przewodniczący), promotor i recenzent pracy dyplomowej. W uzasadnionych przypadkach uniemożliwiających udział promotora lub recenzenta pracy w egzaminie dyplomowym, dopuszczalny jest udział innego nauczyciela, będącego specjalistą z zakresu obejmującego tematykę pracy dyplomowej.

Egzamin dyplomowy na kierunku agroleśnictwo dla studiów I stopnia jest egzaminem ustnym odbywającym się w siedzibie Uczelni. Dopuszcza się przeprowadzanie egzaminów dyplomowych również przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zapewniających ich transmisję i wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym między uczestnikami egzaminu dyplomowego, z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa. Szczegółowe zasady dotyczące przeprowadzania egzaminu dyplomowego w formie zdalnej reguluje **Zarządzenie Rektora UR nr 8/2021 z dnia 25 stycznia 2021 r. w sprawie zasad weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się określonych w programie studiów oraz przeprowadzania egzaminu dyplomowego przy użyciu środków komunikacji elektronicznej**. Do tej pory nie było przypadku egzaminu dyplomowego na ocenianym kierunku, który byłby przeprowadzony zdalnie.

Dziekan kolegium po ustaleniu harmonogramu egzaminów dyplomowych przekazuje go do wiadomości przewodniczących komisji egzaminacyjnych, studentów oraz administratora budynku. Egzaminy dyplomowe w kontakcie bezpośrednim przeprowadzane są przy zachowaniu środków ostrożności zalecanych w aktualnej sytuacji epidemiologicznej. Egzamin odbywają się w sali o odpowiednim metrażu, przy zachowaniu odpowiednich odległości między poszczególnymi uczestnikami, obligatoryjnym zasłanianiu ust i nosa przez wszystkich uczestników spotkania. Po zakończonym egzaminie każdego studenta sala jest przewietrzona, a powierzchnie zdezynfekowane. Dotykane przez studentów elementy takie jak klamka czy myszka od komputera podlegają dezynfekcji.

Student w trakcie trwania egzaminu dyplomowego prezentuje z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych główne tezy, założenia i osiągnięte rezultaty oraz odpowiada na pytania członków komisji, nawiązujące bezpośrednio do tematyki pracy oraz na losowo wybrane pytania z zakresu problematyki całego toku studiów. Zagadnienia z całego toku studiów, pozytywnie zaopiniowane przez Zespół Programowy Kierunku Agroleśnictwo, są przekazywane dyplomantom na seminariach dyplomowych oraz wywieszone na tablicy informacyjnej Sekcji Toku Studiów wraz z początkiem roku akademickiego.

Ukończenie studiów I stopnia następuje po złożeniu końcowego egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Podstawą obliczenia ogólnego wyniku studiów są: 0,6 wartości średniej arytmetycznej ocen z przebiegu studiów (egzaminów oraz przedmiotów kończących się zaliczeniem na ocenę); 0,2 wartości średniej arytmetycznej ocen z pracy dyplomowej i 0,2 wartości średniej arytmetycznej ocen z odpowiedzi na egzaminie dyplomowym. Na podstawie sumy obliczonych wartości ustalana jest ocena końcowa na podstawie przedziałów zawartych w regulaminie studiów zakresów: do 3,25 – dostateczny; od 3,26 do 3,75 – dostateczny plus; od 3,76 do 4,25 – dobry; od 4,26 do 4,60 – dobry plus; od 4,61 – bardzo dobry. Na podstawie sumy obliczonych wartości ustalana jest ocena końcowa na podstawie podanych wyżej przedziałów. O wyniku egzaminu dyplomowego student informowany jest bezpośrednio po jego zakończeniu przez przewodniczącego komisji w obecności jej członków.

W przypadku gdy średnia arytmetyczna ocen uzyskanych z przebiegu studiów jest niższa lub równa 3,00, komisja nie może wpisać oceny końcowej na dyplom ukończenia studiów wyższej niż dostateczny.

W przypadku uzyskania negatywnej oceny z egzaminu dyplomowego, Dziekan Kolegium wydaje decyzję o skreśleniu z listy studentów lub rozstrzygnięcie w przedmiocie powtarzania seminarium dyplomowego na wniosek studenta złożony 7 dni od daty egzaminu dyplomowego.

Po uzyskaniu pozytywnej oceny z egzaminu dyplomowego absolwent studiów I stopnia otrzymuje dyplom ukończenia studiów potwierdzający wykształcenie wyższe i tytuł zawodowy inżyniera. W terminie 30 dni od dnia ukończenia studiów UR wydaje absolwentowi dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich 2 odpisy.

4. Sposoby i narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów (np. liczby kandydatów, przyjętych na studia, odsiewu studentów kończących studia w terminie) oraz działań podejmowanych na podstawie tych informacji, jak również sposobów wykorzystania analizy wyników nauczania w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się studentów

Monitoring liczby kandydatów oraz osób przyjętych na studia w Kolegium Nauk Przyrodniczych dokonuje się na podstawie przygotowywanych dla MEiN corocznych sprawozdań z liczby kandydatów oraz przyjętych na pierwszy rok studiów. Bieżąca analiza liczby studentów oraz wyników przez nich uzyskiwanych jest prowadzona z wykorzystaniem elektronicznego systemu wspomagającego dokumentację przebiegu studiów Wirtualna Uczelnia. Na tej podstawie podejmowane są działania dotyczące modyfikacji liczby i liczebności grup studenckich.

Monitorowanie postępów studentów jest realizowane w sposób ciągły przez nauczycieli prowadzących zajęcia. Analiza i ocena postępów studentów wiąże się również z monitoringiem realizacji programu studiów obejmującego wykaz osiągniętych w toku studiów efektów uczenia się oraz z ciągłym przeglądem procedur związanych z procesem dyplomowania, oceny ankietowej zajęć czy też wniosków po procesie hospitacji nauczycieli akademickich.

Ogólne analizy wyników osiągniętych przez studentów kierunku agroleśnictwo oraz wnioski z tych analiz do 30 września 2019 r. przeprowadzał Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz Rada Programowa kierunku. Wyniki na poziomie Wydziału Biologiczno-Rolniczego były prezentowane na Radzie Wydziału i stanowiły przedmiot dyskusji. Od 1 października 2019 r. rolę tę przejął Zespół Programowy Kierunku Agroleśnictwo oraz Rada Dydaktyczna Kolegium Nauk Przyrodniczych, które zatwierdzają dokument dotyczący oceny kierunku – Formularz oceny kierunku (<https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/pliki-do-pobrania>). W dokumencie tym zawarta jest m.in. struktura ocen w sesji zimowej i letniej danego roku akademickiego oraz wnioski płynące z tej analizy. Spostrzeżenia, wnioski i zalecenia mogą być przekazywane nauczycielom podczas zebrań jednostek (katedr/zakładów/pracowni), do których należą. Następstwem przeprowadzonej analizy mogą być rozmowy wyjaśniające z niektórymi prowadzącymi przedmioty czy modyfikacje treści nauczania.

Sposób sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, uzyskanych w trakcie praktyki zawodowej jest określony przez Regulamin praktyk. Nadzór dydaktyczno-organizacyjny nad praktyką sprawuje koordynator praktyk dla danego kierunku, powoływany przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uniwersytecie Rzeszowskim. Do obowiązków koordynatora praktyk należy w szczególności: opracowanie programu praktyk, wskazanie zakładów, w których istnieje możliwość odbycia praktyk, zapoznanie

z obowiązkami studenta podczas realizacji praktyki, poinformowanie studentów o konieczności posiadania ubezpieczenia NNW na okres trwania praktyki, zapoznanie studentów z zasadami realizacji praktyki, obejmujące sposób wyboru miejsca odbywania praktyki i warunki jej zaliczenia lub zwolnienia z ich odbycia.

Na kierunku agroleśnictwo prowadzony jest również monitoring liczby studentów w poszczególnych latach na studiach I stopnia. Należy zauważyć, że kierunek agroleśnictwo nie należy do kierunków popularnych na rynku edukacyjnym i w porównaniu z innymi kierunkami prowadzonymi przez INROiKŚ liczba studentów jest niewielka. Obserwuje się jednak stałe zainteresowanie tym kierunkiem wąskiego grona osób, pochodzących głównie ze środowiska wiejskiego, zainteresowanych zagadnieniami alternatywnego sposobu użytkowania ziemi z wykorzystaniem osiągnięć z zakresu rolnictwa i leśnictwa, które w przyszłości chciałyby rozwijać swoją karierę zawodową w sektorze rolniczym lub leśnym. Instytut podejmuje również liczne działania promocyjne do rozpropagowania kierunku agroleśnictwo wśród przyszłych kandydatów na studia, za pośrednictwem Instytutowego Zespołu ds. Promocji. Na chwilę obecną na kierunku agroleśnictwo na studiach I stopnia (studia stacjonarne) studiuje 46 studentów, w tym: na I roku 13, na II- 8(+1), na III-9, na IV (kończącym się po semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022) – 16 studentów (szczegóły tabela 1, Część III Raportu Samooceny). Z ogólnej liczby studentów którzy rozpoczęli studia I stopnia stacjonarne w 2018/2019, 53% zaliczyło wszystkie przedmioty i jest gotowa do złożenia i obrony pracy dyplomowej w roku akademickim 2021/2022. Na ogół największe zmniejszenie liczby studentów następuje na lub po pierwszym roku studiów. Najczęściej przyczyną rezygnacji ze studiów są powody osobiste.

Tabela 9. Liczba studentów kierunku agroleśnictwo

Rok rozpoczęcia studiów	Wpisani na listę studentów	Studenci po 1 roku studiów		Studenci kończący studia w terminie
		Liczba	%	
2018/2019	30	16	53	16 ma zdawać egzamin dyplomowy
2019/2020	18	9	50	-
2020/2021	18	8+1 powtarzający	50	-
2021/2022	21	13	62	-

Pomimo stosunkowo niewielkich naborów na studia na kierunku agroleśnictwo, dla INROiKŚ jest to kierunek ważny, ponieważ ściśle wiąże się z prowadzoną w Instytucie działalnością naukowo-badawczą, stąd Instytut dokłada wszelkich starań do zapewnienia stabilnych naborów na tym kierunku, m.in. poprzez promowanie kierunku w szerokim gronie potencjalnych kandydatów na studia. W styczniu 2022 r. został nagrany film na zlecenie i ze środków Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dotyczący kierunku agroleśnictwo. Film ten ma posłużyć promocji agroleśnictwo jako strategicznego sposobu użytkowania ziemi w aspekcie postępujących zmian klimatycznych i zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego. Ponadto krótsza wersja tego filmu ma służyć promocji kierunku studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim. Działania podjęte przez MRiRW świadczą o zwiększeniu uwagi władz centralnych tym kierunkiem, co stanowi dobry prognostyk na rozwój agroleśnictwo i zapotrzebowanie rynku na wysoko wykwalifikowaną kadrę, która pokieruje rozwojem agroleśnictwo w Polsce.

Przyczyną „odsiewu” studentów na poszczególnych latach jest rezygnacja studenta lub nieuzyskanie zaliczenia lub pozytywnego wyniku egzaminu z przedmiotu objętego programem studiów. Największy odsiew liczby studentów następuje na lub po pierwszym roku studiów, co może wynikać z trudności studentów do zaadaptowania się do warunków studiowania. Kolejną przyczyną może być także zróżnicowany poziom wiedzy, którą studenci wynoszą ze szkoły średniej i związane z tym zaległości, szczególnie w zakresie przedmiotów ścisłych. W kolejnych latach studiowania inną przyczyną rezygnacji ze studiów jest także podjęcie studiów na innym kierunku. Niemniej jednak w takich sytuacjach zgodnie z Regulaminem studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim student może ubiegać się o przyznanie trybu Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). Właśnie jedną z podstaw ubiegania się o IOS jest studiowanie równoległe co najmniej na dwóch kierunkach w trybie stacjonarnym, udokumentowane faktyczną kolizją zajęć oraz potwierdzone uzyskaniem wysokich wyników w nauce. IOS może polegać w szczególności na indywidualnym doborze zajęć lub grupy zajęć, metod i form kształcenia, modyfikacji zasad odbywania i zaliczania zajęć pod warunkiem osiągnięcia zakładanych dla przedmiotu efektów uczenia się, modyfikacji tygodniowego harmonogramu zajęć, w miarę możliwości, poprzez wybór grupy zajęciowej i/lub godzin zajęć w sposób umożliwiający realizację obowiązującego programu studiów z dostosowaniem do możliwości czasowych studenta, zmianach terminów egzaminów i zaliczeń w porozumieniu z prowadzącym przedmiot lub zajęcia. Student uzyskując zgodę na IOS odkłada swoją ewentualną decyzję o rezygnacji ze studiów. Ponadto w przypadku studentów borykających się z trudnościami podczas realizacji poszczególnych przedmiotów mogą korzystać z konsultacji z nauczycielami akademickimi w czasie dyżurów dydaktycznych, nie tylko w czasie wyznaczonych konsultacji, ale także np. drogą mailową. Jedną z przyczyn nieukończenia studiów przez studentów na I i II stopniu jest także nie złożenie pracy dyplomowej, a w efekcie uniemożliwia to przystąpienie do egzaminu dyplomowego. Przyczyną tego stanu jest na ogół sytuacja osobista studenta, związana z podjęciem zatrudnienia lub założeniem rodziny. W takiej sytuacji na wniosek studenta Dziekan może wydać decyzję o powtarzaniu seminarium dyplomowego, bez konieczności powtarzania wszystkich przedmiotów z danego etapu studiów.

5. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się określa Regulamin studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim. W dokumencie tym opisano prawa i obowiązki studentów, związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem poszczególnych etapów studiów i zakończeniem procesu kształcenia. Zapisy Regulaminu studiów określają również ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze i określają konsekwencje braku zaliczenia przedmiotu lub ukończenia studiów.

Monitorowanie realizacji efektów uczenia się odbywa się kompleksowo i jest działaniem wielopłaszczyznowym. Odbywa się w oparciu o analizę planów i programów studiów, sylabusów pod kątem określenia celów, treści programowych, spójności założonych dla określonego przedmiotu efektów uczenia się z efektami kierunkowymi, sposobów realizacji i weryfikacji efektów uczenia się. Monitorowaniu realizacji osiągnięcia efektów uczenia się podlega również proces dyplomowania, co dotyczy w szczególności analizy i opiniowania zaproponowanej przez nauczycieli akademickich tematyki prac dyplomowych oraz weryfikacji zakończonych prac dyplomowych.

Za sprawdzanie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się odpowiada prowadzący przedmiot. Nauczyciel akademicki na pierwszych zajęciach jest zobowiązany przedstawić studentom sylabus przedmiotu ze szczególnym uwzględnieniem efektów uczenia się dla przedmiotu, treści

merytorycznych, metod weryfikacji ich osiągnięcia oraz zasad oceniania i zaliczania przedmiotu. W sylabusie zawarto również wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej z której student może korzystać przygotowując się do poszczególnych etapów zaliczenia przedmiotu. Weryfikacja efektów uczenia się obejmuje klasyczne w szkolnictwie wyższym metody oceny wiedzy i umiejętności studentów. Ocenie podlegają wszystkie kategorie efektów uczenia się.

W czasie egzaminów i zaliczeń nauczyciele stosują następujące oceny oraz odpowiadające im oceny w systemie ECTS (*Europejski System Transferu i Akumulacji Punktów*): bardzo dobry (5,0/A), dobry plus (4,5/B), dobry (4,0/C), dostateczny plus (3,5/D), dostateczny (3,0/E) i niedostateczny (2,0/F/FX). Po zakończeniu procesu zaliczeniowego/egzaminacyjnego koordynator przedmiotu wypełnia protokół zaliczenia przedmiotu, udostępniony w systemie *Wirtualna Uczelnia*. Student ma prawo dwukrotnie przystąpić do zaliczenia i/lub egzaminu, z zastrzeżeniem, że w przypadku niewykorzystania przez studenta dwóch terminów w sesji egzaminacyjnej, z wyjątkowo ważnych powodów Dziekan Kolegium (np. choroba, udział w zawodach sportowych, konferencji lub inne uprawdopodobnione zdarzenie losowe) na pisemny wniosek studenta, może wyrazić zgodę na przywrócenie terminu egzaminu i/lub zaliczenia z wpisem warunkowym na kolejny semestr, w terminie jednak nie dłuższym niż do 31 marca w semestrze zimowym i do 30 września w semestrze letnim. Regulamin studiów UR zawiera również uregulowania dotyczące przeprowadzania egzaminów komisyjnych przeprowadzanych m.in. na wniosek studenta, który nie uzyskał wymaganego zaliczenia zajęć dydaktycznych lub otrzymał ocenę niedostateczną z egzaminu poprawkowego lub też ma zastrzeżenia co do prawidłowości przeprowadzenia procesu zaliczenia. Ponadto zgodnie z Regulaminem studiów na UR, na wniosek studenta z niepełnosprawnością, Dziekan może wyrazić zgodę na zmianę formy egzaminu lub zaliczenia. Student w terminie do 14 dni przed wyznaczonym terminem zaliczenia przedmiotu lub innej formy zajęć składa wniosek do Dziekana, wskazując proponowaną inną formę egzaminu lub zaliczenia lub wydłużenie czasu ich trwania, ze względu na posiadaną dysfunkcję. Na wniosek studenta z niepełnosprawnością, w porozumieniu z Dziekanem, w Uczelni mogą zostać zorganizowane dodatkowe zajęcia wspierające studentów z niepełnosprawnością, biorąc pod uwagę dysfunkcję studenta, rodzaj zajęć jakie należy zorganizować, a także posiadane środki finansowe pozwalające pokryć koszty tych zajęć.

7. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiąganych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia

Ocena i stosowane metody weryfikacji efektów uczenia się wynikają z sylabusów opracowanych dla przedmiotów realizowanych na kierunku, a ich dobór jest zestandaryzowany. Obowiązujący od roku akademickiego 2019/2020 w Uniwersytecie Rzeszowskim wzór sylabusu określa **Załącznik nr 1.5 do Zarządzenia nr 12/2019 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 7 marca 2019 r.** w sprawie *określenia szczegółowych zasad dotyczących projektowania programów studiów pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz sporządzania ich dokumentacji w Uniwersytecie Rzeszowskim*. W sylabusie prowadzący określa metody weryfikacji zakładanych w przedmiocie efektów uczenia się. Wśród metod weryfikacji wymienia się: egzamin pisemny, kolokwia, prezentacje, projekty oraz obserwacje podczas zajęć (dotyczy zajęć praktycznych). Sposobem dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów kierunku są prace egzaminacyjne, prace pisemne, testy, opracowania, zadania wykonane przez studentów, projekty i prezentacje zrealizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk oraz sprawozdania

z realizacji praktyk, prace dyplomowe oraz protokoły egzaminów dyplomowych. Studenci kierunku w ramach realizowanych zajęć wykonują również prace etapowe tj. kolokwia, projekty zaliczeniowe, testy, projekty badawcze, częściowe opracowania, kartkówki, raporty z zajęć. Tematyka tych prac jest ściśle związana z treściami uczenia się zawartymi w sylabusach poszczególnych przedmiotów.

Każda wymieniona forma pisemna z zajęć z danego przedmiotu jest dokumentowana przez prowadzącego nauczyciela akademickiego. Zaliczenie przedmiotu jest potwierdzone wpisem w elektronicznym protokole (system Wirtualna Uczelnia) a drukowana wersja protokołu zaliczenia przedmiotu jest dostarczana do dziekanatu. Ponadto w zakresie umiejętności oceniane są wypowiedzi ustne, czytanie, słuchanie, prezentacje multimedialne oraz ćwiczenia sprawdzające, a w zakresie kompetencji społecznych obserwacje studentów w czasie zajęć praktycznych, a więc praca studenta w grupie, jego aktywność i udział w dyskusji na zajęciach.

Efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich sprawdzane i oceniane są również w ramach seminarium inżynierskiego trwającego dwa semestry. W cyklu zajęć seminaryjnych w zakresie wiedzy oceniany jest wybór własnej tematyki badawczej a w dalszym etapie pisemne lub multimedialne prezentacje kolejnych rozdziałów pracy inżynierskiej studenta. W zakresie umiejętności oceniana jest analiza i interpretacja danych doświadczalnych i projektowych, a w zakresie kompetencji społecznych, umiejętność pracy w zespole z poszanowaniem praw autorskich wykorzystywanej literatury fachowej i naukowej. Ponadto studenci w trakcie seminarium w ramach pracy indywidualnej lub zespołowej, opracowują zagadnienia związane z zakresem wiedzy wymaganej na egzaminie inżynierskim z zagadnień kierunkowych i specjalnościowych, które są weryfikowane i oceniane przez nauczyciela prowadzącego seminarium inżynierskie.

Ocena efektów uczenia się osiągniętych w końcowym procesie kształcenia obejmuje przygotowanie i ocenę pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Prace dyplomowe inżynierskie zmierzają do weryfikacji postawionych celów i hipotez badawczych z wykorzystaniem przedmiotowej literatury, a także prowadzonych badań eksperymentalnych. Prace dyplomowe (w formie drukowanej i elektronicznej), recenzje prac, protokoły z egzaminów dyplomowych przechowywane są w teczkach studenta w dziekanacie a następnie w Archiwum Uczelni.

W przypadku przedmiotów z wykorzystaniem zaawansowanych technologii informacyjno-komunikacyjnych oceniane są umiejętności z zakresu obsługi programów komputerowych do informatycznego wsparcia różnych sfer działalności agrolésnej, a także rozwiązanie zadania w oparciu o systemy wspomagania decyzji dostępne w zasobach internetowych. Ponadto monitorowane jest zdobycie wiedzy i umiejętności obsługi specjalistycznego oprogramowania z zakresu różnych technik informatycznych dedykowanych agrolésnictwu, w tym analizy obrazu, danych statystycznych, technik satelitarnych wspomagających działalność gospodarstwa agrolésnego lub jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego, gdzie produkcja rolnicza i leśna są dominujące.

Weryfikacja nabywanych przez studenta kompetencji językowych w zakresie wiedzy odbywa się w formie testów i kartkówek obejmujących słownictwo ogólne i branżowe, gramatykę oraz zwroty branżowe. W zakresie umiejętności oceniane są wypowiedzi ustne i pisemne, czytanie, słuchanie, prezentacje multimedialne oraz ćwiczenia sprawdzające w czasie zajęć.

Treści programowe praktyk i metody weryfikacji efektów uczenia się uzyskane podczas programowej praktyki zawodowej wynikają z opracowanego sylabusu. Przed podpisaniem porozumienia pomiędzy Uczelnią a jednostką, gdzie student będzie odbywał praktykę, zakładowy opiekun praktyki zapoznaje się z ramowym planem programowej praktyki zawodowej oraz efektami uczenia się wymaganych sylabusem do praktyki i wyraża zgodę na przyjęcie na praktykę zawodową. W trakcie realizacji praktyki zawodowej opiekun praktyk dokonuje wstępnej oceny efektów uczenia

się w obszarze wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, czego dowodem jest akceptacja tygodniowa szczegółowego przebiegu realizacji praktyki i wykonywanych zadań, potwierdzona w dzienniku praktyk prowadzonym przez studenta. Uzupełnieniem oceny efektów uczenia się w obszarze umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych przez studenta jest dodatkowo opinia zakładowego opiekuna praktyk w miejscu odbywania praktyki.

Ostateczna ocena efektów uczenia się dotyczących praktyki zawodowej należy do koordynatora praktyk z ramienia Uczelni, który weryfikuje efekty w obszarze wiedzy, częściowo w obszarze umiejętności i kompetencji społecznych na podstawie przedstawionego przez studenta dziennika praktyk, w którym dokonuje on opisu wykonywanych prac i czynności wraz z ich szczegółowym opisem technicznym oraz podaje charakter udziału w wymienionych pracach.

Weryfikacji podlega również sprawozdanie z przebiegu praktyki, opracowane według szczegółowych zaleceń z którymi student zapoznaje się przed realizacją praktyki. W sprawozdaniu student ocenia praktykę pod kątem jej przydatności w poszerzeniu nabytej na studiach wiedzy oraz rozwijaniu i doskonaleniu umiejętności w nabyciu doświadczenia zawodowego. Końcowym etapem weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych podczas praktyki inżynierskiej jest przeprowadzana merytoryczna rozmowa koordynatora praktyk ze studentem. Wszelkie dokumenty potwierdzające i weryfikujące efekty uczenia się uzyskane podczas programowej praktyki zawodowej (ramowy program praktyk, dziennik praktyk, sprawozdanie z praktyk i opinia zakładowego opiekuna praktyk) przechowywane są przez koordynatora praktyk.

Zadania koordynatorów praktyk oraz procedura odbywania, monitorowania i zaliczenia praktyk zawodowych są określone w regulaminie odbywania i organizacji programowych praktyk zawodowych dla kierunków studiów w Kolegium Nauk Przyrodniczych UR), w szczegółowych wytycznych do Regulaminu KNP dla kierunku agroleśnictwo oraz w Zarządzeniu Rektora nr 60/2019 w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych.

Dodatkowe informacje:

- **Rodzaje, tematyka i metodyka prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów**

Tematyka poszczególnych prac etapowych, zaliczeniowych, egzaminacyjnych i projektów stosowanych do weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów uczenia się dotyczy zagadnień w zakresie działalności naukowej i dydaktycznej prowadzonej przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo. Tematyka prac etapowych dotyczy zagadnień realizowanych poprzez przedmioty podstawowe, jak m.in: chemii, fizyki, fizjologii roślin, meteorologii i klimatologii czy statystyki. Tematyka prac etapowych związana z prowadzeniem przedmiotów kierunkowych dotyczy zagadnień związanych z: pomiarami taksacyjnymi drzewostanów, wykorzystaniem gospodarczym surowca drzewnego, entomofauną systemów agroleśnych, chorobami roślin, kształtowaniem żyzności gleb, gospodarką sylwo-pastoralną, zasadami uprawy roli i roślin oraz hodowli drzew i krzewów i in.

Prace etapowe związane z prowadzeniem przedmiotów kierunkowych dotyczą również aspektów inżynierskich, m.in.: teczka z opracowanymi dziennikami pomiarów geodezyjnych, projekt transportu drewna.

- **Charakterystyka, rodzaje, tematyka i metodyka prac dyplomowych, ze szczególnym uwzględnieniem nabywania weryfikacji osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej oraz kompetencji inżynierskich**

Na studiach I stopnia kierunku agroleśnictwo przygotowywana jest praca inżynierska. Pracę inżynierską studenci wykonują w 6 i 7 semestrze studiów, choć w niektórych przypadkach prace terenowe mogą rozpocząć się już po 4 semestrze studiów. Zgodnie z opracowanymi zaleceniami Zespołu Programowego Kierunku Agroleśnictwo praca inżynierska może mieć charakter pracy badawczej, ekspertyzy lub projektu (technologicznego, organizacyjnego, konstrukcyjnego, modernizacyjnego itp.). Praca inżynierska badawcza powinna być przygotowana w oparciu o badania własne dyplomanta lub przeprowadzone z jego udziałem w jednostce, w której realizowana jest praca. Podstawą do wykonania pracy mogą być też wyniki badań udostępnione przez jednostki badawcze lub instytucje związane z dyscypliną obejmującą zakres tematyczny pracy. Wyniki badań powinny być opracowane i zinterpretowane z wykorzystaniem metod naukowych (w tym statystycznych) i skonfrontowane z aktualną literaturą. Przedmiotem pracy inżynierskiej o charakterze ekspertyzy może być ocena, wycena lub diagnoza. Ekspertyza powinna mieć charakter rzeczoznawczy (oceniający, diagnozujący, wyjaśniający) i zawierać analizę danych, np.: porównawczą (porównanie z normami, normatywami, instrukcjami technologicznymi lub innymi obiektami); kosztową (koszt wytworzenia czegoś, zatrudnienia itp.); analizę uwarunkowań (np. metoda SWOT: mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia). Ekspertyza powinna zawierać wskazania i rekomendacje, będące podstawą do podjęcia określonych działań np. naprawczych. Praca inżynierska projektowa powinna zawierać charakterystykę realizowanego projektu: technologicznego (elementy procesu technologicznego, maszyny, urządzenia i materiały, warunki przebiegu procesu, czynności i kolejność ich wykonania, kontrola ilości i jakości produktu itp.), technicznego (budowa, działanie, sterowanie i regulacja, obsługa, konserwacja, przechowywanie itp.), organizacyjnego (struktura, zarządzanie, powiązania z innymi podmiotami, ekonomika itp.), użytkowego (zakres zastosowania, sposób wdrożenia, skuteczność, efektywność ekonomiczna, cechy produktu itp.). Dokumentacją osiągniętych przez studenta efektów kształcenia/uczenia się w zakresie prac dyplomowych jest pisemna praca inżynierska oraz dwie recenzje wykonane przez promotora i recenzenta pracy. Przykładowe tematy prac inżynierskich zrealizowanych i obronionych w roku 2022 na omawianym kierunku na studiach I stopnia stacjonarnych podano w załączniku III.6.

- **Sposoby dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów (np. testy, prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, raporty, zadania wykonane przez studentów, projekty zrealizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk, prace artystyczne, prace dyplomowe, protokoły egzaminów dyplomowych)**

Do dokumentacji potwierdzającej uzyskanie założonych w programie efektów uczenia się należą: prace dyplomowe, recenzje prac dyplomowych, protokoły z egzaminów dyplomowych, egzaminy pisemne, protokoły z egzaminów ustnych, kolokwia, sprawozdania z ćwiczeń, zajęć terenowych, projekty, prezentacje, referaty, inne prace studentów wymagane na poszczególnych przedmiotach, dokumentacja praktyk zawodowych: dzienniczek i sprawozdanie z odbytej praktyki, opinia zakładowego opiekuna praktyk, sprawozdanie z praktyki zawodowej.

Prace dyplomowe, recenzje tych prac, protokoły z egzaminu dyplomowego archiwizowanie są zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 661). (przechowywane są w teczce studenta w dziekanacie a następnie w Archiwum UR). Dokumentacja osiągnięć studenta w ramach zajęć, wymieniona, w formie papierowej lub

elektronicznej powinna być gromadzona i przechowywana przez prowadzących przedmiot, opiekunów praktyki zawodowej i naukowej przez jeden rok akademicki. Po tym okresie dokumentacja powinna być zniszczona z zagwarantowaniem poufności.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

1. Liczba, struktura kwalifikacji oraz dorobku naukowego nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami jak również ich kompetencji dydaktycznych (z uwzględnieniem przygotowania do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz w językach obcych).

Liczba nauczycieli akademickich i ich kwalifikacje potwierdzone bogatym dorobkiem naukowym i dydaktycznym pozwalają na realizację programu studiów na kierunku agroleśnictwo. W bieżącym roku akademickim 2021/2022 zajęcia dydaktyczne z przedmiotów podstawowych, kierunkowych i do wyboru na kierunku agroleśnictwo prowadzi 39 nauczycieli akademickich, natomiast z przedmiotów ogólnych 9 nauczycieli. Wśród nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele akademicy zatrudnieni w Kolegium Nauk Przyrodniczych, w tym: w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska (31 osoby/67% ogółu nauczycieli), Instytucie Technologii Żywności i Żywnienia (4 osoby/9%), Instytucie Biotechnologii (3 osoby/6%), Instytucie Matematyki (1 osoba/2%), Centrum Dydaktycznym Nauk Techniczno-Przyrodniczych (1 osoba/2%). Ponadto zajęcia na agroleśnictwie z przedmiotów ogólnych prowadzą nauczyciele akademicy zatrudnieni w: Kolegium Nauk Społecznych w Instytucie Nauk Prawnych (2 osoby/4%), Kolegium Nauk Humanistycznych w Instytucie Muzyki (1 osoba/2%), Studium Języków Obcych (2 osoby/4%) i Studium Wychowania Fizycznego UR (1 osoba/2%). Mając na uwadze zapewnienie jak najlepszej jakości kształcenia, w bieżącym roku akademickim podobnie jak w latach poprzednich zajęcia na kierunku agroleśnictwo z przedmiotów: *produkcyjność lasu oraz pozyskiwanie drewna* zlecono na podstawie umowy cywilnoprawnej wieloletniemu pracownikowi Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Kolbuszowa, który oprócz doświadczenia praktycznego z zakresu zleconych przedmiotów posiada dodatkowo stopień naukowy doktora nauk leśnych. Zlecono również część wykładów z przedmiotu systemy agroleśne Pani prof. dr hab. Ewie Osińskiej, pracownikowi Instytutu Ogrodnictwa SGGW. Pani profesor jest współautorem pierwszej monografii dotyczącej agroleśnictwa w kraju, wypromowała również pierwszy doktorat z tego zakresu w Polsce (4% ogółu nauczycieli z przedmiotów podstawowych, kierunkowych i do wyboru). Strukturę kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku zestawiono poniżej w tabeli (tabela 10).

Spośród nauczycieli akademickich i innych osób realizujących zajęcia na kierunku agroleśnictwo, najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele ze stopniem doktora i doktora habilitowanego (w sumie 89%). Kadra z tytułem naukowym profesora stanowi 4 % ogółu nauczycieli, a z tytułem zawodowym magistra 8%. Spośród nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo, 71% prowadzi badania naukowe związane z dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo, a 4% z dyscypliną nauki leśne. Dyscyplina rolnictwo i ogrodnictwo, która jest dominującą dla kierunku agroleśnictwo, będzie podlegać procesowi ewaluacji w przyszłości. Niemniej jednak podczas ewaluacji prowadzonej w 2017

roku, Wydział Biologiczno-Rolniczy otrzymał kategorię B. Dyscyplina nauki leśne nie jest parametryzowana w UR.

Tabela 10. Liczba nauczycieli akademickich i struktura ich kwalifikacji na dzień 30.11.2021 r.

<i>Stopień/tytuł naukowy</i>	<i>Liczba pracowników</i>	<i>Struktura kadry dydaktycznej (w %)</i>
Profesor	2	4
Doktor habilitowany	12	25
Doktor	30	64
Magister	4	8
Razem	48	100

Na przestrzeni lat 2016-2021 nastąpił rozwój kadry akademickiej realizującej zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Pięć osób uzyskało stopień doktora habilitowanego i 8 osób stopień doktora. Ponadto 1 osoba ma otwarty przewód/postępowanie o nadanie stopnia doktora habilitowanego i 1 o nadanie stopnia doktora.

Kompetencje zawodowe pracowników Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska w głównej mierze zaangażowanych w proces dydaktyczny na ocenianym kierunku studiów, potwierdza duża aktywność publikacyjna, świadcząca o wysokim poziomie prowadzonych badań. W latach 2016-2021 łącznie opublikowano 534 prac naukowych, w tym 246 prac ze współczynnikiem wpływu IF. W zakresie liczby artykułów w czasopismach objętych współczynnikiem wpływu IF co roku notuje się dynamiczny wzrost liczby publikacji. Szczegółowy wykaz publikacji pracowników realizujących zajęcia na kierunku agroleśnictwo zestawiono w Załączniku III_4.2.

Wśród kadry akademickiej włączonej w proces dydaktyczny na ocenianym kierunku studiów znajdują się nauczyciele, którzy pełnią bądź pełnili funkcję kierowników projektów. Tematy pozyskiwanych projektów są ściśle związane ze specyfiką ocenianego kierunku i wiążą się z działalnością dydaktyczną. Pracownicy realizujący zajęcia na kierunku agroleśnictwo w latach 2016-2021 uczestniczyli w realizacji wielu projektów badawczych oraz badawczo-wdrożeniowych. Do najważniejszych projektów realizowanych przez pracowników w największym stopniu zaangażowanych w kształcenie na ocenianym kierunku studiów zaliczyć można:

- Zadrzewienia dębowe w krajobrazie wiejskim regionu Karpat: pochodzenie, dynamika i wartości przyrodnicze, **NCN 2013/11/B/NZ9/00793** (okres realizacji 2014-2018), Narodowe Centrum Nauki, kwota dofinansowania 645 000 zł; kierownik projektu **dr hab. Andrzej Bobiec, prof. UR**
- Opracowanie innowacyjnej biodegradowalnej otoczki dla nasion soi opartej na biopolimerach z surowców odnawialnych dla zwiększonej tolerancji roślin na niekorzystne warunki środowiskowe, **BIOSTRATEG3/346390/4/NCBR/2017** (okres realizacji 2017-2020), finansowany przez NCBR w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych "Środowisko naturalne, rolnictwo i leśnictwo", kwota dofinansowania 5 696 990 zł, w tym dla UR 417 025 zł; kierownik zadania UR- **prof. dr hab. Dorota Bobrecka-Jamro**;
- Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju. Obszar badawczy p.n.: "Agrotechniczne sposoby zwiększenia wykorzystania potencjału biologicznego roślin strączkowych w aspekcie efektów produkcyjnych, środowiskowych i ekonomicznych". Zadanie 3.3.5. p.n. **"Rozmieszczenie roślin w łanie a rozwój, plonowanie i jakość nasion**

najplenniejszych odmian grochu, bobiku, łubinu i soi w różnych regionach kraju", (okres realizacji 2016-2020), finansowany przez MRiRW, kwota dofinansowania 33 936 000,00 zł w tym dla UR 77 742,08 zł; kierownik projektu- **prof. dr hab. Dorota Bobrecka-Jamro**;

- Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju” Obszar badawczy p.n. : "Agrotechniczne sposoby zwiększenia wykorzystania potencjału biologicznego roślin strączkowych w aspekcie efektów produkcyjnych, środowiskowych i ekonomicznych". Zadanie 3.6.5 p. n. : **„Opracowanie technologii uprawy soi z uwzględnieniem warunków regionalnych kraju"** (okres realizacji 2016-2020), finansowany przez MRiRW, kwota dofinansowania 33 936 000,00 zł, w tym dla UR 215 126,55 zł; kierownik projektu- **prof. dr hab. Dorota Bobrecka-Jamro**;

Realizacja tych projektów przyczyniła się do opracowania szeregu innowacji, które zostały zaimplementowane do praktyki rolniczej i ogrodniczej. W ramach projektu BIOSTRATEG3/346390/4/NCBR/2017 realizowanego przez pracowników prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo przy współpracy z IBWCH Łódź, IUNG-PIB Puławy, AgeSoya Huta Krzeszowska, opracowano innowacyjną biodegradowalną otoczkę dla nasion soi opartej na biopolimerach z surowców odnawialnych dla zwiększonej tolerancji roślin na niekorzystne warunki środowiskowe. Opracowana otoczka chitozan+ roztwór ALG/PEG, zapewnia nasionom ochronę przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, zabezpiecza przed gniciem nasion soi, zapewnia lepsze i równomierne wschody oraz nie zakłóca symbiozy z bakteriami brodawkowymi. Pracownicy realizujący zajęcia na kierunku agroleśnictwo uczestniczyli również w projektach finansowanych ze środków Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, realizując m.in. zadania związane z waloryzacją warunków siedliskowych kraju do uprawy roślin strączkowych. Szeroka działalność pracowników realizujących zajęcia na kierunku agroleśnictwo w zakresie innowacji i wdrożeń do praktyki rolniczej i ogrodniczej, potwierdzona została w latach 2016-2021 przyznaniem 7 patentów (załącznik III.4.3).

Dodatkowo młodzi pracownicy do 2018 roku kierowali projektami badawczymi finansowanymi w ramach dotacji celowej Uniwersytetu Rzeszowskiego na prowadzenie badań młodych naukowców.

Więcej szczegółów na temat realizowanych projektów przez nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, zestawiono w załączniku III.4.4.

Ponadto w zeszłym roku akademickim pracownicy INROiKŚ pozyskali również 2 nowe projekty finansowane ze środków PROW 2014-2020 (program Współpraca M16, ARiMR), o łącznej wartości 6,45 mln które realizowane są w latach 2021-2022. W ramach tych działań zostanie opracowana innowacyjna technologia produkcji owoców jagodowych na przykładzie maliny o podwyższonej zawartości związków bioaktywnych oraz zwiększonej wartości handlowej, a także innowacyjna metoda poprawy stanu mikrobiologicznego i trwałości przechowalniczej owoców żurawiny wielkoowocowej.

Pracownicy UR realizujący zajęcia na kierunku agroleśnictwo w latach 2016-2021 byli laureatami szeregu nagród i wyróżnień zarówno za działalność naukową jak i dydaktyczną (Załącznik III.4.5). Nagrody te przyznane były przez gremia krajowe jak i międzynarodowe. W 2021 r. pracownikom przyznano Złoty Medal na XIV Międzynarodowych Targach „INTARG 2021” za wynalazek „Przesuwanie okresu wegetacji i wydłużenie trwałości przechowalniczej pomidorów z wykorzystaniem procesu ozonowania”. W 2019 roku przyznano nagrodę zbiorową Dyrektora IUNG-PIB w Puławach za współautorską monografię nt. „Badania nad uprawą kukurydzy (*Zea mays* L.)

w wieloletniej monokulturze i zmianowaniu”, a w 2016 roku Nagrodę II stopnia za opracowanie podręcznika pt. „Wademekum klasyfikatora gleb”. Ponadto pracownicy zostali odznaczeni Złotym, Srebrnym i Brązowym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Pracownicy za swoją działalność naukową byli doceniani również Nagrodami Indywidualnymi Rektora UR za działalność dydaktyczną, naukową, organizacyjną i popularyzującą wiedzę.

Kadra realizująca zajęcia na kierunku agroleśnictwo pełniła również rolę redaktorów specjalnych zeszytów w czasopismach naukowych: Land MDPI, Antioxidants, Agronomy.

Nauczyciele akademicy są członkami Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, Polskiego Towarzystwa Leśnego, Unii Międzynarodowych Towarzystw Gleboznawczych IUSS, Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego, Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności i innych.

Istotnym czynnikiem kształtującym doświadczenie dydaktyczne oraz kompetencje naukowe nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku agroleśnictwo są wyjazdy krajowe i zagraniczne. W ramach programu *Erasmus+* od roku akademickiego 2014/2015 pracownicy zatrudnieni na Wydziale Biologiczno-Rolniczym, a obecnie w INROiKŚ uczestniczyli w zagranicznych wyjazdach naukowych i dydaktycznych, głównie do: Hiszpanii, Włoch, Rumunii (szczegóły załącznik III_4.7). Ponadto nauczyciele wyjeżdżali w ramach innych źródeł finansowania do Ukrainy, Wielkiej Brytanii, Wietnamu, Niemiec, Węgier.

Szczegółowe dane potwierdzające dorobek naukowy, posiadane stopnie i tytuły oraz kompetencje dydaktyczne zwarte są w kartach charakterystyki nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo, załączonych w części II Raportu Samooceny (załącznik III.4.1).

2. Obsada zajęć dydaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej oraz inżynierskich

Dobór obsady zajęć dydaktycznych realizowanych na kierunku agroleśnictwo odbywa się w oparciu o dorobek naukowy i kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich. Kadra realizująca zajęcia dydaktyczne na kierunku agroleśnictwo utożsamia się z realizowaną koncepcją kształcenia i posiada odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia powierzonych zajęć dydaktycznych, poparte bogatym dorobkiem naukowym i dydaktycznym. Prawdliwość obsady kadrowej zajęć dydaktycznych ujętych programem studiów nadzoruje Zespół Programowy Kierunku Agroleśnictwo, zgodnie z regulaminem Kolegium Nauk Przyrodniczych. Zespół programowy rekomenduje obsadę kadrową do prowadzenia poszczególnych zajęć dydaktycznych na podstawie monitorowania zgodności dorobku naukowego i kwalifikacji osób przewidywanych do realizacji zajęć dydaktycznych. Znajduje to odzwierciedlenie w sylabusach przedmiotów, w których nauczyciele są zobowiązani do umieszczania wykazu swoich prac naukowych/popularnonaukowych związanych z tematyką zajęć. Ponadto do zadań zespołu programowego należy monitorowanie obsady zajęć dydaktycznych pod kątem spełnienia wymagań określonych w art. 73 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 478 z późn. zm.). Przydział czynności nauczyciela akademickiego zatwierdza Dziekan Kolegium Nauk Przyrodniczych, Dyrektor Instytutu oraz Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia.

Wykłady, ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia laboratoryjne i seminaria dyplomowe prowadzone są wyłącznie przez osoby posiadające dorobek naukowy lub doświadczenie w pracy zawodowej, które w pełni odpowiadają tematyce prowadzonych przedmiotów. Prowadzone badania naukowe oraz

doświadczenie dydaktyczne, poparte bogatym dorobkiem publikacyjnym pozwalają na przekazywanie studentom wiedzy dotyczącej najnowszych osiągnięć w dziedzinie nauk rolniczych, nauk leśnych i nauk pokrewnych. Szerokie zainteresowania naukowe pracowników realizujących zajęcia dydaktyczne na kierunku agroleśnictwo, pozwalają na włączanie do działalności naukowej studentów. Praca naukowa studentów w głównej mierze realizowana jest w czasie wykonywania prac dyplomowych, których tematyka jest zgodna z zainteresowaniami naukowymi promotora. Ponieważ dopiero pierwszy rocznik kończy studia to nie ma jeszcze publikacji naukowych we współautorstwie z promotorami prac. Należy jednak zakładać, że w najbliższym czasie takie publikacje pojawią się.

3. Łączenie przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączanie studentów w prowadzenie działalności naukowej

Osoby realizujące zajęcia na kierunku agroleśnictwo posiadają dorobek naukowy i dydaktyczny w zakresie dyscypliny, której dotyczą prowadzone zajęcia. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku agroleśnictwo są autorami lub współautorami publikacji, w tym głównie artykułów naukowych i rozdziałów w monografiach, które są wykorzystywane w trakcie prowadzenia zajęć dydaktycznych. Do najważniejszych pozycji można zaliczyć:

- Buczek J., Jańczak-Pieniążek M. 2021. Wartość energetyczna i nawozowa słomy. *Agro Podkarpacie*. Nr 9 (110).
- Jańczak-Pieniążek M., Buczek J. 2021. Rośliny uprawne jako surowiec do produkcji zielonej energii. *Agro Podkarpacie*. Nr 8 (109).
- Mazurek M., Siekierzyńska A., Buczek J. 2021. The importance of biomass as a renewable energy source. *National Scientific Conference „Understand the Science”, V edition*, 25.09.2021.
- Migut D., Buczek J., Jańczak-Pieniążek M., Szpunar-Krok E. 2021. Przemysłowe i energetyczne wykorzystanie roślin kukurydzy. *Polish Journal Sustainable Development*, 25(1): 57-64.
- Buczek J., Jarecki W., Jańczak-Pieniążek M., Tobiasz-Salach R., Bobrecka-Jamro D. 2019. Regionalne zróżnicowanie rolnictwa w województwie podkarpackim. Rozdział w monografii pt. *Technologiczno-ekonomiczne aspekty rolnictwa*. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. ISBN 978-83-7996-707-0.
- Jańczak-Pieniążek M., Buczek J., Szopa B., Bobrecka-Jamro D. 2017. „Wpływ czynników agrośrodowiskowych na wartość technologiczną ziarna pszenicy”. Monografia pokonferencyjna - I Konferencja Naukowa pt.: „Bezpieczeństwo Żywności i Żywienia” (18.09.2017 Przemyśl). *Bezpieczeństwo i Produkcja Żywności*, 5 (3):16-24.
- Buczek J. 2018. Ogólna charakterystyka rolniczej przestrzeni produkcyjnej województwa podkarpackiego. Ocena przeprowadzonych scaleń i wymiany gruntów rolnych województwa podkarpackiego pod kątem barier ograniczających ich realizację. Wyższa Szkoła Inżynieryjno-Ekonomiczna w Rzeszowie. ISBN 83-60507-33-3.
- ZANIEWSKI P.T. & CZARNOTA P. 2018. *Porosty* [W:] Obidziński A. [red.] „Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza: 160–174. SGGW, Warszawa.
- Czyż Ewa A., Dexter Anthony R. 1.3. Fizyczne właściwości gleb. s.22-95. W: *WADEMEKUM KLASYFIKATORA GLEB*. Franciszek Woch (red.) Wyd. III, Wydawnictwo IUNG-PIB, 2015, 538.
- Czyż Ewa A., Dexter Anthony R., Jadwiga Stanek-Tarkowska, Agnieszka Reszkowska. 1.4. Wybrane fizykochemiczne właściwości gleb. 1.4.1. Odczyn gleby i rodzaje kwasowości gleb. s.

96-122. W: WADEMEKUM KLASYFIKATORA GLEB b. Franciszek Woch (red.) Wyd. III, Wydawnictwo IUNG-PIB, 2015, 538 stron;

- Maria Droba, Małgorzata Dżugan, Maciej Balawejder, Radosław Józefczyk, Anna Pasternakiewicz (2013) Current problems of environmental monitoring. University of Rzeszow. Faculty of Biology and Agriculture. Department of Chemistry and Food Toxicology. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2013. Materiały dydaktyczne do zajęć wykładowo- ćwiczeniowych prowadzonych w języku angielskim w ramach projektu: „Integracja Środowisk Naukowych Obszaru Pogranicza Polsko-Ukraińskiego”.
- Dudek T., Sosnowski J. Ocena środowiskooszczędności wybranych technologii zrywki drewna w lasach górskich. SYLWAN R.155 (6):413-420.
- Dudek T. Efektywność wybranych technologii zrywki drewna krótkiego w lasach górskich. Technika Rolnicza Ogrodnicza Leśna, 2: 8-10.
- Korab I., Jacejko P., Kardynał I., Olchawa L., Mazur-Pączka. 2018. Wybory konsumenckie a gospodarowanie odpadami. Polish Journal for Sustainable Development. 22. 2. 59-64.
- Krempa M., Miazga N., Garczyńska M., Pączka G. 2018. Gospodarowanie odpadami a różnorodność biologiczna. Polish Journal for Sustainable Development. 22. 1. 47-54.
- Augustyn Ł., Babula A., Joniec J., Stanek-Tarkowska J., Hajduk H., Kaniuczak J. 2016. Microbiological Indicators of the Quality of River Water, Used for Drinking Water Supply. Pol. J. Environ. Stud. 25(2): 511-519. (wg. MNiSW 15 pkt. IF: 1,087).
- Rybak M., Kochman-Kędziora N., Pajęczek A., Peszek Ł., Noga T., Stanek-Tarkowska J. 2016. Humidophila and Diadesmis genera – morphological variability in atypical habitat. [W:] Nowicka-Krawczyk P., Żelazna-Wieczorek J. (red): Algae in anthropogenically transformed ecosystems XXXV International Conference of the Polish Phycological Society, 01-04.06.2016, Łódź-Stryków, s. 90–91.
- Stanek-Tarkowska J., Czyż E.A., Kaniuczak J., Poradowska A. 2017. The diversity in loam silt soils with different management. 36th International Conference of the Polish Phycological Society. Masowy rozwój glonów: bioróżnorodność, ekologia i perspektywy zarządzania. Lublin – Kazimierz Dolny, 24-27 maja 2017 p. 69.
- Czyż E. A., Stanek-Tarkowska J., Gajda A.M., Dexter A.R, Furtak K., Pajęczek A. 2016. Zmiany wybranych wskaźników jakości gleby pod monokulturą kukurydzy (Zea mays L.) w uproszczonej i tradycyjnej uprawie roli. Krajowa Platforma Glebowa, Warsztaty naukowe nt. „Wskaźniki oceny jakości gleb”. IUNG-PIB Puławy, SGGW Warszawa 29 września 2016 r. s. 56.
- Czyż E.A., Dexter A.R., Stanek-Tarkowska J., Siebielec G., Reszkowska A. 2015. 1.5. Materia organiczna w glebie. s. 135–161. W: WADEMEKUM KLASYFIKATORA GLEB (red. Franciszek Woch), Wydawnictwo IUNG-PIB, ss. 538
- Czyż E.A., Dexter A.R., Stanek-Tarkowska J., Reszkowska A. 2015. 1.4.2. Sorpcja gleby. s.123-134. W: WADEMEKUM KLASYFIKATORA GLEB (red. Franciszek Woch), Wydawnictwo IUNG-PIB, ss. 538.
- Maria Anna Tarapatsky, Patrycja Sowa, Krzysztof Kręcichwost, Aleksandra Gumienna, Marcin Lewicki, Katarzyna Ostróżka, Czesław Puchalski. Ocena wartości odżywczej innowacyjnego pieczywa chrupkiego z dodatkiem naturalnego zakwasu. Źródło: W :Żywność i żywienie w świetle współczesnej wiedzy, Adres wydawniczy: Rzeszów : Uniwersytet Rzeszowski, 2019.
- Aleksandra Gumienna, Maria Anna Tarapatsky, Marcin Lewicki, Justyna Magdalena Ruchała, Katarzyna Ostróżka, Grzegorz Zaguła, Czesław Puchalski. Rozwój winiarstwa w Polsce na

przykładzie rejonu podkarpackiego - szanse i problemy. Źródło: W: Żywność i żywienie w świetle współczesnej wiedzy, Adres wydawniczy: Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2019.

Pracownicy Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska realizujący zajęcia na kierunku agroleśnictwo uczestniczyli również w projektach mających na celu podniesienie kompetencji dydaktycznych i organizacyjnych. W ramach programu POWER 3.1 pracownicy uczestniczyli w następujących szkoleniach:

- Innowacyjne metody nauczania zdalnego, w tym weryfikacja efektów nauki zdalnej – 6 pracowników
- Metody aktywne w pracy nauczyciela akademickiego – 5 pracowników
- Zaawansowane metody analizy wyników badań rolniczych w programie Statistica i Zestawie Przyrodnika – 4 pracowników
- Efektywna komunikacja w zespole – czyli jak skutecznie kierować ludźmi i twórczo rozwiązywać konflikty – 3 pracowników
- Warunki prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia w świetle nowych wymogów MNiSW oraz PKA – 1 pracownik
- Wewnętrzne systemy zapewniania jakości na uczelni wyższej – 1 pracownik
- Efektywne motywowanie pracowników. Szkolenie dla kadry zarządzającej uczelnią – 1 pracownik
- Czas pracy nauczyciela akademickiego oraz zasady rozliczania pensum dydaktycznego – 1 pracownik
- Procedury nadawania stopnia naukowego doktora/ doktora habilitowanego - najnowsze zmiany – 1 pracownik
- Prawo autorskie w nauce. Ochrona własności intelektualnej w szkolnictwie wyższym w Polsce, UE - krok po kroku w kierunku uzyskania patentu – 1 pracownik
- Sposoby pozyskiwania środków na realizację projektów badawczych – 3 pracowników
- Zarządzanie projektami – 1 pracownik

Ponadto nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku agroleśnictwo posiadają kompetencje w zakresie metod kształcenia na odległość. Kwestia ta jest regulowana Zarządzeniem Nr 25/2018 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie szkoleń dla nauczycieli akademickich UR z zakresu tworzenia kursów i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Specjalistyczne szkolenie było prowadzone przez Uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość. Szkolenia w ramach projektu „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia” trwały od października 2018 roku i były obowiązkowe dla nauczycieli akademickich ze stopniem: adiunkta, asystenta, wykładowcy, starszego wykładowcy, lektora i instruktora.

Dodatkowo kadra uczestniczy w samodoskonaleniu kompetencji dydaktycznych do realizacji poszczególnych przedmiotów, poprzez: kursy, szkolenia czy studia podyplomowe, jak np. „Gleboznawstwo, gleboznawcza klasyfikacja i kartografia gleb”.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku agroleśnictwo sprawują opiekę nad studenckimi kołami naukowymi. Wybrane zostały szczegółowo opisane w 8 kryterium raportu. W ramach tej działalności studenci mają możliwość pogłębiania swojej wiedzy oraz poszerzanie zainteresowań i kształtowania umiejętności prowadzenia prac naukowych. Członkowie kół

naukowych uczestniczą w różnych wydarzeniach o charakterze naukowym oraz mających na celu popularyzację nauki. Do najczęstszych aktywności w tym zakresie należy czynny udział w konferencjach naukowych, szkoleniach, wystawach, targach, itp. Studenci angażowani są również w działalność wspierającą promowanie kierunku podczas różnych wydarzeń organizowanych przez INROiKŚ (wcześniej Wydział Biologiczno-Rolniczy).

4. Założenia, cele i skuteczność polityki kadrowej z uwzględnieniem metod i kryteriów doboru oraz rekrutacji kadry, sposobów, zasad i kryteriów oceny jakości kadry oraz udziału w tej ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także wykorzystania wyników oceny w rozwoju i doskonaleniu kadry.

W 2021 roku Zarządzeniem Rektora nr 6/2021 został powołany w UR Zespół ds. rankingów i budowania akademickiego wizerunku Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zespół ten rozpoczął prace nad wdrożeniem w UR logo HR EXCELLENCE IN RESEARCH. Logo jest jednym z działań Komisji Europejskiej (KE) w ramach strategii Human Resources Strategy for Researchers, nakierowanej na zwiększanie atrakcyjności warunków pracy naukowców w UE. Działania te mają przyczynić się do zwiększania liczby pracowników naukowych instytucji europejskich. KE wspiera instytucje wdrażające zasady Europejskiej Karty i Kodeksu organizując spotkania i dyskusje z udziałem zaangażowanych instytucji. A ponadto promuje takie instytucje wśród międzynarodowych organizacji i naukowców jako te, które zapewniają naukowcom najlepsze warunki pracy i rozwoju.

Podstawą prowadzonej polityki kadrowej Instytutu w stosunku do kadry prowadzącej zajęcia na kierunku agroleśnictwo, jest realizacja przez kadrę dydaktyczną badań w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo oraz w znacznie mniejszym stopniu w dyscyplinie nauki leśne. Ponadto wymagane są kompetencje i umiejętności w tym zakresie. Takie założenie jest fundamentalnym czynnikiem warunkującym dobre przygotowanie potencjalnej kadry do realizacji programu studiów na kierunku agroleśnictwo.

Zatrudnienia nauczycieli akademickich w UR odbywają się w drodze konkursowej (zatrudnienie na umowę o pracę), a szczegółowe zasady postępowań konkursowych zapisane są w Statucie Uniwersytetu Rzeszowskiego. Nauczyciele akademicy będący pracownikami UR są zatrudniani w grupach: pracowników badawczych, pracowników badawczo-dydaktycznych oraz pracowników dydaktycznych. Szczegółowe obowiązki nauczycieli akademickich zapisane są w Regulaminie Pracy UR (Załącznik nr 1 do Uchwały 488/10/2019 Senatu UR z dnia 24 października 2019 roku, z późn. zm.). W celu zapewnienia najlepszej jakości kształcenia na kierunku agroleśnictwo dopuszcza się również zatrudnienie specjalistów w określonej dziedzinie z zewnątrz na podstawie umowy cywilno-prawnej po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Dydaktyczną Kolegium, przy czym wymiar kadry zatrudnianej spoza Uczelni do obsady zajęć dydaktycznych nie może być wyższy niż w zapisach określonych w art. 73 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668). W bieżącym roku akademickim do obsady zajęć dydaktycznych na kierunku agroleśnictwo zatrudniono na podstawie umowy cywilno-prawnej 2 osoby do realizacji przedmiotów: *pozyskiwanie drewna i produktywność lasu (dr Witold Wrzask)*, *systemy agroleśne (prof. dr hab. Ewa Osińska)*.

Działalność naukowa i dydaktyczna nauczycieli akademickich podlega systematycznej ocenie przez bezpośrednich przełożonych (ocena okresowa, hospitacje zajęć) oraz przez studentów (ankiety studenckie po zakończeniu każdego semestru).

Ocena okresowa nauczycieli akademickich odbywa się według ustaleń przyjętych w **Statucie UR (§ 114-116)** oraz według **Zarządzenia Rektora UR (nr 80/2020)**. Ocenę przeprowadza komisja powołana

na wniosek Dyrektora Instytutu przez Radę Instytutu. Każdy nauczyciel akademicki jest poddawany ocenie okresowej średnio co 2 lata, jednak nie rzadziej niż raz na 4 lata. Oceny nauczyciela akademickiego dokonuje instytutowa komisja oceniająca i dotyczy ona działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Ocena nauczyciela akademickiego dotycząca wypełniania obowiązków dydaktycznych przeprowadzana jest po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych. Ocena wystawioną przez studentów ustala się na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety. Sposób jej realizacji określa **Zarządzenie nr 8/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim z późn. zm. określonymi w Zarządzeniu nr 2/2021**. Wyniki tej ankiety uwzględniane są w ankiecie okresowej oceny nauczyciela. Wyniki okresowej oceny nauczyciela akademickiego mogą mieć wpływ na: przedłużenie zatrudnienia na zajmowanym stanowisku; wysokość uposażenia; awanse i wyróżnienia oraz powierzanie stanowisk kierowniczych. Ocena okresowa może być pozytywna lub negatywna. W przypadku oceny negatywnej, kolejna ocena okresowa jest dokonywana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od dnia zakończenia poprzedniej oceny. Rektor może rozwiązać za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania negatywnej oceny okresowej, zgodnie z art. 123 ust. 1 pkt 1 Ustawy PSWiN. Rektor rozwiązuje za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania 2 kolejnych negatywnych ocen okresowych, zgodnie z art. 123 ust. 2.

Wyniki oceny uzyskane w oparciu o ankiety studenckie są analizowane przez Dziekana Kolegium Nauk Przyrodniczych oraz Dyrektora INROiKŚ. W szczególnych przypadkach Dziekan w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu, w sytuacji, kiedy wyniki ankiet studenckich budzą zastrzeżenia, przeprowadza indywidualne rozmowy z nauczycielem i ustala działania naprawcze. Wyniki są analizowane przez Dział Jakości i Akredytacji UR i w formie zbiorczego raportu przekazywane Dziekanowi kolegium. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na obradach Rady Dydaktycznej KNP i stanowią podstawę doskonalenia procesu kształcenia. Studenci otrzymują informacje zwrotne na temat sposobu wykorzystania wyników badań na zorganizowanym przez Dziekana Kolegium zebraniu otwartym. Uogólnione wyniki z ankiet są także udostępniane na stronie internetowej Dziekanatu. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są również przedstawiane na zebraniu otwartym kolegium dziekańskiego z pracownikami KNP.

Hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich odbywają się wg **Zasad przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych na UR z dnia 14.11.2019 r., która została zmodyfikowana w dniu 18 listopada 2021 r.** Celem hospitacji zajęć dydaktycznych na kierunkach realizowanych na Uniwersytecie Rzeszowskim, w tym kierunku agroleśnictwo jest ocena jakości kształcenia studentów oraz dążenie do jej systematycznej poprawy. Hospitacje zajęć dydaktycznych obowiązują wszystkich nauczycieli akademickich zatrudnionych w UR. Hospitacje zajęć dydaktycznych obejmują również osoby realizujące proces dydaktyczny na podstawie umowy cywilno-prawnej. Hospitację zajęć dydaktycznych przeprowadza się nie rzadziej niż raz na dwa lata. W przypadku negatywnej oceny z hospitacji Dyrektor Instytutu przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem. Ogólne wnioski z przeprowadzonych w danym roku akademickim hospitacji zajęć dydaktycznych przedstawione zostają na Radzie Dydaktycznej KNP i są podstawą do doskonalenia procesu kształcenia.

W pełnieniu obowiązków dydaktycznych oraz dążeniu do własnego rozwoju nauczyciele akademicy zobowiązani są do poszanowania i przestrzegania uniwersalnych zasad etycznych,

zgodnie z Kodeksem etyki nauczycieli akademickich określonym w Uchwale Senatu UR nr 58/06/2020, z dnia 25 czerwca 2020 r.

https://www.ur.edu.pl/storage/file/core_files/2020/7/14/ec98f46c7e8d663926742be6e8622982/Uchwa%C5%82a%20580%2006%202020%20Senatu%20UR.pdf

5. System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych

Elementem polityki kadrowej Uczelni jest system motywowania pracowników poprzez finansowanie badań naukowych, projektów badawczych i artystycznych, a także wspieranie w uzyskiwaniu kolejnych stopni naukowych.

Uniwersytet Rzeszowski wspiera i motywuje rozwój kadry naukowo-dydaktycznej i dydaktycznej. Od roku 2013 w Uczelni stosuje się politykę projakościową w działalności naukowej i artystycznej. Zgodnie z tą polityką w systemie wynagradzania nauczycieli akademickich uwzględniany jest dodatek projakościowy. Wielkość przyznanego dodatku projakościowego uzależniona jest od wyników oceny działalności naukowej pracownika. Aktualne kryteria oceny działalności naukowej pracowników, będące podstawą wynagrodzenia projakościowego określa **Zarządzenie Rektora UR nr 45/2021 z dnia 29 marca 2021 roku**.

Czynnikiem, który w istotny sposób premiuje aktywność nauczycieli akademickich jest stosowany w Uczelni system nagród. Szczegółowe zasady przyznawania nagród określa **Zarządzenie nr 86/2021 Rektora UR z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie wprowadzania regulaminu przyznawania nagród Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego**. Pracownicy mogą otrzymywać nagrody za działalność naukową, dydaktyczną, artystyczną i organizacyjną, takie jak: Naukowy Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego, Dydaktyczny Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego, Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego, Nagroda Rektora I stopnia, Nagroda Rektora II stopnia, Nagroda Rektora III stopnia, Nagroda Rektora w formie listu gratulacyjnego.

Regularne przeprowadzanie hospitacji zajęć dydaktycznych, okresowa ocena nauczycieli, ankiety oceny dokonywane przez studentów, nominacje przyznawane przez studentów (Laur Studenta) oraz odznaczenia państwowe (Medale KEN) aktywizują podnoszenie kompetencji dydaktycznych.

Nauczyciele akademicy mają również możliwość podnoszenia swoich kompetencji dydaktycznych, metodycznych i technicznych poprzez udział w szkoleniach organizowanych w ramach projektu „*Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego - droga do wysokiej jakości kształcenia*” finansowanego z Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (<http://wer-ur.pl/rekrutacja/nauczyciel-akademicki-pracownik-administracyjny/>). W ramach programu POWER 3.1 pracownicy uczestniczyli w wielu szkoleniach, m.in.: Innowacyjne metody nauczania zdalnego, w tym weryfikacja efektów nauki zdalnej.

W latach 2020-2023 w ramach projektu „Przyjazny nURt” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, odbywają się szkolenia świadomościowe dla pracowników. Szkolenia te mają na celu zwiększenie kompetencji w zakresie organizacji i realizacji procesu kształcenia oraz obsługi administracyjnej studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

1. Stan, nowoczesność, rozmiary i kompleksowość bazy dydaktycznej i naukowej służącej realizacji zajęć oraz działalności naukowej

Proces dydaktyczny na kierunku agroleśnictwo realizowany jest w nowoczesnym kompleksie naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego – Kampus Zalesie, który położony jest na obrzeżach miasta Rzeszowa. Obiekt dydaktyczny Kampus Zalesie jest bardzo dobrze skomunikowany z centrum miasta i centrami komunikacyjnymi (pięć linii autobusowych w bezpośrednim sąsiedztwie Kampusu, z dużą częstotliwością kursów), co w połączeniu z oddaleniem od zgiełku miasta i ciekawym krajobrazem stwarza bardzo dobre warunki studiowania.

Kampus Zalesie powstał w wyniku zapoczątkowanej w 2008 roku realizacji projektu pt. „Uruchomienie kompleksu naukowo-dydaktycznego ZALESIE - Regionalne centra innowacji i transferu technologii produkcji, przetwarzania oraz marketingu w sektorze rolno-spożywczym”, finansowanego w ramach naboru prowadzonego w trybie konkursowym do działania I.1 „Infrastruktura uczelni” Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. W efekcie tego projektu powstała nowoczesna baza badawczo-dydaktyczna, na którą składają się funkcjonalne budynki, zawierające nowoczesne sale wykładowe, sale dydaktyczne, hale technologiczne oraz laboratoria badawcze wyposażone w nowoczesny sprzęt oraz aparaturę badawczą, a infrastruktura badawczo-dydaktyczna jest ciągle udoskonalana i doposażana. W roku 2015 do użytku zostało oddane Podkarpackie Centrum Innowacyjno-Badawcze Środowiska (budynek D-7), sfinansowane w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko XIII osi priorytetowej, o wartości ponad 34 mln. Budynek jest nowoczesną bazą naukowo-dydaktyczną, wyposażoną w najnowocześniejszy sprzęt naukowo-badawczy.

W ramach Kampusu Zalesie funkcjonują również obiekty dedykowane studentom – czytelnia Kampusu Zalesie, akademiki, obiekty sportowe Uniwersytetu Rzeszowskiego i in. W Kampusie Zalesie zlokalizowane jest również nowoczesne Centrum Konferencyjno-Naukowe, w którym organizowane są konferencje naukowe z udziałem pracowników naukowo-dydaktycznych, studentów oraz gości krajowych i zagranicznych.

Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, który realizuje proces kształcenia na kierunku agroleśnictwo, dysponuje własną bazą naukowo-dydaktyczną, dobrze wyposażonymi salami wykładowymi i nowoczesnymi laboratoriami badawczymi, w których realizowane są zajęcia dydaktyczne, ale również badania naukowe, co bezpośrednio przekłada się na jakość kształcenia. Infrastruktura i wyposażenie INROiKŚ pozwalają na realizację procesu kształcenia na wysokim poziomie, a przez to osiągnięcie przez studentów założonych w programie kształcenia efektów uczenia się, w tym nabywania zdolności praktycznego wykorzystania nowoczesnej aparatury naukowo - badawczej w realizacji projektów naukowych, przez studentów ocenianego kierunku.

Poszczególne jednostki organizacyjne Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska zlokalizowane są w budynkach przy ulicy Ćwiklińskiej (budynek D-3) oraz przy ulicy Zelwerowicza (budynki D-7 i D-9), gdzie w głównej mierze realizowane są zajęcia na kierunku agroleśnictwo przewidziane w programach studiów. Dydaktyczną bazę Instytutu stanowią również dwie hale maszyn oraz hala pojazdów zlokalizowane przy ulicy Zelwerowicza w budynkach D-8 i D-9. Instytut posiada również Stację Doświadczalną położoną w miejscowości Krasne, oddaloną o około 12

km od bazy dydaktycznej Kampus Zalesie. Zajęcia na kierunku agroleśnictwo są w części realizowane również w Kampusie UR przy ul. Pigionia, gdzie znajduje się również centralna Administracja Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W proces dydaktyczny związanym z realizacją zajęć na kierunku agroleśnictwo zaangażowane są poszczególne jednostki organizacyjne INROiKŚ, a w szczególności: Zakład Agroekologii i Użytkowania Lasu (budynek D-3), Zakład Fizjologii i Biotechnologii Roślin (budynek D-3, D-9), Zakład Gleboznawstwa, Chemii Środowiska i Hydrologii (budynek D-7), Zakład Inżynierii Produkcji Rolno-Spożywczej (budynek D-9, D-10), Zakład Ochrony Przyrody i Ekologii Krajobrazu (budynek D-9), Zakład Podstaw Rolnictwa i Gospodarki Odpadami (budynek D-3), Zakład Produkcji Roślinnej (budynek D-9), Pracownia Polityki Regionalnej i Gospodarki Żywnościowej (budynek D-9). Ponadto w kształcenie studentów na ocenianym kierunku zaangażowani są również nauczyciele akademicy z innych jednostek organizacyjnych UR, takich jak: Instytut Technologii Żywności i Żywienia (budynek D-3, D-9, D-10), w tym w szczególności Zakład Chemii i Toksykologii Żywności (budynek D-3), Zakład Produkcji Zwierzęcej i Oceny Produktów Drobiarskich (D-9, D-10), Katedra Bioenergetyki, Analizy Żywności i Mikrobiologii (budynek D-9, D-10); Studium Języków Obcych (budynek D-9); Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji (budynek D-1). Poza Kampusem Zalesie studenci realizują zajęcia z przedmiotu matematyka i fizyka środowiskowa (Budynek A-0). Natomiast z przedmiotu ogólnouczeniowego zajęcia odbywają się online.

Studenci kierunku agroleśnictwo realizują zgodnie z planem studiów: wykłady, ćwiczenia audytoryjne, laboratoria, seminaria i ćwiczenia terenowe. Instytut dysponuje salami wykładowym w budynkach D-3, D-7 oraz D-9. Sale wykładowe różnią się powierzchnią użytkową, a przy planowaniu ich użytkowania do realizacji poszczególnych zajęć brana jest pod uwagę liczebność grupy studentów. Sale wykładowe są wyposażone w niezbędny do realizacji wykładów sprzęt, a w szczególności rzutniki multimedialne, ekrany, tablice sucho ścieralne, mikrofony, głośniki, itp. W większości sal wykładowych znajdują się komputery z niezbędnym oprogramowaniem, podłączone do sieci internetowej. Większość sal wykładowych wyposażona jest w klimatyzację. W oknach sal wykładowych zamontowano również rolety zaciemniające. Wszystkie sale wykładowe/seminaryjne dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Ćwiczenia laboratoryjne na kierunku agroleśnictwo kształtujące umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne, realizowane są w salach laboratoryjnych zlokalizowanych w budynkach D-3, D-7, D-9 i D-10, które są na wyposażeniu poszczególnych Katedr i Zakładów prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Wyposażenie poszczególnych laboratoriów i pracowni w sprzęt, aparaturę badawczą i pomiarową oraz inne pomoce dydaktyczne, bez wątpienia w znacznym stopniu przyczyniają się do kształtowania umiejętności praktycznych studentów kierunku agroleśnictwo. W ramach przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych zajęcia laboratoryjne prowadzone są w nowoczesnych i dobrze wyposażonych laboratoriach. Rodzaj wyposażenia jest dostosowany do specyfiki danego przedmiotu oraz do działalności naukowej prowadzącego przedmiot. Bogate wyposażenie poszczególnych jednostek Instytutu pozwala na prowadzenie badań naukowych na wysokim poziomie, co bezpośrednio przekłada się na jakość kształcenia na ocenianym kierunku. Z aparatury specjalistycznej studenci korzystają na ogół podczas realizacji niektórych przedmiotów kierunkowych oraz w trakcie wykonywania prac inżynierskich. Najważniejsza aparatura naukowo-badawcza w niektórych jednostkach organizacyjnych INROiKŚ, służąca realizacji badań naukowych przez pracowników i studentów, na kierunku agroleśnictwo, to:

- **Zakład Gleboznawstwa, Chemii Środowiska i Hydrologii:** wysoko rozdzielczy Mikroskop skaningowy SUB 8010; Spektrofotometr Absorpcji atomowej Hitachi Z-2000; Chromatograf

gazowy Varian 450GC z detektorem masowym Varian 240MS; Chromatograf jonowy Dionex 5000+; Analizator Elementarny CHNS Vario El-Cube; Kjeltex Foss model 2300; Laserowy miernik uziarnienia gleby; Analizator elementarny Flash 2000; Analizator Biogazu Biogas 5000.CH₄,CO₂,O; Analizator promieniowania jonizującego P; Mikroskop odwrócony Zeiss Axio Vert.A1; Mikroskop biologiczny Zeiss Primo Star; Mikroskop specjalis. badawczy Zeiss Axio; Ręczny miernik TDR wilgotności, zasolenia; Analizator gazów cieplarnianych; Zestaw do określania charakt. siły ssącej gleby pF; Hydrometr-zestaw sześciostanowiskowy; Aparat do oznaczania zwięzłości gleby – Penetrologer; zestaw od oznaczania iłu łatwo dyspergującego (RDC); Komora fitotronowa typ GC-1000TLH i in.

- **Zakład Produkcji Roślinnej:** Zestaw do oznaczania zawartości białka metodą Kjeldahla –Velp DK6, Velp UDK132; Przenośny aparat do pomiaru wskaźnika powierzchni liści –LAI oraz średniego kąta nachylenia –MTA –LAI 200 firmy LI-COR; Stacjonarny aparat do mierzenia powierzchni asymilacyjnej liści i długości korzeni –Skye; Automatyczna stacja meteorologiczna; System automatycznego pomiaru fotosyntezy i fluorescencji roślin –aparat LCpro-SD oraz fluorymetr OPTI-SCIENCES OS5p firmy ADC Bioscientific Ltd; Zestaw automatycznych aparatów do analizy na zawartość tłuszczu surowego –Ankom XT15 i włókna surowego –Ankom A2000; Zestaw aparatów do określania podstawowych parametrów jakościowych ziarna zbóż: Ilości i jakości glutenu, Liczby opadania, Testu sedymentacji Zelenyego i in.
- **Zakład Podstaw Rolnictwa i Gospodarki Odpadami:** zestaw do elektroforezy pionowej DNA w żelach poliakryloamidowych; Termocykler Multi Gene z oprogramowaniem; Oktet - urządzenie do analizy liczebności dżdżownic; Zestaw do mikroskopii stereoskopowej; Zestaw Oxi Top z cieplarką; Zestaw reaktorów biochemicznych i in.
- **Zakład Fizjologii i Biotechnologii Roślin:** sprzęt do prowadzenia roślinnych kultur in vitro (m.in. autoklaw, komory laminarne, regały hodowlane, komora klimatyczna); Zestaw do obrazowania fluorescencji chlorofilu Walz; komora klimatyczna/fitotron SANYO; Mikroskop fluorescencyjny odwrócony i in.

Do realizacji zajęć na kierunku agroleśnictwo wykorzystywane są cztery sale komputerowe (113, 133) w bud D-9 z 17 lub 23 stanowiskami komputerowymi wyposażonymi w jednostkę centralną oraz 21" LCD. Studenci do realizacji zajęć, które wymagają większej mocy obliczeniowej mogą skorzystać z sali w bud D-3, 15 komputerów zakupionych w 2016 roku i 23" LCD. Każdy komputer pracuje w domenie studenckiej połączonej z serwerem. Na komputerach znajduje się: oprogramowanie biurowe, bazodanowe, specjalistyczne z zakresu zarządzania i obiegu informacji, oraz dostęp do zewnętrznych serwerów umożliwiających przygotowanie portali o tematyce agroleśnej.

Do dyspozycji studentów (konsultacje lub pracy samodzielnej) przeznaczone zostały również komputery w dwóch lokalizacjach: czytelnii 14 komputerów (bud. D-9) oraz 10 komputerów w budynku D-3.

Zajęcia z przedmiotu *maszynoznawstwo* realizowane są w halach maszyn i w hali pojazdów. Na wyposażeniu dwóch hal maszyn znajduje się m.in. agregat uprawowo-siewny, przetrząsacz-zgrabiarka pasowa, rozsiewacz nawozów mineralnych, kosiarka rotacyjna, przetrząsacz karuzelowy, prasa zwijająca, owijarka bel, opryskiwacz polowy zawieszany, sadzarka czerpakowa rzędowa, brona talerzowa, wał strunowy, pług obracalny 2-skibowy, siewnik punktowy, kombajn do zbioru ziemniaków, opryskiwacz sadowniczy zawieszany, zespoły robocze kombajnu zbożowego, ciągnik

rolniczy MF-235, rębak silnikowy przewoźny, modele układów silnika spalinowego i in. Na wyposażeniu Instytutu znajduje się również ogródek meteorologiczny, który ma być wykorzystywany przez studentów w realizacji przedmiotu *meteorologia i klimatologia* (do tej pory zajęcia z tego przedmiotu odbywały się zdalnie). Ponadto do dyspozycji studentów pozostaje również Stacja Doświadczalna Instytutu, w której mogą oni realizować część określonych programem studiów ćwiczeń terenowych.

Zajęcia z języka obcego dla studentów kierunku agroleśnictwo realizowane są przez Studium Języków Obcych. Zajęcia te prowadzone są w salach audytoryjnych/seminaryjnych w budynku D-9. Sale te wyposażone są w sprzęt audiowizualny. Na I roku studiów stacjonarnych I stopnia studenci odbywają obowiązkowe zajęcia z wychowania fizycznego. Zajęcia te prowadzi Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji (SWFiR). Baza sportowo-rekreacyjna Studium obejmuje hale sportowe (ul. Kasprowicza 1, ul. Ćwiklińskiej 2, Budynek D1), siłownię, saunę fińską, salę taneczną, sale rehabilitacji (ul. Ćwiklińskiej 1, Budynek D1), ścianę wspinaczkową (ul. Kasprowicza 1) oraz pływalnię. Oferta SWFiR zakłada ćwiczenia w różnych specjalizacjach sportowych. W ramach tej infrastruktury studenci mogą uczestniczyć w grach zespołowych, zajęciach gimnastycznych, tanecznych, siłowych czy rehabilitacyjnych. Student ma możliwość wyboru profilu zajęć.

W Uniwersytecie Rzeszowskim funkcjonuje elektroniczny system *Wirtualna Uczelnia*. Studenci korzystając z tego systemu mogą na bieżąco sprawdzać swoje oceny w systemie czy kontaktować się z nauczycielem akademickim. Nauczyciele akademicy za pośrednictwem *Wirtualnej Uczelni* mogą również przekazywać studentom materiały do zajęć dydaktycznych w formie elektronicznej. W ramach *Wirtualnej Uczelni* studenci otrzymują kanałami elektronicznymi pełny dostęp do informacji o procesie kształcenia i procedurach związanych z tokiem studiowania. Mogą też zapisywać się na wykłady ogólnouczelniane oraz sprawdzać na bieżąco wpisywane zaliczenia z ćwiczeń i wykładów. W ramach systemu ankietyzacji z wykorzystaniem *Wirtualnej Uczelni*, w ankiecie oceny prowadzącego przedmiot oraz w ankiecie oceny dziekanatu studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat jakości systemu kształcenia. Ponadto studenci i doktoranci Uniwersytetu Rzeszowskiego posiadający legitymację studencką/doktorancką oraz pracownicy UR mający aktywną legitymację pracowniczą mogą korzystać z sieci EDUROAM, z wykorzystaniem osobistego sprzętu komputerowo-mobilnego. W ramach infrastruktury informatycznej studenci mają również bezpłatny dostęp do najnowszej wersji programu Statistica ver. 13.3 oraz Office 365 zawierającą, takie programy jak: Word, Excel, PowerPoint, Outlook, Share Point, Teams. Programy te wykorzystywane są przez studentów m.in. do uczestniczenia w zajęciach zdalnych, czy opracowaniu pracy dyplomowej.

Na pierwszym roku studiów studenci kierunku agroleśnictwo odbywają obowiązkowe szkolenie BHP oraz szkolenie biblioteczne. Szkolenia te przeprowadzane są zdalnie. Szkolenie biblioteczne jest dostępne w Internecie na stronie: szkoleniebur.ur.edu.pl. Ponadto po zalogowaniu się do uczelnianej sieci internetowej, za pośrednictwem Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego studenci mają możliwość wyszukiwania niezbędnych materiałów dydaktycznych lub naukowych, poprzez bezpłatne bazy danych i publikacji. Biblioteka umożliwia dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki, a w jej ramach do platform: Springer, Elsevier, EBSCO, Medline, Willey-Blackwell, AIP/APS, IOP Science, JSTOR.

W Kampusie Zalesie znajduje się baza gastronomiczna oraz są zorganizowane miejsca wypoczynku dla studentów, m.in. w holu budynku D-9 i w budynku D-7, czy przed budynkami D3 i D7.

Bardzo ważnym elementem infrastruktury są domy studenckie. W Kampusie Zalesie znajdują się dwa domy studenta o łącznej liczbie miejsc 573, które najczęściej oferują zakwaterowanie studentom

kierunku agroleśnictwo. Uniwersytet Rzeszowski w sumie posiada 2205 miejsc w sześciu domach studenckich.

W Kampusie Zalesie położone są czteropiętrowe Domy Studenta „Merkury” i „Hilton” z segmentowym układem mieszkań (na 1 segment przypada 2 pokoje, aneks kuchenny, łazienka z prysznicem, WC). W każdym pokoju studenci mają dostęp do sieci internetowej. Na każdym piętrze DS. znajduje się kuchnia wyposażona w kuchenki gazowe i piekarniki elektryczne. Ponadto w domach tych studenci mają dostęp do: pralni, sali cichej nauki, sali telewizyjnej, sali z bilardem. Przed Domami Studenta znajduje się boisko do koszykówki, ławki, siłownia na świeżym powietrzu i zadaszone parkingi rowerowe. Ponadto przed DS znajduje się duży parking dla samochodów osobowych, w tym miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami oraz system monitoringu.

W niedalekiej odległości od Kampusu Zalesie znajduje się pętla autobusowa, postój taksówek, sklep spożywczy, sklep wielobranżowy, apteka, punkty usługowe (ksero, fryzjer, kosmetyczka, krawiec), bankomaty, restauracja/pizzeria, kościół i in. W bliskiej odległości od Kampusu Zalesie znajduje się również Centrum Medyczne „Medyk” oraz gabinet stomatologiczny.

2. Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe

Na kierunku agroleśnictwo poza uczelnią realizowane są ćwiczenia terenowe z przedmiotów podstawowych i kierunkowych oraz programowe praktyki zawodowe. Zajęcia terenowe odbywają się w: nadleśnictwach Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Kolbuszowa, Nadleśnictwo Głogów, Nadleśnictwo Strzyżów), rezerwacie przyrody „Lisia Góra” i terenach do niego przyległych, rezerwach przyrody: „Bór”, „Brodusurki”, „Lasy Janowskie”, „Husówka”; łąki na Pogórzu Dynowskim, zaporą wodną w Solinie, Jezioro Duszatyńskie, Pogórze Dynowskie, grunty orne i różne typy drzewostanów na terenie województwa podkarpackiego, Park Papieski w Rzeszowie, Kampus Uniwersytetu Rzeszowskiego w Zalesiu.

Jednostki podstawowe Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, w których odbywały się ćwiczenia terenowe i praktyki zawodowe są bardzo dobrze wyposażone pod względem nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej służącej do planowania, prowadzenia i zarządzania prac z zakresu gospodarki leśnej. Nadleśnictwa nie posiadają własnego sprzętu do wykonywania prac z zakresu użytkowania, ochrony i hodowli lasu. Wszystkie prace zlecają na zewnątrz zakładom usług leśnych. Współpracujące zakłady usług leśnych z nadleśnictwami w których studenci agroleśnictwa odbywają ćwiczenia terenowe i praktyki zawodowe są dobrze wyposażone, dysponują różnymi ciągnikami zrywkowymi od rolniczych, przez specjalistyczne ciągniki leśne skidery i forwardery, a niektóre z nich posiadają również harwestery.

Praktyki zawodowe dotąd (2 roczniki) realizowane były w nadleśnictwach PGL LP, struktura miejsca odbywania praktyk została zamieszczona w tabeli 11.

Tabela 11. Miejsce realizacji praktyki zawodowej przez studentów kierunku agroleśnictwo

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Nadleśnictwo	Liczba studentów	
		2020	2021
Białystok	Nurzec	1	
Krosno	Bircza	2	

	Dynów	2	1
	Głogów	2	
	Kolbuszowa		3
	Krasiczyn		1
	Leżajsk	3	1
	Rymanów	1	1
	Sieniawa	1	1
	Strzyżów	1	
Lublin	Tomaszów	2	1
	Zwierzyniec	1	

3. Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej oraz stopnia jej wykorzystania w procesie nauczania i uczenia się studentów oraz działalności i komunikacji naukowej

W Uniwersytecie Rzeszowskim funkcjonuje Uniwersyteckie Centrum Informatyzacji (UCI), działające w zakresie informatyzacji i komputeryzacji. Na stronie internetowej UCI (<https://www.ur.edu.pl/universytet/jednostki/administracja/universyteckie-centruminformatyzacji>) studenci kierunku agroleśnictwo mogą znaleźć niezbędne informacje odnośnie dostępu do infrastruktury informatycznej UR czy bezpłatnych programów. Znajduje się tu także instrukcja do aktywowania Elektronicznej Legitymacji Studenckiej UR, dostępu do programu Statistica, TeamViewer, do nowoczesnych usług komunikacyjnych w ramach programu Microsoft Office 365. Dodatkowo w ramach programu firmy Microsoft skierowanego do Uczelni istnieje dostęp do legalnego i bezpłatnego oprogramowania z serii Microsoft w ramach subskrypcji (Microsoft Imagine-OnTheHub-Azure for Education). Oprócz strony internetowej UCI, także na stronie internetowej UR w zakładce „Student” są zawarte informacje odnośnie dostępu do Microsoft Office 365, Eduroam, Statistica (<https://www.ur.edu.pl/student/office365w-tym-teams-eduroam-statistica>).

Z kolei na stronie internetowej Kolegium Nauk Przyrodniczych poprzez zakładkę „Student” jest też dostęp systemu Wirtualna Uczelnia (<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student>).

W strukturze Uniwersytetu Rzeszowskiego działa także Uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość (UCKO), które wdrożyło w Uniwersytecie Rzeszowskim usługę Microsoft Teams. W związku z sytuacją pandemiczną panującą na świecie oraz koniecznością realizacji procesu dydaktycznego w formie zdalnej, Uniwersytet Rzeszowski udostępnił dla pracowników i studentów usługę informatyczną Office 365. Pakiet ten zawiera takie programy jak Word, Excel, PowerPoint, Outlook, SharePoint, Teams. W programie MS Teams od maja 2020 roku w miarę potrzeb są prowadzone na Uniwersytecie Rzeszowskim zajęcia w formie zdalnej. Uniwersytet Rzeszowski zapewnił szkolenia mające na celu zdobycie wiedzy i umiejętności z zakresu wykorzystywania platformy MS Teams w procesie kształcenia, materiały i filmy instruktażowe. Ponadto do wiadomości publicznej podano informację o wyznaczeniu kolegialnych koordynatorów pakietu MS Teams, którzy służą radą w razie problemów z obsługą oprogramowania. Poprzez program MS Teams prowadzone są wykłady, zajęcia

seminaryjne oraz ćwiczenia. Prowadzący zajęcia przygotowują materiały dydaktyczne studentom, które zamieszczają na platformie. Wykłady prowadzone są z użyciem prezentacji multimedialnych. Na potrzeby ćwiczeń prowadzący dodatkowo nagrywają filmy oraz wykonują zdjęcia. Zaliczenia i egzaminy, za zgodą Dziekana prowadzone są zdalnie w programie MS Teams. Na platformie MS Teams prowadzone są także konsultacje z nauczycielami akademickimi, a studenci mogą przysyłać swoje prace czy sprawozdania z ćwiczeń.

Uniwersytet Rzeszowski nieustannie podejmuje działania mające na celu analizę uwarunkowań, skuteczności czy problemów związanych ze zdalnym nauczaniem. Wyrazem tego była debata w ramach I Seminarium naukowo-dydaktycznego pt. "Kompetencje nauczycieli w kształceniu zdalnym w czasie pandemii" zorganizowane w ramach projektu POWER: "Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego - droga do wysokiej jakości kształcenia" (21.01.2021 r.). W ramach seminarium dyskutowano nad problemami metodycznymi, perspektywami czy narzędziami do weryfikacji efektów uczenia się. Ponadto studenci mieli również możliwość wyrażenia swojej opinii na temat zdalnego nauczania w postaci wypełnienia ankiety.

4. Udogodnienia w zakresie infrastruktury dostosowane do potrzeb studentów z niepełnosprawnością

a) Dostosowanie budynków i infrastruktury UR, szczególnie w Kampusie Zalesie do potrzeb osób niepełnosprawnych

W Uniwersytecie Rzeszowskim, w tym również w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska osoby niepełnosprawne mają zapewnione dobre warunki kształcenia, wsparcie dydaktyczne i naukowe.

Nowoczesne budynki dydaktyczne (D3, D7, D9, D10, D12) znajdujące się w Kampusie Zalesie wyposażone są w rozwiązania architektoniczne umożliwiające sprawne funkcjonowanie osób z dysfunkcjami. Budynki wyposażone są w windy, platformy, schodolazy, drzwi i toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz podjazdy i miejsca parkingowe. Na terenie Uczelni działa Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR podejmujące działania związane ze stwarzaniem studentom niepełnosprawnym, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i badaniach naukowych, w tym: likwidację barier transportowych; zapewnienie tłumaczy języka migowego, asystentów osób niewidomych, z niepełnosprawnością ruchową; udostępnienie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie studentom niepełnosprawnym; zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych (np.. stanowisk komputerowych, programów komputerowych) oraz na wniosek studenta odpowiednią organizację planowanych i dodatkowych zajęć dydaktycznych. Na Uczelni znajdują się również budynki wyposażone w systemy wspomagające słyszenie (pętle indukcyjne, systemy FM), tablice interaktywne z systemem E-beam realizujące treść zapisaną w formie cyfrowej.

Domy akademickie znajdujące się na terenie Kampusu Zalesie nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami ruchowymi. Planowane są dostosowania. W domach akademickich Merkury i Hilton planowane są 2 pokoje wyciszeń dla studentów oraz w DS. Hilton platforma/podjazd i mieszkanie dostosowane dla osób niepełnosprawnych. Uniwersytet Rzeszowski posiada pokoje w akademiku „Filon” (ul. Cicha 4) z pełnym dotowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych (windy, platforma, wyposażenie pokoi i łazienek).

b) Dostosowanie obiektów sportowych dla potrzeb studentów niepełnosprawnych

Obiekty sportowe na terenie kampusu Zalesie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni są objęci fachową opieką mgr rehabilitacji, fizjoterapeuty oraz specjaliści kinezyterapii ruchowej. Na terenie budynku D1 znajdują się dwie sale do ćwiczeń (parter i piętro) dla osób z dysfunkcjami niepełnosprawności. W budynku obecnie montowana jest winda. W grudniu 2020 r powstała siłownia integracyjna, która jest obecnie doposażana.

c) Dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych budynku Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Czytelni w Kampusie Zalesie

Budynek biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego (u. Pigonia 8) wyposażony jest w rozwiązania architektoniczne umożliwiające sprawne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami (windy, drzwi dostosowane do wózków inwalidzkich do wszystkich pomieszczeń bibliotecznych, toalety oraz podjazdy i miejsca parkingowe). Na terenie biblioteki znajduje się sfinansowana przez Biuro ds. Osób niepełnosprawnych wypożyczalnia specjalistycznego sprzętu wspomagającego proces uczenia się, gdzie do dyspozycji studentów są: systemy wspomagające słyszenie (Oticon Amigo FM), programy komputerowe powiększająco-udźwiękujące tekst (ZoomText), specjalne myszki komputerowe i klawiatury (jednoręczne i brajlowskie), notesy mówiące (BraillePen), powiększalniki telewizyjne, lupy elektroniczne, syntezytory mowy polskiej, drukarki etykiet brajlowskich, odtwarzacze audiobooków.

Na terenie Kampusu Zalesie znajduje się czytelnia dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami ruchowymi (miejsca parkingowe, podjazd, winda, drzwi, indywidualne stanowiska komputerowe).

d) aktualne działania BON w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością

W ramach konkursu ogłoszonego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 „Uczelnia dostępna” dofinansowanie otrzymał Uniwersytet Rzeszowski na projekt pt.: „Przyjazny nURt” – rozwój dostępności UR (realizacja 01.10.20 do 01.10.2023 r). W projekcie UR zaplanowano między innymi poprawę dostępności infrastrukturalnej, oznaczenia tyflograficzne, beacons – systemy wspomagające przemieszczanie się w budynkach uczelni, dostosowanie serwisów internetowych do obowiązujących standardów WCAG 2.1 AA, stworzenie wirtualnego asystenta studenta w Biurze Karier, szkolenia dla pracowników i studentów zwiększające świadomość problemów osób ze specjalnymi potrzebami, spotkania eksperckie, budowę platformy elearnigowej, mającej stanowić bazę wiedzy dla nauczycieli akademickich w jaki sposób pracować z osobą z daną niepełnosprawnością oraz prowadzone są szkolenia świadomościowe dla pracowników.

W Kampusie Zalesie w grudniu 2020 r powstała siłownia integracyjna, która jest obecnie doposażana. W domach akademickich Merkury i Hilton planowane są 2 pokoje wyciszeń dla studentów oraz w DS. Hilton platforma/podjazd i mieszkanie dostosowane dla osób niepełnosprawnych. W budynku D1 zaplanowano poprawę dostępności infrastrukturalnej (montaż windy).

5. Dostępności infrastruktury, w tym aparatury naukowej, oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej

Stan i nowoczesność infrastruktury naukowo-badawczej wpływa na jakość prowadzonych badań naukowych oraz na realizację prowadzonego procesu kształcenia na kierunku agroleśnictwo, na najwyższym poziomie. Studenci ocenianego kierunku studiów mają do dyspozycji liczne laboratoria badawcze oraz pracownie wyposażone nie tylko w drobny sprzęt laboratoryjny, ale również w nowoczesną aparaturę badawczą. Ponadto INROiKŚ posiada stację doświadczalną, czy hale maszyn, co niewątpliwie wpływa na jakość kształcenia prowadzoną na kierunku agroleśnictwo. Aparatura naukowo-badawczą w INROiKŚ jest wykorzystywana przez pracowników do prowadzenia zajęć dydaktycznych, a przez studentów do realizacji badań naukowych związanych z przygotowaniem pracy dyplomowej, czy działalności w ramach kół naukowych. Studenci także mogą być włączani w prace naukowe pracowników, czego efektem zazwyczaj mogą być wspólne publikacje naukowe i czynne uczestnictwo w konferencjach. Nowoczesność dostępnej aparatury naukowej oraz nieustanne wysiłki w dalszym jej unowocześnianiu znajdują odzwierciedlenie w licznych publikacjach naukowych o zasięgu światowym, liczne przykłady współpracy z innymi krajowymi lub zagranicznymi ośrodkami akademickim/badawczymi, czy partnerami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Specjalistyczna aparatura naukowo-badawcza jest na ogół umieszczona w innych laboratoriach niż w tych które dedykowane są zajęciom laboratoryjnym. Studenci kierunku agroleśnictwo mogą jednak korzystać z tej aparatury w ramach pracy własnej, po wcześniejszym przeszkoleniu i wyłącznie pod opieką pracowników inżynieryjno-technicznych, naukowo-technicznych lub badawczo-dydaktycznych. W Jednostkach funkcjonują laboratoria dedykowane głównie pracy inżynierantów. Prace dyplomowe studentów ocenianego kierunku realizowane są pod kierunkiem promotorów mających odpowiednie kompetencje oraz dorobek naukowy. Postępy w przygotowaniu prac dyplomowych są na bieżąco weryfikowane przez promotorów oraz nauczycieli akademickich prowadzących seminaria inżynierskie.

Wyposażenie laboratoriów oraz dostępność nowoczesnej aparatury naukowej stwarza odpowiednie warunki, sprzyjające studentom do samodzielnej aktywności naukowej w ramach przedmiotów objętych programem studiów oraz aktywnością w ramach kół naukowych.

Studenci mogą korzystać z zasobów dydaktycznych dostępnych na serwerach UR. Ponadto studenci mają możliwość z nieodpłatnego korzystania z oprogramowania Statistica, które jest pomocne przy opracowaniu wyników badań w czasie przygotowywania pracy dyplomowej. Materiały dydaktyczne są udostępniane studentom drogą elektroniczną: przesyłanie pocztą e-mail, poprzez system Wirtualna Uczelnia czy poprzez platformę MS Teams.

6. System biblioteczno-informacyjny Uczelni

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego wraz z bibliotekami wydziałowymi i instytutowymi tworzy system biblioteczno-informacyjny Uniwersytetu Rzeszowskiego. Gromadzi zbiory i e-zbiory o tematyce odpowiadającej kierunkom studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Zbiory Biblioteki to: ponad 770 tys. woluminów książek, prawie 117 tys. woluminów czasopism oraz ok. 24 tys. jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych (wg stanu na dzień 31.12.2020).

Tabela 12. Księgozbiór i zasoby elektroniczne biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego (wg. stanu na dzień 31.12.2020)

<i>Druki zwarte</i>	771 286 woluminów
<i>Czasopisma</i>	116 837 woluminów
<i>Zbiory Specjalne</i>	24 070 jednostek inwentarzowych
<i>Pełnotekstowe, faktograficzne i bibliograficzne bazy danych</i>	35 baz
<i>Czasopisma elektroniczne</i>	ok. 21 000 tytułów
<i>E-booki</i>	ok. 251 000 tytułów

Biblioteka organizuje dostęp do zagranicznych czasopism elektronicznych dając środowisku uniwersyteckiemu możliwość korzystania z najnowszych osiągnięć i badań naukowych na świecie. Zapewniony jest dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz do źródeł cyfrowych zakupionych w ramach indywidualnej subskrypcji. Korzystanie z zasobów elektronicznych odbywa się za pośrednictwem komputerowej sieci uniwersyteckiej, a także zdalnie dla zweryfikowanych użytkowników poprzez serwer Proxy.

Biblioteka UR oferuje dostęp do około 21 tys. tytułów zagranicznych czasopism w wersji elektronicznej, a także do baz bibliograficznych i abstraktowych (m.in.: Springer, Elsevier - Science Direct, bazy EBSCO, Willey-Blackwell, Medline, AIP/IPS, IOP Science, Web of Knowledge, Scopus, EMIS, Lex, Polska Bibliografia Lekarska, Polska Bibliografia Prawnicza – łącznie 35 baz). Od 2016 r. Biblioteka ma dostęp do wybranych kolekcji bazy JSTOR. Cały czas rozbudowywana jest również kolekcja ebooków: Biblioteka UR posiada dostęp do czytelni polskich książek elektronicznych PWN ibuk.pl, NASBI.pl, a także do kolekcji e-booków na platformie Springer oraz do bazy książek elektronicznych EBSCO. Łącznie oferuje dostęp do ponad 250 tys. tytułów książek elektronicznych.

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego otwarta jest dla czytelników przez 6 dni w tygodniu. Nowoczesny budynek przy ul. Prof. Stanisława Pigonia 8 dysponuje ok. 300 miejscami w 6 czytelniach, w których księgozbiór oferowany jest w wolnym dostępie do półek. We wszystkich czytelniach i holu głównym dostępna jest strefa bezprzewodowego Internetu Wi-Fi. Procesy biblioteczne są całkowicie skomputeryzowane i zautomatyzowane. Biblioteka pracuje w zintegrowanym systemie bibliotecznym ProLib, a do transportu książek z magazynów wykorzystuje specjalny system wózków podsufitowych TELE-LIFT. Dzięki temu czas realizacji zamówienia jest bardzo krótki i nie przekracza 30 minut. Budynek przystosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i dysponuje podjazdem dla wózków inwalidzkich oraz windą. W czytelniach zamontowane są również specjalne drzwi, których szerokość umożliwia bezproblemowe poruszanie się na wózku inwalidzkim.

Biblioteka UR świadczy usługi w rzeczywistości wirtualnej. Katalog zasobów bibliotecznych książek i czasopism wraz z informacją o lokalizacji tych dokumentów i ich dostępności jest udostępniony on-line (<https://opac.ur.edu.pl>). Czytelnicy mogą książki zamawiać poprzez Internet. Indywidualne konto czytelnika zawiera informację o wypożyczonych i udostępnianych na miejscu materiałach, a także informację o terminie zwrotu książek, możliwości prolongaty i rezerwacji książek. Strona www Biblioteki (<https://bur.ur.edu.pl>) zawiera niezbędne informacje o usługach biblioteczno-informacyjnych oraz zasadach korzystania z BUR. Jest również narzędziem komunikacji z bibliotekarzami – umożliwiają to specjalne formularze, komunikator GG oraz poczta e-mailowa ze wszystkimi agendami. Jest ona również przyjazna osobom niepełnosprawnym.

W budynku Biblioteki znajduje się infokiosk wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami, który udostępnia m.in. informacje dotyczące form wsparcia osób niepełnosprawnych. Kiosk ten posiada następujące funkcje: lektor czytający tekst, powiększanie tekstu, zmiana wielkości czcionki, zmiana kontrastu, wspomaganie słuchu – pętla indukcyjna.

Publikacje (książki i artykuły), które nie znajdują się w zbiorach Biblioteki UR, a które są niezbędne do prowadzenia badań i przygotowania prac dyplomowych, sprowadzane są w ramach Wypożyczalni Międzybibliotecznej z innych bibliotek w kraju i z zagranicy. W 2020 r. zrealizowano ponad 650 zamówień czytelników BUR, sprowadzając niezbędne materiały z kilkudziesięciu bibliotek partnerskich z kraju i zagranicy.

W ramach prac dokumentacyjnych Pracownicy Oddziału Informacji Naukowej BUR opracowują bazę bibliograficzno-bibliometryczną „Bibliografia publikacji pracowników naukowych UR 2000-...”, która dostępna jest w Internecie pod adresem <http://bibliografia.ur.edu.pl/new/01/> i zawiera obecnie ponad 53 tysięcy rekordów. Baza rejestruje dorobek naukowy pracowników UR zatrudnionych na pierwszym etacie oraz umożliwia sporządzenie analizy biblio-metrycznej pracowników oraz Jednostek Uczelni.

W 2020 roku został powołany Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki UR ds. Współpracy ze Środowiskiem Akademickim, do którego obowiązków należy między innymi reprezentowanie Biblioteki w kontaktach z pracownikami naukowymi Uczelni, współpraca z samorządem studenckim i samorządem doktorantów oraz prowadzenie cyklicznych badań satysfakcji i potrzeb użytkowników Biblioteki UR.

Dla osób rozpoczynających studiowanie w Uniwersytecie Rzeszowskim przygotowano interaktywne szkolenie e-learningowe dostępne pod adresem <http://szkoleniebur.ur.edu.pl>.

Biblioteka UR jest współzałożycielem konsorcjum Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa (www.pbc.rzeszow.pl). Do elektronicznych zasobów PBC wprowadzany jest digitalizowany we własnej pracowni księgozbiór z tzw. domeny publicznej, a także publikacje autorów współczesnych, którzy podpiszą licencję i wyrażą zgodę na udostępnianie swych publikacji w Internecie. Obecnie w zasobach PBC znajduje się prawie 19 tys. obiektów cyfrowych, a kolekcja „Materiały naukowe i dydaktyczne” liczy kilkadziesiąt pozycji.

Od kilku lat przy Bibliotece UR działa ponadto Repozytorium będące cyfrowym archiwum rejestrującym dorobek naukowy i dydaktyczny środowiska akademickiego UR. Na koniec 2020 r. znajdowało się w nim ponad 5 tys. publikacji.

W Bibliotece UR, a także w bibliotekach wydziałowych i instytutowych zatrudnionych jest obecnie 63 osoby. Jest to wykwalifikowana kadra - 85% pracowników posiada wyższe wykształcenie, z czego blisko 70% posiada kwalifikacje z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej zdobyte za studiach kierunkowych lub podyplomowych. Pracownicy Biblioteki UR cały czas podwyższają swoje umiejętności uczestnicząc w szkoleniach, kursach i konferencjach naukowych, publikując artykuły naukowe, a także odbywając staże zawodowe w bibliotekach polskich i zagranicznych. Biblioteka UR wydaje również naukowe czasopismo elektroniczne pt. Podkarpackie Studia Biblioteczne (<http://psb.ur.edu.pl>), które jest pierwszym naukowym czasopismem w Polsce posiadającym również wersję na e-czytniki (format MOBI i ePub).

Księgozbiór z zakresu agroleśnictwa udostępniany jest prezencyjnie w Czytelni Matematyczno-Przyrodniczej, Czytelni Kampus Zalesie oraz Czytelni Czasopism Naukowych, a także w ramach wypożyczeń miejscowych i międzybibliotecznych.

Tabela 13. Księgozbiór i zbiory elektroniczne z zakresu agroleśnictwa

LICZBA TYTUŁÓW	
<i>Książki tradycyjne</i>	3690
<i>Książki elektroniczne</i>	6073
<i>Czasopisma tradycyjne</i>	24
<i>Czasopisma elektroniczne</i>	487

Liczba **książek tradycyjnych** z zakresu agroleśnictwa oferowanych studentom i pracownikom Uniwersytetu Rzeszowskiego w BUR wynosi obecnie prawie **3690 tytułów** (załącznik III_5.2). Dzięki platformom: Springer, Science Direct, EBSCO, Wiley Online Library, JSTOR użytkownicy Biblioteki UR mogą korzystać z **około 6000 tytułów e-booków** (załączniki III_5.3) oraz mają dostęp do **ponad 480 tytułów czasopism elektronicznych** z omawianej tematyki. Wykaz ww. czasopism zawiera załącznik (załącznik III_5.4).

Wszystkie zasoby elektroniczne dostępne są w całej sieci komputerowej UR, a co za tym idzie, na wszystkich komputerach przeznaczonych dla czytelników w Bibliotece UR. Dla zweryfikowanych użytkowników możliwy jest również zdalny dostęp z komputerów spoza sieci poprzez serwer proxy.

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego prenumeruje ponadto 24 **tytuły polskich czasopism tradycyjnych** z zakresu agroleśnictwa, które udostępniane są w Czytelni Czasopism Naukowych oraz Czytelni Kampus Zalesie (załącznik III_5.5).

7. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego, oraz udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

Od 2017 roku w Uniwersytecie Rzeszowskim dokonuje się okresowej oceny bazy dydaktycznej i naukowej w oparciu o przyjętą procedurę, która w lutym 2020 r. uległa nieznacznej modyfikacji, wynikającej z dostosowania do nowej struktury Uczelni. Opis procedury wraz z załącznikiem określającym kryteria oceny dostępny jest pod adresem: (<https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wzory-i-procedury>).

Celem procedury jest zapewnienie prawidłowego stanu zasobów materialnych służących do realizacji procesu kształcenia na kierunku agroleśnictwo oraz wspieranie badań naukowych prowadzonych z udziałem studentów, w kontekście realizacji efektów uczenia się. Cel procedury realizowany jest poprzez dostosowanie zasobów materialnych, w tym wyposażenia sal dydaktycznych oraz biblioteki do zadań związanych z procesem dydaktycznym, dostosowanie infrastruktury na potrzeby osób z niepełnosprawnościami, modernizowanie i odnawianie zasobów materialnych wspomagających prowadzenie badań naukowych z udziałem studentów. Studenci mają prawo do zgłaszania potrzeb w zakresie zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej bezpośrednio u prowadzących zajęcia dydaktyczne bądź w trakcie spotkań z opiekunami poszczególnych roczników lub przedstawicielami władz dziekańskich kolegium. Władze dziekańskie kolegium zobowiązane są do zorganizowania co najmniej raz w roku akademickim otwartego spotkania dla studentów, w trakcie którego studenci mogą zgłaszać uwagi i sugestie dotyczące wyposażenia obiektów, w których

odbywają się zajęcia dydaktyczne oraz zasobów bibliotecznych Uczelni. Ocena infrastruktury i zasobów bibliotecznych odbywa się przez powołany przez Dziekana Kolegium zespół, w skład którego powinni wchodzić w szczególności: przedstawiciel Rady Programowej kierunku, opiekunowie roczników, opiekun praktyk, przedstawiciel Samorządu Studentów, pracownik inżyniersko-techniczny, administrator budynku. Sprawozdanie z oceny Dziekan Kolegium przedstawia Radzie Dydaktycznej, która formułuje rekomendacje na rzecz poprawy infrastruktury i zasobów materialnych w kolegium. Władze kolegium podejmują stosowne działania korygujące w celu zapewnienia optymalnego poziomu zasobów materialnych. Ocena warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych odbywa się raz na dwa lata, a sprawozdanie z przeprowadzonej oceny przekazywane jest do Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Ponadto, studenci kierunku mają możliwość oceny systemu biblioteczno-informacyjnego w ramach wprowadzonej w 2020 roku *Studenckiej ankiety oceny warunków studiowania*. Wyniki badań pozwoliły na zidentyfikowanie obszarów wymagających podjęcia działań na rzecz przeglądu i uzupełnienia zasobów bibliotecznych o literaturę zalecaną w ramach przedmiotów jak również uproszczenia interfejsu wypożyczania książek, który w opinii studentów okazał się być mało intuicyjny. Rekomendacje przyjęte przez Komisję ds. Kształcenia zostały udostępnione pod adresem: https://www.ur.edu.pl/storage/file/core_files/2020/12/16/bf5bdd9cdaf336336e9bd5b0e883e17a/R rekomendacje%20Komisji%20ds.%20Kszta%C5%82cenia%20z%20dn.%203%20grudnia%202020r..pdf

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

1. Zakres i formy współpracy Uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami oraz jej wpływ na koncepcję kształcenia, efekty uczenia się, program studiów jego realizację, w tym realizację praktyk zawodowych

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi jest kluczowym elementem wpływającym na kształtowanie koncepcji kształcenia oraz realizację programów studiów na kierunku agroleśnictwo. Wydział Biologiczno-Rolniczy prowadził, a obecnie Kolegium Nauk Przyrodniczych wraz z INROiKŚ kontynuuje szeroką współpracę z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Na mocy uchwały Rady Wydziału Biologiczno-Rolniczego z dnia 22 września 2016 roku powołano Radę Społeczno-Gospodarczą, działającą przy Wydziale Biologiczno-Rolniczym. Nadrzędną rolą tego organu były działania w zakresie oceny programu studiów i jakości kształcenia, a także kompetencji nabytych przez studentów w trakcie studiów. Partnerzy Rady reprezentowali różne dziedziny gospodarki, w tym w obszarze gospodarki rolnej i gospodarki leśnej. W skład Rady Społeczno-Gospodarczej, wchodził m.in. Zarząd Województwa Podkarpackiego, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, Podkarpacki Oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Rzeszowie, Związek Stowarzyszeń Podkarpacka Izba Rolnicza w Rzeszowie, Związek Stowarzyszeń Podkarpacka Izba Rolnictwa Ekologicznego w Świlczy, Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego i in. Radę Społeczno-Gospodarczą tworzą również przedstawiciele firm, m.in. Młyn Frysztak Sp. z o.o., Südzucker Polska S.A. „Cukrownia Ropczyce”, Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. i in.

W związku ze zmianą struktury Uniwersytetu Rzeszowskiego, w 2021 roku przy Kolegium Nauk Przyrodniczych powołano Radę Społeczno-Gospodarczą (Rada S-G) Kolegium Nauk Przyrodniczych. W założeniu Rada S-G jest społecznym organem wspierającym działania Kolegium w obszarze nauki, dydaktyki i współpracy z otoczeniem. Rada ma na celu podejmowanie działań integrujących przedstawicieli przedsiębiorstw, instytucji i środowisk społecznych z pracownikami naukowo-dydaktycznymi Uniwersytetu Rzeszowskiego, tworzenie płaszczyzn współdziałania i wymiany doświadczeń ukierunkowanych na rozwój gospodarki opartej na wiedzy. Rada Społeczno-Gospodarcza ma charakter opiniodawczy, doradczy, może zgłaszać również własne inicjatywy. Celem działania Rady jest tworzenie platformy współpracy środowiska naukowego, dydaktycznego, gospodarki, samorządu oraz instytucji otoczenia biznesu, podejmowanie wspólnych inicjatyw wspierających rozwój Kolegium na rzecz współpracy z otoczeniem, ocena programów studiów i jakości kształcenia w Kolegium, ocena (na podstawie dokumentacji kierunków) uzyskanej przez studentów w trakcie studiów wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Do kompetencji Rady S-G należy m.in. podejmowanie inicjatyw, w zakresie nawiązywania współpracy z przedsiębiorstwami i instytucjami dotyczącej organizowania praktyk zawodowych, staży, prac dyplomowych, doktoratów wdrożeniowych, przeprowadzania wspólnych szkoleń, zajęć dydaktycznych, seminariów czy opiniowanie planów i programów kształcenia z punktu widzenia ich powiązania z potrzebami gospodarki oraz oczekiwaniami przedsiębiorców regionu. Inauguracyjne posiedzenie Rady Społeczno-Gospodarczej Kolegium Nauk Przyrodniczych odbyło się 13.04.2021 r. Przyjęto na nim Regulamin Rady Społeczno-Gospodarczej Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego, a także poddano ocenie część kierunków studiów związanych z Panelami Nauk Rolniczych realizowanych w UR. Na drugim posiedzeniu Panelu Nauk Rolniczych Rady Społeczno-Gospodarczej KNP, które miało miejsce 12.10.2021 r., członkowie Rady S-G zapoznali się z programami studiów kierunków: agroleśnictwo, architektura krajobrazu, logistyka w sektorze rolno-spożywczym; ich efektami kształcenia (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), sylwetką absolwenta oraz możliwościami podjęcia pracy po ukończeniu tego kierunku studiów. Po posiedzeniu członkowie Rady S-G nadesłali pisma, w których wyrazili pozytywne opinie na temat procesu kształcenia w ramach prezentowanych kierunków studiów. W opinii członków Rady Panelu Nauk Rolniczych – ekspertów i praktyków danych branż wszystkie ww. kierunki studiów są dostosowane do aktualnych potrzeb rynku pracy. Stworzenie interdyscyplinarnych kierunków studiów jest uzasadnione i pomocne w znalezieniu zatrudnienia zgodnie z posiadanym wykształceniem. Programy studiów realizowane na tych kierunkach są odpowiednie i zapewniają ogólnoteoretyczny zakres kształcenia, który spełnia oczekiwania pracodawców w tym obszarze. Modyfikacje programu studiów wprowadzane są na bieżąco w celu dostosowania ww. kierunków do potrzeb rynku pracy i uznane zostały za korzystne i potrzebne. Zauważono, że liczba praktyk jest wystarczająca, a przy pełnym zaangażowaniu studentów znacząco wpłynie na poszerzenie ich wiedzy i umiejętności praktycznych. W opinii kilku przedstawicieli partnerów Rady liczba godzin praktyk mogłaby być zwiększona, co przyczyniłoby się do wzmocnienia efektów uczenia się, zwłaszcza w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych oczekiwanych przez pracodawców. Wielu partnerów Rady zadeklarowało chęć przyjęcia stażystów i praktykantów. Zauważono jednak, że obecna sytuacja epidemiologiczna może to w niektórych przypadkach utrudniać.

Grono interesariuszy zewnętrznych wciąż się powiększa, w ostatnim czasie do tego grona dołączyły: Naczelna Organizacja Techniczna Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Rada w Rzeszowie, Nadleśnictwo Kolbuszowa, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa. Nowi interesariusze zewnętrzni zapoznali się z programem studiów, sylwetką

absolwenta oraz niezbędnymi informacjami i danymi dotyczącymi kierunku studiów agroleśnictwo i wyrazili pozytywne opinie (załącznik III.7). Nasi partnerzy stwierdzili, że interdyscyplinarność kierunku agroleśnictwo zwiększa istotnie jego atrakcyjność w szczególności dla potrzeb rynku pracy województwa podkarpackiego. Absolwenci kierunku agroleśnictwo nie będą mieć problemów z wejściem na rynek pracy oraz znalezieniem zatrudnienia zgodnego ze swoim wykształceniem. W związku z niedoborami specjalistów z branż rolniczych i leśnych dla pracodawców z tych sektorów absolwenci agroleśnictwa będą pracownikiem pożądanym, znajdą też zatrudnienie w administracji rządowej i samorządowej, w sektorze doradczym i projektowym z ww. dziedzin. Program i tematyka kształcenia na poziomie ogólnoakademickim nie budzi zarzutów i spełnia oczekiwania pracodawców, natomiast podobnie jak niektórzy partnerzy, nowi interesariusze zasugerowali, że liczba godzin praktyk studenckich powinna być zwiększona tak, aby umożliwić studentom nabycie umiejętności praktycznych i rozeznanie tematyki z jaką zetkną się w pracy w sektorze leśnym, czy też rolniczym. Celowe jest również urozmaicenie tematyki praktyk celem efektywniejszego wykorzystania nabytych umiejętności.

Poza wyżej wymienionymi, do stałego grona interesariuszy zewnętrznych współpracujących z pracownikami deklarującymi dyscyplinę *rolnictwo i ogrodnictwo* i realizującymi zajęcia na kierunku agroleśnictwo należą m.in.: Centralny Ośrodek Badań Odmian Uprawnych (COBORU), Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Okręgowy Związek Hodowli Koni, OIKOS, Fieldstone Investmenst II Sp. z o.o., Original Food Sp. z o.o., Dr Green Sp. z o.o., SCC L Ślisz Spółka Jawna, Bonus sp.j. PW. Fugarowicz S., Potoczna A., Agrobonus, Biostyma.

Szeroką współpracę z interesariuszami zewnętrznymi prowadzi się w celu realizacji wspólnych badań naukowych, realizacji projektów badawczych i badawczo-wdrożeniowych i in. W ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi studenci mają możliwość odbywania praktyk zawodowych, realizacji prac dyplomowych, poszerzania wiedzy oraz kształtowania umiejętności praktycznych. Wynikiem współpracy z partnerami otoczenia społeczno-gospodarczego jest również wspólna organizacja szkoleń, warsztatów, wykładów otwartych, czy konferencji. Pracownicy współpracujący z podmiotami zewnętrznymi jako eksperci w danej dziedzinie są zapraszani również do prowadzenia warsztatów czy szkoleń organizowanych przez partnerów zewnętrznych, a także opracowują różnego rodzaju opinie eksperckie z zakresu działalności prowadzonej przez partnerów. Dobrym przykładem partnera podejmującego takie formy współpracy jest Nadleśnictwo Kolbuszowa, w którym studenci agroleśnictwa odbywają część ćwiczeń terenowych, a wybrani z nich również praktyki zawodowe i realizują badania do swoich prac dyplomowych. Ponadto Nadleśnictwo wspiera Uniwersytet w procesie dydaktycznym, długoletni pracownik tej jednostki LP, Pan dr Witold Wrzask od początku uruchomienia agroleśnictwa w UR prowadzi w ramach godzin zleconych zajęcia z 2 przedmiotów: produktywność lasu i pozyskiwanie drewna. Nadleśnictwo deklaruje również możliwość przyjęcia naszych absolwentów na staż.

Szeroką współpracę prowadzi się również z firmą Dr Green Sp. z o.o. Jest to firma działająca w branży rolniczej, producent i dystrybutor nawozów. Współpraca ta polega na realizacji wspólnych działań badawczych, których wynikiem są: zrealizowany projekt B+R z NCBR, liczne publikacje i wdrożone patenty.

Liczne działania pracowników realizujących zajęcia na kierunku agroleśnictwo prowadzone są z firmą Original Food Sp. z o.o. W ramach prowadzonej współpracy zorganizowana została krajowa konferencja naukowa. Realizowane projekty dotyczą wysoce innowacyjnych technologii w produkcji rolniczej i ogrodniczej. Uczestniczący w nich pracownicy zdobyli nowe kompetencje dydaktyczne, które są wykorzystywane do prowadzenia zajęć na kierunku agroleśnictwo.

Współpraca realizowana jest także z Podkarpackim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Boguchwale. W ramach tej współpracy zrealizowano 3 projekty w ramach PROW 2014-2020, gdzie PODR był partnerem. Pracownicy UR z tej grupy uczestniczyli w realizowanym przez PODR Boguchwałą Wirtualnym Dniu Pola, podczas którego wygłosili prelekcję dotyczącą innowacyjnych rozwiązań w uprawie soi.

W ramach współpracy pracowników realizujących zajęcia na kierunku agroleśnictwo oraz COBORU realizowano liczne, ścisłe doświadczenia polowe z różnymi gatunkami i odmianami roślin uprawnych. Ponadto pracownicy UR z tej grupy przeprowadzili wraz z COBORU szkolenie dla rolników oraz „Dzień soi”, podczas których prezentowali wspólnie prowadzone doświadczenia polowe. Pracownicy w ramach współpracy z SDOO w Przecławiu (COBORU) realizowali Program Wieloletni MRiRW (2016-2020) pn. "Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju". Współpraca ta wpłynęła na wzrost kompetencji dydaktycznych pracowników, które są wykorzystywane do prowadzenia zajęć na kierunku agroleśnictwo.

2. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji

W nowej strukturze Uczelni do kompetencji zespołu programowego kierunku studiów należy inicjowanie działań dotyczących współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na potrzeby prawidłowej realizacji procesu kształcenia oraz jego oceny. Dzięki efektywnej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi zostały stworzone warunki do rozwoju kompetencji pożądaných na rynku pracy, poprzez współpracę z instytucjami i firmami, które przyjmują studentów na praktyki; efekty realizacji praktyk monitorowane są przez dzienniki praktyk wypełniane przez studentów. Ponadto ważnym sposobem weryfikacji programów kształcenia są konsultacje prowadzone przez koordynatorów praktyk programowych w trakcie kontroli prawidłowości ich realizacji przez studentów. W bezpośrednim kontakcie z opiekunami praktykantów pozyskiwane są dane dotyczące przygotowania studentów do świadczenia pracy i kompetencji, których oczekują przedsiębiorcy. Organizowane są spotkania otwarte studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej z zaproszonymi przedsiębiorcami i przedstawicielami lokalnych instytucji wspierania biznesu, spotkania z praktykami na Uczelni. W ramach współpracy z partnerami zewnętrznymi w zakresie realizacji procesu dydaktycznego i prowadzonych badań, w tym badań do prac dyplomowych, otrzymuje opinie o programie studiów na kierunku agroleśnictwo. Na dzień sporządzenia raportu zespół programowy dysponuje 5 opiniami, kolejne są w przygotowaniu (informacje od nowych interesariuszy zewnętrznych, z którymi w ostatnim czasie udało się nawiązać współpracę).

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

1. Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku oraz aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

Umiędzynarodowienie i współpraca międzynarodowa są ważnym działaniem wpisującym się w strategię rozwoju Kolegium Nauk Przyrodniczych (KNP) UR, a także Instytutu Nauk Rolniczych,

Ochrony i Kształtowania Środowiska (INROiKŚ). Cel ten jest realizowany od wielu lat jeszcze w Wydziale Biologiczno – Rolniczym, a później w INROiKŚ. Proces kształcenia studentów w INROiKŚ zakłada przygotowanie absolwentów do potrzeb współczesnego rynku pracy funkcjonującego w środowisku międzynarodowym. Służą temu działania podejmowane w INROiKŚ tj. międzynarodowe studenckie konferencje naukowe: „Human – Nutrition – Environment”, wizyty studyjne, zimowe i letnie międzynarodowe szkoły w ramach programu CEEPUS, wyjazdy w ramach programu ERASMUS+, a także ze środków uczelni (granty dla kół naukowych oraz fundusz JM Rektora), udział zagranicznych nauczycieli w procesie kształcenia i inne. Strategia umiędzynarodowienia zakłada, że absolwenci będą przygotowani do pracy w zespołach międzynarodowych, a znajomość języka obcego głównie angielskiego będzie u nich na wysokim poziomie. Rozwój i doskonalenie takich umiejętności wspierane są procesem umiędzynarodowienia kształcenia w Instytucie. Umiędzynarodowienie kształcenia na kierunku agroleśnictwo przejawia się włączeniem studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej w międzynarodową wymianę akademicką w ramach dostępnych programów stypendialnych i szkoleniowych. Takie podejście umożliwia przepływ najnowszej wiedzy, zdobywanie doświadczeń, wspierając tym samym doskonalenie badań naukowych oraz podnosząc poziom merytoryczny oferty dydaktycznej. W proces kształcenia studentów w Instytucie włączani są profesorowie wizytujący w ramach pobytów krótko- i długoterminowych. Goście zagraniczni realizują zajęcia dydaktyczne w formie wykładów, ćwiczeń i warsztatów, co dokładniej opisano w pkt 4. Instytut stara się prowadzić nowoczesne badania naukowe, wspierając proces umiędzynarodowienia realizacją pobytów badawczych naukowców z zagranicy oraz studentów realizujących projekty naukowe, co omówiono w pkt 3. Kadra naukowo-dydaktyczna INROiKŚ podnosi swoje kwalifikacje uczestnicząc w różnych formach wymiany i współpracy międzynarodowej (opis w pkt 3). Aktywność międzynarodowa pracowników Instytutu przyczynia się do promocji Instytutu i Kolegium poza granicami kraju, co zwiększa zainteresowanie przyjazdem do Instytutu studentów, doktorantów oraz kadry naukowo-dydaktycznej z zagranicy w ramach programów wspierających mobilność międzynarodową. Umiędzynarodowieniu procesu kształcenia na kierunku agroleśnictwo w pierwszej kolejności służy obowiązkowy kurs języków obcych ujęty w programie studiów I stopnia na ocenianym kierunku. Przedmiot „Język obcy” (do wyboru: język angielski, język niemiecki, język rosyjski i język francuski) zlecane są przez Kolegium do realizacji w Studium Języków Obcych (SJO). Realizacja tych zajęć ma przygotować absolwentów w zakresie codziennej komunikacji oraz korzystania ze słownictwa specjalistycznego. Realizacja prac dyplomowych na kierunku wymaga znajomości języka obcego (już na etapie pracy inżynierskiej). Jednym z kryteriów formalnych przygotowania pracy dyplomowej w Kolegium i Instytucie jest wykorzystanie piśmiennictwa obcojęzycznego przy opracowywaniu przeglądu literatury i dyskusji wyników. Wymagania stawiane studentom w zakresie efektów uczenia się/kształcenia języków obcych zawarte są w sylabusach przygotowanych dla nauczania języków nowożytnych. Wszystkie informacje o realizacji zajęć z języków obcych w SJO dla studentów studiów stacjonarnych: pierwszego stopnia (w przypadku kierunku agroleśnictwo), jednolitych studiów magisterskich oraz drugiego stopnia, oraz dla studentów niestacjonarnych I i II stopnia, zamieszczone są na stronie internetowej SJO (<http://sjo.ur.rzeszow.pl/>). Dotyczy to także przystąpienia do egzaminu z języka obcego. Również uzyskane certyfikaty językowe uprawniają do zaliczenia efektów kształcenia realizowanych przez lektoraty na studiach I i II stopnia. Certyfikaty można uzyskać również w SJO UR, który jest jednostką certyfikującą. Egzamin ten weryfikuje osiągnięte kompetencje językowe studentów w zakresie mowy, słuchania, pisania i czytania. Studenci studiów II stopnia, doskonałą znajomość języka obcego w zakresie zawodowym uczestnicząc w zajęciach językowych

proponowanych przez SJO. Należy podkreślić, że studenci mogą wybierać również przedmioty w języku angielskim z oferty 78 przedmiotów oferowanych przez Kolegium w języku angielskim. Przedmioty te są równocześnie oferowane studentom kierunku agroleśnictwo realizującym program studiów w UR. Podstawowe metody dydaktyczne wykorzystywane w realizacji przedmiotów w języku angielskim to wykład z wykorzystaniem komputerowych prezentacji multimedialnych, wykorzystanie krótkich filmów w języku angielskim odnoszących się do tematyki wykładów. W trakcie zajęć praktycznych w języku angielskim studenci przygotowują własne prezentacje na zadany temat w tym języku, m.in. na podstawie analizy tekstów specjalistycznych. W odniesieniu do przedstawionych prezentacji prowadzący zajęcia moderuje krótką dyskusję związaną z jej tematem, aby zaktywizować studentów do posługiwania się językiem angielskim. Prezentacje oceniane są przez prowadzącego na podstawie poprawności językowej, doboru słownictwa branżowego, samodzielności wypowiedzi (wspieranie się zapiskami lub wypowiedź swobodna), umiejętności odpowiedzi na zadawane pytania. Podczas zajęć praktycznych studenci korzystają z anglojęzycznych skryptów i podręczników samodzielnie wykonując analizy czy realizując ćwiczenia laboratoryjne. Zaliczenie przedmiotu odbywa się także na podstawie egzaminu pisemnego w języku angielskim. Przedmioty w języku angielskim realizowane są w grupach łączonych (studenci kierunku agroleśnictwo i studenci zagraniczni), co sprzyja doskonaleniu znajomości języka, nawiązywaniu kontaktów, wymianie poglądów i doświadczeń oraz stanowi wsparcie w pokonywaniu barier międzykulturowych. Może być formą inspiracji studentów do podjęcia mobilności międzynarodowej. Umiejętności umiędzynarodowienie procesu kształcenia kiedyś na Wydziale, a teraz w Instytucie wspierane jest przez programy: „Rozwój kluczowych kompetencji oczekiwanych przez pracodawców u studentów i studentek Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego” Numer projektu: POWR.03.01.00-00-K072/. Głównym celem projektu było podniesienie kompetencji oczekiwanych przez pracodawców na rynku pracy: zawodowych, komunikacyjnych, językowych, oraz w zakresie przedsiębiorczości. Podczas realizacji tych projektów studenci odbyli specjalistyczne kursy z języka angielskiego związane z problematyką nauk rolniczych oraz praktycznym słownictwem branży rolniczej. KNP realizuje ważne i unikatowe w skali kraju przedsięwzięcie jakim są międzynarodowe szkoły letnie pozyskiwane w ramach grantów z programu CEEPUS. Szkoły te wpływają znacząco na stopień umiędzynarodowienia Instytutu, a także zwiększenia oferty dydaktycznej dla polskich studentów, którzy aktywnie uczestniczą w zajęciach i pomagają w realizacji programu szkół letnich. Do tej pory odbyły się już cztery edycje takich szkół i złożono wnioski o finansowanie piątej edycji a także intensywnych kursów specjalistycznych (zdalnie) w maju br. Studenci podczas szkoły uczestniczą w cyklu wykładów, warsztatów, laboratoriów. Wymiernym efektem letnich szkół jest wzmocnienie umiędzynarodowienia naszego Instytutu oraz mobilności akademickiej, nawiązanie współpracy międzynarodowej i promocja UR, Kolegium oraz Instytutu na arenie międzynarodowej. Pracownicy Instytutu włączyli się w przygotowanie wniosku do Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w ramach programu SPINAKER - intensywne międzynarodowe programy kształcenia 2022, w którym przygotowano 1 intensywny kurs z obszaru nauk rolniczych. Obecnie wniosek przeszedł pozytywnie ocenę formalną i z nadzieją czekamy na dalsze etapy postępowania. Zgłoszono również wniosek na organizację intensywnych kursów specjalistycznych w ramach programu CEEPUS, które odbędą się w maju br. w sposób zdalny. Wydział Biologiczno – Rolniczy a obecnie INROiKŚ prowadzi współpracę międzynarodową z następującymi uczelniami Świata: Włochy : University of Bologna, University of Foggia, Hiszpania: Universitat Politècnica de Valencia, University of Granada, University of Zaragoza, Francja: Institut National Polytechnique de Toulouse, Chorwacja: Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, University of Zagreb, Belgia: Gembloux Agro-Bio Tech - University of Liège, Ghent

University, Szwecja: Swedish University of Agricultural Sciences in Uppsala, University of Lund
Austria: BOKU University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna, Rumunia: University of Oradea, Stefan cel Mare University in Suceava, Grecja: Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki, Słowacja: Slovak University of Agriculture in Nitra, University of Presov, Czechy: Czech University of Life Sciences Prague, University of Ostrava, Tomas Bata University in Zlín, Niemcy: Georg – August Universität Göttingen, Litwa: Klaipeda State College, Serbia: University of Novi Sad, University of Kragujevac, Portugalia: Universidade do Porto, Instituto Politecnico de Portalegre, Węgry: University of Debrecen, University of Godelle, Rosja: Lomonosov Moscow State University, Holandia: Wageningen University & Research, Turcja: Izmir Institute of Technology, USA: Drake University, Chiny: Guangdong Polytechnic Normal University, Beijing Institute of Technology, Martimere College, Taicin Ukraina: Ivan Franko National University of Lviv, Institute of Cell Biology in Lviv, National University of Food Technology in Kiev, Malta: Malta College of Arts, Science And Technology, Macedonia: St. Kliment Ohridski University – Bitola. Studenci są zachęceni do korzystania z programów mobilności akademickiej jako formy rozwoju indywidualnego. Istnieje jednak konieczność wykazania możliwości uzyskania efektów kształcenia założonych w programie studiów na takiej wymianie. W celu pełnej przejrzystości programów studiów, ułatwienia wymiany studenckiej oraz uznawania okresu studiów za granicą Kolegium i Instytut stosuje system transferu i akumulacji punktów (ECTS). Przyjęte w UR dokumenty ECTS (Learning Agreement, Karta porównania przedmiotów realizowanych w ramach wymiany z przedmiotami zgodnymi z planem studiów w UR, Karta uzgodnień, Transcript of Records) umożliwiają weryfikację zaplanowanego przez studenta programu studiów za granicą na etapie przygotowywania dokumentów wymaganych w ramach wymiany, a po powrocie zaliczenie części studiów odbytych za granicą. Wymiana może trwać jeden lub dwa semestry w trakcie jednego roku akademickiego zgodnie z kalendarzem akademickim uczelni goszczącej. Wyjazdy studentów odbywają się z programu edukacyjnego Erasmus+, który w Kolegium jest wiodącym we wspieraniu umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Oprócz odbycia części studiów za granicą studentom program ten umożliwia również odbycie zagranicznej praktyki zawodowej, promuje mobilność pracowników Instytutu, stwarza liczne możliwości udziału w projektach we współpracy z partnerami zagranicznymi, co omówiono w podpunkcie 3 i 4 niniejszego kryterium. Studenci mogą korzystać również z programów wymiany, takich jak: CEEPUS, Visegrad Scholarship Program (wymiana akademicka w uczelniach wyższych w Czechach, na Węgrzech i Słowacji) oraz wybranych krajach spoza UE). W strukturze UR działaniami wspierającymi umiędzynarodowienie zajmował się Dział Współpracy z Zagranicą, a po zmianie struktury uczelni Dział Kształcenia, Sekcja Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych podlegające Prorektorowi ds. Studenckich i Kształcenia. Dział wspiera, promuje, koordynuje i obsługuje międzynarodową wymianę akademicką studentów i pracowników UR, organizuje zagraniczne zawodowe praktyki studenckie, realizuje programy pobytu na uczelni gości zagranicznych, promuje ofertę dydaktyczną UR za granicą. Sekcja Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych organizuje m.in. spotkania informacyjne „Erasmus Day” dla studentów zainteresowanych wyjazdem na studia semestralne, roczne lub praktyki oraz „Orientation Day” dla studentów przyjeżdżających z zagranicy rozpoczynających naukę w UR. W Kolegium Nauk Przyrodniczych powołany jest Koordynator ds. Wymiany i Współpracy Międzynarodowej Studentów i Nauczycieli Akademickich, który ściśle współpracuje z Działem Kształcenia i Sekcją Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych. Odpowiada on m. in. za umiędzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku agroleśnictwo. Rolą koordynatora jest wspieranie studentów i pracowników w umiędzynarodowieniu procesu kształcenia. Koordynator przeprowadza wśród studentów kierunku nabór na studia

wymienne w ramach programu Erasmus+, CEEPUS oraz nabór ciągły na wyjazd na praktykę zagraniczną, pomaga studentom ułożyć program studiów na uczelni partnerskiej, znajduje opiekuna naukowego dla studentów z zagranicy chcących przyjechać do Instytutu w ramach praktyki, pomaga znaleźć opiekuna naukowego dla doktorantów przyjeżdżających w ramach programu PROM. Koordynator KNP pomaga również pracownikom dydaktycznym prowadzącym zajęcia na kierunku agroleśnictwo, którzy chcą wyjechać na uczelnie partnerskie w ramach programów dydaktycznych. Koordynator KNP organizuje pobyt nauczycieli akademickich przyjeżdżających w ramach „Staff mobility for teaching” (aranżuje wykłady, prelekcje, seminaria, spotkania ze studentami) organizuje pobyt oficjalnych delegacji zagranicznych przybywających z wizytą na UR. Koordynator KNP wraz z Dziekanem Kolegium organizuje spotkania ze studentami, podczas których stara się zachęcać studentów do korzystania z oferty wyjazdów zagranicznych. Rekrutacja odbywa się spośród studentów, którzy zgłosili Koordynatorowi chęć wyjazdu na uczelnie partnerską w następnym roku akademickim. Kandydaci dostarczają do Sekcji Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych certyfikat językowy o znajomości języka obcego lub zaświadczenie od lektora języka o poziomie znajomości języka obcego. O ostatecznym zakwalifikowaniu się studenta na studia zagraniczne lub praktykę decyduje oprócz znajomości języka obcego, również średnia za cały okres studiów, zaangażowanie kandydata w działalność organizacyjną w kolegium (koła naukowe, udział w akcjach promocyjnych, festiwalu nauki, etc.). Na koniec rekrutacji przygotowywany jest protokół z postępowania kwalifikacyjnego. Finalnie kandydaci zostają poinformowani przez Sekcję Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych o przydziale miejsca w uczelni partnerskiej. Jeśli na uczelniach partnerskich pozostaną niewykorzystane miejsca, organizowana jest rekrutacja uzupełniająca. Nabór uzupełniający ogłaszany jest z reguły we wrześniu i październiku. Nabór ten odbywa się na podobnych zasadach co rekrutacja podstawowa, z tym, że można aplikować na wyjazd tylko na semestr letni w następnym roku akademickim. W ramach umiędzynarodowienia procesu kształcenia studenci mogą odbyć zagraniczną praktykę zawodową wspieraną programem Erasmus+, co stanowi bardzo cenne przygotowanie do efektywnego wejścia na rynek pracy. Praktyka musi być związana z kierunkiem studiów – może być realizowana jako obowiązkowa w ramach programu studiów lub nieobowiązkowa – ponadprogramowa, zaliczana do indywidualnych osiągnięć studenta wpisywanych do suplementu dyplomu. Na etapie rekrutacji student powinien otrzymać wstępne potwierdzenie od wybranej przez siebie instytucji przyjmującej o akceptacji przyjęcia kandydata na praktykę. Studenci mogą uczestniczyć w międzynarodowych szkołach letnich i zimowych organizowanych w ramach programu CEEPUS, a także wspieranych przez JM Rektora UR. Pracownicy i studenci Instytutu uczestniczyli dwukrotnie w międzynarodowej szkole letniej zorganizowanej przez Uniwersytet im. Jossipa Strossmayera w Osijeku (Chorwacja). Podczas szkoły brali udział w warsztatach tematycznych, zwiedzali region Slavonii, a także uczestniczyli w licznych wykładach i zajęciach laboratoryjnych. Wymiana międzynarodowa doktorantów i pracowników naukowo-dydaktycznych UR jest wspierana finansowo, oprócz programu Erasmus+, także ze środków JM Rektora, programu PROM - Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, CEEPUS i innych. Nawiązywanie współpracy międzynarodowej w procesie kształcenia daje Instytutowi możliwość poznawania sposobów realizacji procesu dydaktycznego na kierunkach o podobnym profilu dydaktycznym i czerpania najlepszych wzorców w doskonaleniu programów i sposobu kształcenia. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia odbywa się również poprzez włączanie studentów w organizację międzynarodowych konferencji naukowych, a także ich czynny udział z referatami czy posterami.

2. Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

Instytut stwarza studentom możliwości poszerzania kompetencji językowych w ramach Uniwersyteckiego Studium Języków Obcych (SJO). Studium zajmuje się nauczaniem języków obcych, m.in. studentów kierunku agroleśnictwo. Na kierunku realizowane są lektoraty z języka angielskiego i niemieckiego kończące się uzyskaniem kompetencji językowych na poziomie B2 (studia I stopnia). Nauka j. obcego obejmuje na studiach I stopnia 120h (60h + 60h). W 2020 r. w związku z realizacją przez Uniwersytet Rzeszowski projektu Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia, współfinansowanego ze środków UE, do programów studiów wprowadzono obowiązkowe zajęcia z przedmiotu: immersyjna nauka języka angielskiego w wirtualnej rzeczywistości (40 godzin). Dotyczy to studentów studiów I stopnia, cykl kształcenia rozpoczęty od roku akademickiego 2019/2020 oraz studiów II stopnia, cykl kształcenia rozpoczynający się od roku akademickiego 2021/2022 (Uchwała nr 13/09/2020 Senatu UR z dnia 24.09.2020 r.). Niezależnie od tego stosowane są różne formy aktywizujące studentów do samodzielnego rozwijania umiejętności z zakresu j. angielskiego. Należą do nich: zachęcanie lub wymaganie od studentów zapoznawania się z literaturą angielskojęzyczną, zapraszanie nauczycieli z uczelni zagranicznych do przeprowadzenia wykładów skierowanych do studentów (w ramach planu lub poza nim), włączanie studentów w organizację międzynarodowych konferencji oraz projektów międzynarodowych realizowanych przez Instytut. Na zajęciach z języków obcych studenci rozwijają cztery rodzaje sprawności językowych w ramach kształcenia kompetencji komunikacyjnej na poziomie B2/B2+. Podnoszą swoje kompetencje językowe poprzez pracę nad poprawnością gramatyczną wypowiedzi ustnych i pisemnych, utrwalają słownictwo ogólne oraz poszerzają słownictwo specjalistyczne, branżowe. Czytają literaturę specjalistyczną. Praca weryfikowana jest poprzez ciągłą obserwację w czasie zajęć, testy pisemne, wypowiedzi ustne, tłumaczenia tekstów specjalistycznych, tworzenie tekstów fachowych zarówno w języku obcym, jak i polskim. Przygotowują także fachowe prezentacje, które następnie prezentują na forum grupy. W ramach zajęć biorą udział w specjalistycznych dyskusjach dotyczących tematyki zawodowej. Uniwersyteckie Studium Języków Obcych UR we współpracy z Instytutem systematycznie weryfikuje i ocenia stopień osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych poprzez przeprowadzanie egzaminów/zaliczeń językowych. SJO we współpracy z Instytutem przeprowadza również płatne egzaminy TELC, TOLES, Goethe Test-Pro, DaF, CILS. Ich częstotliwość i liczba uzależnione są od zainteresowania studentów, które kadra prowadząca zajęcia na kierunku agroleśnictwo stara się kształtować.

3. Skala i zasięg mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

Studenci kierunku agroleśnictwo wykazują aktywność w korzystaniu z możliwości umiędzynarodowienia swojego procesu kształcenia i przez to podnoszenia swoich kompetencji w zakresie wiedzy i umiejętności. Należy podkreślić, że jest to nowy kierunek studiów, który znaczącą część swojego funkcjonowania odbywał w pandemii COVID – 19. Jednak kierownik kierunku wraz z pracownikami Instytutu podjęli szereg starań mających na celu umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Jak dotąd studenci kierunku w liczbie 6 uczestniczyli w badaniach terenowych podczas realizacji grantu NCN na Węgrzech (Cserepfalu) w terminie 9 - 11.09.2019 r. W latach 2016 – 2021 studia w INROiKŚ odbyło 10 studentów zagranicznych głównie z: University of Zagaroza (Hiszpania),

Slovak University of Agriculture in Nitra (Słowacja), Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki (Grecja), Jossip Strossmayer University in Osijek (Chorwacja). Należy jednak podkreślić, że liczba studentów odbywających krótkie formy kształcenia tj. międzynarodowe szkoły letnie w ramach programu CEEPUS znacząco zwiększa ogólną liczbę zagranicznych studentów w INROIKŚ. Pracownicy Instytutu uczestniczą w międzynarodowych konferencjach naukowych. Ponadto pracownicy Instytutu składają międzynarodowe projekty naukowe, które znacząco mogą zwiększyć również doświadczenie i mobilność kadry w roku 2020 były to: COST (European Cooperation in Science and Technology) Action Proposal OC-2020-1-24671 " Sustainable Network for agrofood loss and waste prevention, management, quantification and valorisation "; COST (European Cooperation in Science and Technology) Action Proposal OC-2020-1-24863 " Waste biorefinery technologies for accelerating sustainable energy processes"; ERASMUS K2 Project 2020-1-PT01-KA203-061041 - Waste Biorefinery; SUSFOOD2 and CORE Organic Cofunds Joint Call "Towards sustainable and organic food systems" (Pre-proposal Acronym: FORTDRINKS Pre-proposal ID: 33). Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku agroleśnictwo odbywają staże zagraniczne, wygłaszają wykłady czy uczestniczą w międzynarodowych projektach naukowych. Kierownik kierunku prof. UR Tomasz Dudek uczestniczył w zagranicznym stażu naukowym w Ukrainian National Forestry University, Education and Research Institute of Forestry and Park Gardening (Ukraina) w 2017 roku. Prof. UR Bogdan Wiśniowski w 2019 roku był gościem Wietnamskiej Akademii Nauki i Technologii, gdzie nawiązał współpracę bilateralną pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim i Instytutem Ekologii i Zasobów Biologicznych Wietnamskiej Akademii Nauk i Technologii (Wietnam) (zgodnie z podpisanym wcześniej listem intencyjnym); omawiał propozycje na wspólny projekt badawczy, a w przyszłości wymianę studentów i kadry naukowej. Także w 2019 prof. Wiśniowski wygłosił na dorocznym zjeździe Towarzystwa BWARS (Bees Wasps Ants Recording Society) (jako członek honorowy)(Wielka Brytania) referat; pozyskał również zdjęcia do opracowań edukacyjnych dla studentów i rolników (publikacja dotycząca Eumeninae). W roku 2021 prof. Wiśniowski był gościem Natural History Museum Londyn (Wielka Brytania) gdzie pozyskiwał zdjęcia do opracowań edukacyjnych dla studentów i rolników oraz prowadził badania nad Chrysidae Indochin w zbiorach NHM Londyn. Prof. UR Paweł Czarnota w 2016 i 2017 roku uczestniczył w badaniach naukowych i prezentował wyniki swoich badań w Nationalpark Harz (Niemcy). Prof. UR Zbigniew Czerniakowski uczestniczył w ramach programu ERASMUS + w wizycie studyjnej mającej na celu nawiązanie współpracy z University of Foggia (Włochy). Prof. UR Wacław Jarecki w 2018 roku odbył wizytę studyjną we Włoszech w ramach projektu PROW, a w 2019 w ramach programu ERASMUS + odbył staż dydaktyczny w University of Oradea (Rumunia). Dr Agata Ćwik w 2017 roku w ramach programu ERASMUS + uczestniczyła w wyjeździe szkoleniowym do University of Granada (Hiszpania), a w 2019 roku odbyła wyjazd badawczy do Parku Narodowego Gór Bukowych na Węgrzech. Dr Marzena Mazurek odbyła staż dydaktyczny w Universidad Politecnica de Valencia w 2017 roku. Ponadto w celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia kierownik kierunku agroleśnictwo nawiązał współpracę z Panią dr Barbarą Baj-Wójtowicz (University of Oxford), Department of Bodleian, Slavonic & East European Subject Consultant at Oxford University. Prowadzi ona prace badawcze związane z agroleśnictwem w Polsce i Wielkiej Brytanii. Pracuje na Uniwersytecie w Oxfordzie jako specjalista zajmujący się Europą Wschodnią, w Polsce prowadzi agroleśne Gospodarstwo Rolne Barbara Baj-Wójtowicz. Barbara Baj-Wójtowicz została nagrodzona tytułem Osobowość Roku 2020 za działalność związaną z agroleśnictwem: Dr Barbara Baj-Wójtowicz: Agroleśnictwo to narzędzie do łagodzenia zmian klimatu | Kurier Lubelski. Barbara Baj-Wójtowicz pracowała jako ekspert międzynarodowej sieci RAIN (Sieć na rzecz innowacji w agroleśnictwie) w ramach projektu AFINET. Była autorką

pierwszej w Polsce monografii naukowej poświęconej agroleśnictwu. Najważniejsza innowacja w rolnictwie, red. Ewa Osińska, Barbara Baj Wójtowicz, Poznań 2020 (recenzentką była prof. Elżbieta Radzka z UP-H w Siedlcach z kierunku agroleśnictwo). Powstała ona na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa we współpracy z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie o/ Poznań, red. techniczny Przemysław Lecyk z CDR w Poznaniu. Pani doktor będzie wspierać kierunek agroleśnictwo na Uniwersytecie Rzeszowskim, w tym roku jeszcze nieformalnie, natomiast zadeklarowała oficjalną współpracę od przyszłego roku akademickiego. W styczniu 2022 r. w wyniku współpracy z Panią dr Barbarą Baj-Wójtowicz, został nagrany w INROiKŚ UR materiał do filmu przygotowywanego na zlecenie i ze środków Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dotyczącego kierunku agroleśnictwo. Film ten ma posłużyć promocji agroleśnictwa jako strategicznego sposobu użytkowania ziemi w aspekcie postępujących zmian klimatycznych i zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego. W latach 2016 – 2021 Wydział/Instytut gościł 25 pracowników/doktorantów z zagranicy. Przyjazdy odbywały się głównie w ramach programu Erasmus + oraz CEEPUS. Goście prowadzili wykłady oraz zajęcia praktyczne dla studentów, a także prowadzili badania naukowe. Ważnym wydarzeniem, które miało wpływ na zwiększenie mobilności studentów i kadry Wydziału/Instytutu było międzynarodowe spotkanie Mobility Coordinators' Meeting of Life Science Universities/Faculties w dniach 24 - 25 kwietnia 2019 roku. W spotkaniu uczestniczyli koordynatorzy programu Erasmus + z następujących uniwersytetów: Universitat Politècnica de Valencia (Hiszpania), Institut National Polytechnique de Toulouse (Francja), University of Zaragoza (Hiszpania), Czech University of Life Sciences Prague (Czechy), Ghent University (Belgia), Georg – August Universität Göttingen (Niemcy), Josip Juraj Strossmayer University of Osijek (Chorwacja) oraz przedstawiciele Uniwersytetu Rzeszowskiego JM Rektor, Prorektor ds. Nauki i Współpracy Zagranicznej prof. dr hab. Marek Koziorowski i Dziekan Wydziału Biologiczno – Rolniczego prof. dr hab. Czesław Puchalski. Podczas obrad uczestnicy dzielili się swoimi doświadczeniami związanymi z wymianą międzynarodową, omawiano problemy związane z funkcjonowaniem programu Erasmus +, a także omawiano możliwości współpracy, czy tworzenia wspólnych programów studiów w języku angielskim. Ważną częścią spotkania było zapoznanie się z bazą naukową naszego Wydziału/Instytutu. Koordynatorzy zaprezentowali również ofertę swoich uniwersytetów podczas spotkania z kadrą naukową i studentami.

4. Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku

Studenci aktywnie uczestniczą w różnych seminariach prowadzonych przez zagranicznych wykładowców. Obecnie w INROiKŚ złożono wniosek w konkursie NAWA Spinaker - Intensywne Międzynarodowe Programy Kształcenia, większa część zajęć będzie prowadzona przez zagranicznych wykładowców, a w kursie będą uczestniczyli również studenci INROiKŚ. Nauczyciele którzy przyjeżdżają w celach dydaktycznych w ramach wymiany Erasmus + oraz CEEPUS prowadzą zajęcia dydaktyczne dla studentów INROiKŚ. Instytut realizuje również program NAWA PROM - Międzynarodowa wymiana stypendialna doktorantów i kadry akademickiej do tej pory pięcioro zagranicznych profesorów gościło w KNP, prowadzili oni wykłady i seminaria dla studentów.

5. Sposoby, częstość i zakres monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia oraz wpływ rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację

Instytut prowadzi ciągły nadzór i monitoring umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Dokumentację w tym zakresie gromadzi Koordynator ds. Wymiany i Współpracy Międzynarodowej Studentów i Nauczycieli Akademickich w Kolegium Nauk Przyrodniczych, Dziekanat i Sekcja Wymiany

Akademickiej i Studentów Zagranicznych UR. Ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu stopnia tego zakresu, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację odbywa się raz w roku. Weryfikacji dokonywał Dziekan Wydziału/Kolegium na podstawie rocznych sprawozdań z działalności międzynarodowej dydaktycznej i badawczej Instytutu przygotowywanych przez Koordynatora ds. Wymiany i Współpracy Międzynarodowej Studentów i Nauczycieli Akademickich w Kolegium Nauk Przyrodniczych. Takie sprawozdania były przedstawiane i dyskutowane podczas obrad Rady Wydziału, a w obecnej sytuacji organizacyjnej podczas Rady Instytutu oraz Rady Dydaktycznej Kolegium.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

1. W Wydziale/Instytucie działa sieć Programu CEEPUS (Środkowoeuropejski Program Wymiany Uniwersyteckiej) – numer sieci CIII-SK-1018-03-1718 od 2017 roku.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

1. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Doskonalenie procesu dydaktycznego oraz rozwijanie zainteresowań naukowo-badawczych studentów kierunku agrolesnictwo wychodzi naprzeciw różnym grupom studentów. Szczególną uwagę poświęca się potrzebom studentów:

- a) z orzeczeniem o niepełnosprawności,**
- b) mającym trudną sytuację materialną,**
- c) wymagających długotrwałego leczenia, w tym studentek w ciąży.**

Priorytetem władz i pracowników jednostki jest zapewnienie studentom poczucia bezpieczeństwa oraz - w uzasadnionych sytuacjach – wsparcia finansowego (zapomogi, stypendia, organizacja doraźnej pomocy materialnej w sytuacjach losowych).

Ad. a.

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR prowadzi liczne formy wsparcia studentów w uczeniu się rozwoju i doskonaleniu zarówno naukowym, jak i społecznym. BON organizuje corocznie dla studentów z niepełnosprawnością i wolontariuszy bezpłatne konsultacje psychologiczne i logopedyczne, liczne kursy i warsztaty szkoleniowe, coroczne "Dni Adaptacji, letnie i zimowe obozy szkoleniowo-integracyjne.

1. Organizacja specjalistycznych kursów i szkoleń podnoszących kompetencje studentów:

Kursy i szkolenia organizowane w ostatnim czasie przez BON UR:

- Autoprezentacja i wystąpienia publiczne
- Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych - ECDL
- Komunikacja interpersonalna
- Nauka języka obcego (angielskiego i inne) - kurs przygotowujący do certyfikat - BULATS
- Nauka języka migowego I stopnia

- Nauka pływania (grupa od podstaw, średniozaawansowana i zaawansowana)
- Pierwsza pomoc przedmedyczna
- Prawa pracownika na rynku pracy / Specjalista ds. Kadr
- Zarządzanie stresem i czasem
- Asystent osoby niepełnosprawnej

2. Obozy szkoleniowo-integracyjnych dla studentów z niepełnosprawnością i wolontariuszy UR, które odbywają się w przerwach międzysemestralnych, gdzie oprócz aktywizujących zajęć sportowo-rekreacyjnych prowadzone są również liczne warsztaty i szkolenia. Studenci mogą aktywnie wypocząć przed kolejnym semestrem nauki, a także nawiązać trwałe znajomości i przyjaźnie, co owocuje łatwiejszym funkcjonowaniem w środowisku akademickim. Podczas tych wyjazdów organizowane są również prelekcje ze specjalistami z ratownictwa wodnego (Bieszczadzkie WOPR) i górskiego (Bieszczadzka Grupa GOPR), od kilku lat współpracujących z BON UR.

W roku akademickim 2019/20 studenci uczestniczyli w kilku obozach, które, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zorganizowane zostały z zachowaniem wszelkich wymogów reżimu sanitarnego, wymaganego w czasie pandemii wirusa SARS-Cov-2.

3. Organizacja cyklicznych spotkań informacyjno-adaptacyjnych („Dni Adaptacji”) dla studentów pierwszych roczników, mająca na celu zapoznanie nowych studentów z ofertą Uczelni oraz instytucji współpracujących z BON UR, skierowaną do osób niepełnosprawnych, 6 grudnia 2019 r.

4. Współorganizacja konferencji naukowych, warsztatów, przeglądów dotyczących problemów osób ze specjalnymi potrzebami.

5. Uczestnictwo studentów i pracowników w konferencjach naukowych, warsztatach, szkoleniach oraz seminariach poruszających tematykę niepełnosprawności:

- XIII edycja Konferencji „Pełno(s)prawny Student”, Kraków 14.11.2019 r., organizowana przez Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego w Krakowie
- Konferencja „Porozmawiajmy o autyzmie”, Rzeszów 21.11.2019 r., Kolegium Nauk Medycznych UR
- Seminarium Naukowe Studiów nad Niepełnosprawnością „Kobiecość w Niepełnosprawności i Projekt Wdzięczność” Rzeszów 25.01.2020 r., Kolegium Nauk Społecznych UR
- Szkolenie online dla Pełnomocników ds. studentów z niepełnosprawnością oraz pracowników BON – „Komunikacja ze studentami z zaburzeniami psychicznymi” 15.06.2020 r.
- XVIII edycja konferencji „Reha For The Blind in Poland - Wykształcenie i aktywność Twoją Szansą”, Warszawa 11.09.2020 r., organizowanej przez Fundację Szansa dla Niewidomych, Biuro Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m.st. Warszawa, The Center for the Blind in Israel oraz Fundację Challenge Europe w Polsce
- Konferencja online „V Forum Uczelnianych Pełnomocników ds. Osób z Niepełnosprawnościami: Różne oblicza dostępności - szkoły wyższe a nowe realia prawne” 22.09.2020 r., 24.09.2020 r., 29.09.2020 r.

6. Wsparcie projektów i inicjatyw środowiska akademickiego, m.in.: umożliwienie uczestnictwa studentom z niepełnosprawnością w V Integracyjnych Mistrzostwach Polski AZS w pływaniu, Poznań 06 - 08.11.2020 r.

7. Prowadzenie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu, wspomagającego proces uczenia się, gdzie do dyspozycji studentów są:

- programy komputerowe powiększająco-udźwiękujące tekst (ZoomText)
- systemy wspomagające słyszenie (Oticon Amigo FM)
- specjalne myszki komputerowe (trackball'e) i klawiatury (jednoręczne i brajlowskie)

- notesy mówiące (BraillePen)
 - powiększalniki telewizyjne
 - lupy elektroniczne
 - syntezatory mowy polskiej
 - drukarki etykiet brajlowskich
 - odtwarzacze audiobooków
8. Wypożyczanie sprzętu sportowo-rekreacyjnego:
- sprzęt narciarski
 - kije do nordic walking
 - kije trekkingowe
 - akcesoria do nauki pływania (pasy wypornościowe, kamizelki, płetwy)
9. Wyposażanie sal wykładowych w urządzenia wspomagające proces dydaktyczny osób z niepełnosprawnością, tj.:
- systemy wspomagające słyszenie (pętle indukcyjne, systemy FM)
 - projektory multimedialne i ekrany projekcyjne
 - tablice interaktywne

Formy wsparcia w wchodzeniu na rynek pracy dla studentów UR prowadzi Biuro Karier, są to: doradztwo zawodowe, pomoc w pisaniu CV i listów motywacyjnych, szkolenia z kompetencji miękkich, spotkania z pracodawcami, Targi Pracy, jest również prowadzony Serwis Pracy www.biurokarier.ur.edu.pl. Studenci/absolwenci mogą także odbyć praktyki ponadprogramowe. Te formy wsparcia kierowane są dla wszystkich studentów UR.

Ponadto w roku akademickim 2020/2021 organizowany był projekt akademickich Biur Karier - Gra o Karierę, który zachęcał do organizacji szkoleń dla osób niepełnosprawnych. W ramach tego projektu został zorganizowany szkolenie:

- Herosi na rynku pracy 21.05.2021r. 11.00, prowadzący - Fundacja Heros;
- CV i rozmowa kwalifikacyjna bez tajemnic 17.05.2021r. 10.00, prowadzący - doradcy Biura Karier UR;
- Konsultacja dla osób z niepełnosprawnością 19.05.2021r. 10.00, prowadzący - Fundacja Aktywizacja.

W projekcie Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia przy rekrutacji do wszystkich form wsparcia (szkolenia, staże, rozmowy doradcze, zajęcia z pracodawcami) osoby niepełnosprawne mają dodatkowo doliczane 3 pkt.

Dodatkowe informacje:

Od 01.10.2013 roku na Wydziale Biologiczno-Rolniczym, obecnie w Kolegium Nauk Przyrodniczych, w tym Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, funkcję Konsultanta ds. Osób Niepełnosprawnych pełni dr inż. Anna Augustyńska-Prejsnar. Koordynator na bieżąco podejmuje działania w zakresie identyfikacji studentów oraz monitorowania ich potrzeb; udzielania informacji studentom I roku w czasie Dni Adaptacyjnych o ofercie szkoleń i zajęć praktycznych kierowanych dla studentów z niepełnosprawnością i wolontariuszy oraz o możliwościach pomocy ze strony Uczelni; koordynacji działań zgodnie z celami i zadaniami proponowanymi przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UR. Koordynator udziela indywidualnych konsultacji i pomocy doraźnej w zakresie rozwiązywania bieżących problemów niepełnosprawnych

studentów; bierze udział w promowaniu Kierunku agroleśnictwo podczas rekrutacji na studia - informowanie o możliwościach i warunkach studiowania w Uczelni przyjaznej dla osób niepełnosprawnych; utrzymuje ścisłą współpracę z BON; uczestniczy w spotkaniach i warsztatach organizowanych przez BON oraz podnosi kompetencje i umiejętności praktyczne poprzez udział w szkoleniach: „Asystent osoby niepełnosprawnej”; „Aktywna rehabilitacja”; „Praca ze studentami z zaburzeniami psychicznymi” cz. I i cz. II; aktualnie szkolenie świadomościowe. Od 01.01.2020 z powołania JM Rektora UR bierze czynny udział w projekcie „Przyjazny nURt” – rozwój dostępności w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 „Uczenia dostępna” POWR.03.05.00-00-A007/19.

Do korzystania z pomocy BON Uniwersytetu Rzeszowskiego uprawnieni są studenci i doktoranci niepełnosprawni w rozumieniu Ustawy o Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej oraz Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych z 27 sierpnia 1997 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 573) oraz przewlekle chorzy nieposiadający orzeczonego stopnia niepełnosprawności oraz Ci, których niezdolność do pełnego uczestnictwa w zajęciach spowodowana jest nagłą chorobą lub utratą sprawności z powodu wypadku, ale charakter tej niezdolności jest czasowy.

Ad. b. Studenci mający trudną sytuację materialną mogą liczyć na formy finansowego wsparcia w postaci stypendium socjalnego oraz zapomogi. Szczegółowe zasady przyznawania stypendiów socjalnych oraz zapomogi dla osób mających trudną sytuację materialną, reguluje „Regulamin świadczeń dla studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego” dostępny w zakładce: <https://www.ur.edu.pl/student/stypendia-domy-studenta-kredyty-studenckie-ubezpie/stypendia/regulamin-swiadczen-wnioski>.

Dużym wsparciem dla studentów jest również system kredytów studenckich. W przypadkach losowych w Instytucie organizowana jest doraźna pomoc finansowa.

Ad. c. Problemy zdrowotne studentów uniemożliwiające uczęszczanie na zajęcia, w tym związane z przebiegiem ciąży oraz późniejsza opieka nad dzieckiem stanowią podstawę do przyznania możliwości studiowania według indywidualnej organizacji zajęć (Regulamin studiów, Rozdz. 7, § 22). Dziekan może udzielić studentowi urlopu długoterminowego lub krótkoterminowego (Regulamin studiów, Rozdz. 17, § 43-47). Studenci mający kłopoty zdrowotne czy też przeżywający trudne sytuacje losowe zawsze mogą liczyć na wsparcie ze strony pracowników Instytutu, a zwłaszcza Dyrektora Instytutu, Prodziekana i opiekunów roku. W razie zaistnienia potrzeby mogą skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych, kontakt znajduje się na stronie: (<https://www.ur.edu.pl/student/aktualnosci/bezplatne-konsultacje-psychologiczne-dla-studentow,25635>).

2. Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się

W Kolegium Nauk Przyrodniczych przywiązuje się bardzo dużą uwagę do stworzenia studentom jak najlepszych warunków do zdobywania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wielopłaszczyznowe, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się. Uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów. Wsparcie studentów w procesie uczenia się realizowane jest m.in. poprzez: zapewnienie pomocy w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów,

poprzez cotygodniowe dyżury nauczycieli akademickich, podczas których są oni dostępni dla studentów.

Każdy nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia na kierunku agroleśnictwo jest zobowiązany do odbywania konsultacji. Konsultacje o charakterze indywidualnym mają na celu wyjaśnienie trudniejszych problemów związanych z treściami kształcenia, omawianie wyników oceny różnych prac pisemnych, wskazywanie możliwości uzupełnienia niedociągnięć i braków w zakresie wiedzy i umiejętności. Dyżury dydaktyczne/konsultacje nauczycieli akademickich są ustalone na 2 godziny tygodniowo i odbywają się w budynkach Uczelni. Podczas pandemii są one również prowadzone hybrydowo lub zdalnie z wykorzystaniem platformy MS Teams. Szczegółowe informacje na temat dyżurów nauczycieli akademickich są udostępnione na stronie internetowej Kolegium Nauk Przyrodniczych: <https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/dyzury-i-konsultacje-pracownikow-kolegium/instytut-nauk-rolniczych-ochrony-i-kszaltowania-s>.

Wspieranie studentów jest realizowane również poprzez wyznaczanie z grupy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo osób, które pełnią funkcję opiekuna roku (<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/kierunki/agrolesnictwo/opiekunowie-rocznikow>), koordynatora praktyk naukowych (<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/kierunki/agrolesnictwo/praktyki-programowe>), opiekunów kół naukowych (<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/kola-naukowe>), które umożliwiają rozwijanie zainteresowań naukowych i badawczych, i in. Ponadto studenci mogą zwrócić się o pomoc do Prodziekana Kolegium, Dyrektora Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska oraz do kierownika kierunku agroleśnictwo.

Niezwykle ważną w zakresie wspierania studentów w uczeniu się kwestią, jest możliwość korzystania z zasobów biblioteki. W czasie pandemii istnieje możliwość zamawiania skanów publikacji, co umożliwia studentom przygotowanie opracowań określonych zagadnień lub prac dyplomowych. Skany publikacji zamawiane są za pośrednictwem strony internetowej: <https://bur.ur.edu.pl/zamawianie-skanow>.

Studenci mają również możliwość korzystania z bezpłatnej sieci WiFi na terenie Kampusu Zalesie, na którym w większości realizowane są zajęcia na kierunku agroleśnictwo oraz na terenie Kampusu Rejtana, gdzie studenci mogą realizować wybrane zajęcia dydaktyczne.

Studenci w procesie uczenia się mogą korzystać również z nowoczesnych laboratoriów wyposażonych w aparaturę analityczną i sprzęt laboratoryjny, gdzie pod opieką pracownika, mogą samodzielnie realizować badania naukowe, wykorzystywane m.in. do przygotowania pracy dyplomowej.

3. Formy wsparcia:

3.a. Wsparcie w zakresie krajowej i międzynarodowej mobilności studentów

Studenci kierunku agroleśnictwo mają możliwość udziału w krajowych i międzynarodowych programach wymiany studenckiej w ramach programów ERASMUS+ i MOST. Szczegółowe informacje w tym zakresie znajdują się na stronie internetowej Uczelni: <https://www.ur.edu.pl/student/programy-wymiany-studenckiej>.

Studentom, którzy na uczelni partnerskiej nie mają możliwości osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów dla danego kierunku, stwarza się możliwość zrealizowania różnic programowych. Akcje wymiany międzynarodowej dla studentów UR są szeroko

promowane wśród społeczności studentów. Szersze informacje w tym zakresie podano w pkt 7 Raportu samooceny.

3. b. Wsparcie w prowadzeniu działalności naukowej oraz publikowaniu i prezentacji jej wyników

Studenci kierunku agroleśnictwo mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań i prowadzenia badań naukowych głównie poprzez aktywność w kołach naukowych. Wykaz kół naukowych, które obecnie funkcjonują na Uniwersytecie Rzeszowskim, dostępny jest pod linkiem: <https://www.ur.edu.pl/uniwersytet/jednostki/administracja/dzial-nauki-i-projektow/kola-naukowe/wykaz-skn-na-uniwersytecie-rzeszowskim>.

W Kolegium Nauk Przyrodniczych obecnie działa 15 Studenckich Kół Naukowych, w tym w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska – 3.

W KNP, studenckie koła naukowe skupiające studentów kierunku agroleśnictwo to: SKN Zrównoważonego Rozwoju, SKN Przyrodników, SKN Nowoczesnych Technologii, SKN Ekoinnowacje. Ponadto studenci agroleśnictwa mogą uczestniczyć w pracach SKN Rolników „Wołoszanie”.

SKN Przyrodników zostało założone w 2008 roku na ówczesnym Wydziale Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego w Rzeszowie. Pierwszym opiekunem naukowym Koła została dr Agata Ćwik. Z racji tematyki, Koło skupiało głównie studentów takich kierunków jak: biologia, architektura krajobrazu, technologia żywności i żywienia człowieka czy rolnictwo. Obecnie Koło Naukowe Przyrodników działa przy Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, a opiekunem Koła jest dr hab. inż. Bogdan Wiśniowski, prof. UR. W ramach Koła zostały utworzone trzy sekcje: laboratoryjna, środowiskowa oraz sekcja paleobiologiczna. Ideą naukową Koła jest badanie środowiska przyrodniczego, rozwijanie własnej wiedzy i doświadczeń związanych z pracą biologa, odkrywanie pasji i zainteresowań wśród studentów, promowanie chęci poznawania przyrody i zdobywania wiedzy wśród najmłodszych.

Od początku swojej działalności Koło brało udział w wielu naukowych inicjatywach takich jak: XXXVII Międzynarodowe Seminarium Kół Naukowych pt. „Koła Naukowe Szkołą Twórczego Działania”, XIII Międzynarodowa Konferencja Studenckich Kół naukowych we Wrocławiu, udział w projekcie „Programy ochrony torfowisk alkalicznych (7230) oraz związanych z nimi zagrożonych gatunków”, prowadzenie badań biologicznych „Występowanie szczeżui wielkiej (*Anodonta cygnea*) i inwazyjnej szczeżui chińskiej (*Sinanodonta woodiana*) w stawach rybnych zlewni Wisłoka”, projekt badawczy pt. „Pustułka i uszatka w krajobrazie wiejskim”, projekt badawczy pt. „Wykorzystanie przez ptaki koszy wiklinowych, jako miejsc lęgowych”, letnie i zimowe obozy naukowe, prowadzenie warsztatów naukowych oraz udział w Dniach Otwartych Uniwersytetu Rzeszowskiego. KNP UR organizowało również liczne wykłady otwarte o tematyce przyrodniczej, obozy paleontologiczne, wyjazdy terenowe, warsztaty fotograficzne oraz akcje charytatywne. Koło Naukowe często uczestniczyło także w wydarzeniach organizowanych przez Uniwersytet Rzeszowski na terenie Zespołu Pałacowo-Parkowego w Iwoniczu, gdzie mieści się również Międzynarodowe Centrum Edukacji Ekologicznej. Przykładem była XII Ogólnopolski Przegląd Działalności Studenckich Kół Naukowych. Koło Naukowe Przyrodników to także wiele naukowych projektów na terenach parków narodowych: Magurskiego, Gorczańskiego, Białowieskiego, Tatrzańskiego oraz Pienińskiego. KNP UR często współpracowało ze stowarzyszeniem Ekoskop w takich wydarzeniach jak XIII Gala Podkarpackich Liderów Ekologii w Urzędzie Marszałkowskim w Rzeszowie, warsztatach ekologicznych i wielu innych działalnościach. Koło uczestniczy także w corocznych festiwalach i piknikach naukowych oraz Nocy Biologów.

SKN Zrównoważonego Rozwoju zrzesza głównie studentów z kierunków odnawialne źródła energii i gospodarka odpadami, rolnictwo oraz ochrona środowiska. Koło naukowe działa przy Zakładzie Podstaw Rolnictwa i Gospodarki Odpadami Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Działalność w/w koła naukowego ma na celu uzupełnienie edukacji dodatkowymi możliwościami samorozwoju, rozbudzenie zainteresowań pracą naukową oraz doskonalenie umiejętności organizacyjnych i popularyzujących aktualnie istotne problemy w zakresie zrównoważonego rozwoju i ich rozwiązania.

SKN Zrównoważonego Rozwoju realizuje swoje cele poprzez organizowanie konferencji, uczestnictwo w badaniach naukowych, współpracę z praktykami (np. firma Ekombud z Bochni, Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego). Dodatkowo cele i założenia SKNZR są realizowane poprzez organizowanie wielu wykładów, czynny udział w wystawach, sympozjach i szkoleniach.

W ramach działalności koła w ostatnich latach współorganizowano cykliczne konferencje skierowane do studentów i doktorantów zainteresowanych problematyką środowiskową, ze szczególnym uwzględnieniem roli różnorodności biologicznej w obszarach wiejskich, oraz znaczenia i perspektyw rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz gospodarki odpadami. Zorganizowano konferencje z serii pt. "Dekada Różnorodności Biologicznej" np. w 2017 r. (93 uczestników) oraz dwie konferencje powiązane tematycznie i stanowiące kontynuację pt. "Perspektywy w Odnawialnych Źródłach Energii i Gospodarce Odpadami" w 2018 roku (115 uczestników konferencji) i 2019 roku (150 uczestników konferencji). Konferencje cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem ze strony pracowników, studentów i doktorantów INROiKŚ, ale również osób zainteresowanych problematyką z innych jednostek Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W trakcie konferencji swoje badania prezentowali gościnnie pracownicy Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego. Była to także okazja do zaprezentowania osiągnięć praktyków (firma Ekombud z Bochni, On sp. z o.o. Rzeszów, PODR Boguchwała, Remondis-Medison Rzeszów), posiadających osiągnięcia w opisywanych dziedzinach.

Wybrane i najciekawsze badania studentów i doktorantów opublikowano w *Polish Journal for Sustainable Development* (22 (1)2018; 22 (2) 2018; 23 (2)2019; 24(2) 2020). Obecnie złożono kolejny projekt dotyczący zorganizowania konferencji w tematyce odnawialnych źródeł energii i gospodarki odpadami w 2021 roku. Ponadto studenci z koła uczestniczą i reprezentują UR na wielu płaszczyznach, głównie naukowej i promocyjnej. Studenci Koła Naukowego aktywnie uczestniczyli w Pikniku Nauki w Kolbuszowej (2018), Pikniku Nauki EKSPLOKACJE (2018), Nocy Biologów UR (2018 i 2019), wielu wystawach (Skrzydlatarium UR 2018 r.; Dni Otwarte Kolegium Nauk Przyrodniczych UR 2019r.) oraz seminariach (Czysta produkcja i gospodarka obiegu zamkniętym, nowoczesne podejście, praktyki i narzędzia zorganizowanym przez TUV NORD Polska w Katowicach w 2018 r.; Międzynarodowym Seminarium Kół Naukowych organizowanym na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w 2019 r.). Czynnie uczestniczyli również w konferencjach krajowych (XI Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Środowisko Polski oczami przyrodników” w 2019 r.) oraz sympozjum (Kopernikańskie Sympozjum Studentów Nauk Przyrodniczych w 2018 r.). Studenci reprezentujący Koło Naukowe promowali Uniwersytet Rzeszowski w Dniach Otwartych w Elektrociepłowni PGE w Rzeszowie (2019 r.). Koło Naukowe ZR dla swoich członków stwarza również możliwość organizowania konferencji i czynnego uczestnictwa w konferencjach naukowych, podczas których mogą poszerzyć swoją wiedzę na temat zagadnień, z którymi stykają się podczas trwania toku studiów. Organizowanie konferencji naukowych pozwala członkom koła wziąć udział w sesji referatowej i porterowej oraz dodatkowo doskonalić swoje umiejętności organizacyjne.

Interdyscyplinarne Koło Naukowe „EkoInnowacje” od chwili powstania w 2015 roku w sposób aktywny i odpowiedzialny włącza się w realizację przyjętych celów statutowych koncentrujących się na interdyscyplinarnej pracy badawczej opracowując m.in. raporty z prac badawczych, pt. „Określenie potrzeb mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z Odnawialnych Źródeł Energii branży pod kątem ich rozwoju, internacjonalizacji, finansowania w perspektywie 2014-2020 oraz rozwoju współpracy międzynarodowej na rzecz zwiększania ich potencjału adaptacyjnego i konkurencyjnego”, „Charakterystyka branży OZE w opinii gospodarstw domowych w województwie podkarpackim” oraz „Charakterystyka branży OZE w opinii przedsiębiorców Podkarpacia”. W ostatnim okresie studenci Koła zaangażowani są w projekt makiety nowoczesnego Inteligentnego EkoOsiedla, który znajduje się w fazie realizacji. Motywacją do stworzenia makiety i przedstawiania jej szerokiemu gronu jest przede wszystkim innowacyjność rozwiązań, których zastosowanie powoduje w dłuższym okresie użytkowania ogromne oszczędności w eksploatacji obiektów. Stworzenie makiety, dzięki której lepiej zobrazowane zostanie interdyscyplinarne podejście obejmujące aspekty technologiczne, ekonomiczne i społeczne ma sprzyjać powstawaniu innowacyjnego modelu budownictwa zapewniającego poprawę jakości życia mieszkańców województwa podkarpackiego i odchodzenie od tradycyjnego budownictwa na rzecz budownictwa pasywnego, w którym stosuje się m.in.: optymalizację bryły, dobrą izolacyjność termiczną, uproszczenie konstrukcji, wykorzystanie energii wytworzonej wewnątrz budynku.

SKN Rolników „Włościanin” zostało założone przez dr inż. arch. kraj. Martę Pisarek w 2002 roku przy ówczesnej Katedrze Agroekologii, Wydziału Biologiczno-Rolniczego. Pierwotnie w ramach SKN Rolników „Włościanin” działało 5 sekcji tematycznych: Agroekologii-Fitofagusie, Ochrony Środowiska Rolniczego, Urządzania i Ochrony Krajobrazu, Gleboznawstwa oraz Bioróżnorodności i Ochrony Środowiska. Obecnie studenci działają w 3 sesjach tematycznych Architektury Krajobrazu, Ochrony Środowiska i Doktorantów.

Z chwilą założenia SKN Rolników „Włościanin” skupiało przede wszystkim studentów kierunku rolnictwo, obecnie dużą aktywnością wykazują się studenci innych kierunków takich jak architektura krajobrazu czy ochrona środowiska. Ideą naukową Koła jest prowadzenie badań dotyczących szeroko pojętych antropogenicznych zmian środowiska przyrodniczego, a w ostatnich latach w obszarze w kierunku przekształceń krajobrazów terenów nieurbanizowanych i zurbanizowanych oraz pożytecznej entomofauny. Od początku działalności Koła studenci SKN Rolników „Włościanin” reprezentują Uniwersytet Rzeszowski nie tylko na płaszczyźnie naukowej (uczestnictwo w licznych konferencjach i seminariach) ale również wykazują się dużą aktywnością promocyjną przez czynny udział w m.in Ogólnopolskich Dniach Owada na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie, Ekogali - Targi Żywności Ekologicznej, Jesiennej Giełdzie Ogrodniczej w Boguchwale, Pikniku Nauki, Nocy Biologów, Targach Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu Garden Expo. W roku 2016 studenci współorganizowali XIX Forum Architektury Krajobrazu oraz IV Ogólnopolską Konferencję na temat Zanieczyszczenia Światłem. Działalność organizacyjna SKN Rolników „Włościanin” to także liczne konkursy i warsztaty edukacyjne dla studentów z całego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Uniwersytet Rzeszowski wspiera działalność SKN poprzez m.in. konkursy na finansowanie projektów naukowych Studenckich Kół Naukowych (na podstawie **Zarządzenia nr 112/2020 Rektora UR z dnia 01.10.202 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu rejestracji, działalności i finansowania Studenckich Kół Naukowych w Uniwersytecie Rzeszowskim**).

3. c. Wsparcie we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji

Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego

Sekcja Biura Karier Działu Rekrutacji i Karier Studenckich wspiera studentów i absolwentów w wyborze drogi rozwoju zawodowego oraz pomaga w znalezieniu zatrudnienia odpowiadającego ich kwalifikacjom i aspiracjom (targi pracy, monitorowanie losów absolwentów, <https://biurokarier.ur.edu.pl>).

Biuro Karier może również przygotować ofertę dostosowaną do potrzeb studentów lub przyszłych absolwentów wybranego kierunku studiów. Oferta może dotyczyć szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zawodowych jak również z zakresu doskonalenia kompetencji miękkich. Przykładem celowanego wsparcia Biura Karier UR dla studentów była oferta szkoleń zorganizowanych w czwartym kwartale 2020 r., poprzedzona zebraniem opinii wśród studentów dotyczących interesujących ich tematów szkoleń. W ramach tego wsparcia zorganizowano szkolenie "CV na medal" (14.12.2020 r.), "Rozmowa kwalifikacyjna online" (15.12.2020 r.), "Radzenie sobie ze stresem z elementami asertywności" (28.12.2020 r.), „ kierUnkometR - wybierz właściwy kierunek z UR!" (05.05.2021 r.) „Nowy rok - nowa praca! Czyli jak skutecznie szukać pracy”(03.01.2022 r.), „Szkolenie z Umiejętności Miękkich” (02.02.2022 r.).

Ponadprogramowe praktyki zawodowe w ramach Biura Karier

W ofercie biura Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego jest również ponadprogramowa praktyka zawodowa (https://biurokarier.ur.edu.pl/praktyki_ponadprogramowe.html). Zarówno studenci – przez cały okres trwania studiów oraz absolwenci UR mają możliwość odbycia nieograniczonej ilości praktyk dobrowolnych – bezpłatnych. Wybór miejsca praktyki jest ukierunkowany na studenta/absolwenta, a praktyka jest realizowana w oparciu o umowę zawartą między pracodawcą a reprezentantem Uniwersytetu Rzeszowskiego.

3. d. Aktywność studentów: sportowa, artystyczna, organizacyjna, w zakresie przedsiębiorczości

Uniwersytet Rzeszowski stwarza studentom sprzyjające warunki do wszechstronnego rozwijania swoich zainteresowań, zdolności czy pasji poza zajęciami wynikającymi z programu studiów.

Aktywność sportową studenci mogą rozwijać w ramach zajęć realizowanych przez Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji (SWFiR). Oferta SWFiR zakłada możliwość realizacji aktywności sportowej studentów uczestnictwa w sekcjach sportowo-rekreacyjnych, a w tym także udział w obozach, szkoleniach, turniejach. Każdy zainteresowany rozwojem student ważne dla siebie informacje odszuka pod adresem: (<https://www.ur.edu.pl/uniwersytet/jednostki/jednostki-pozakolegialne/studium-wychowania-fizycznego-i-rekreacji>).

W strukturach Studium Kulturalno-Oświatowego UR działa Zespół Pieśni i Tańca „Resovia Saltans”, w którym studenci mogą rozwijać swoje zdolności taneczne, wokalne oraz instrumentalno-muzyczne. Nabór studentów odbywa się corocznie. Zainteresowani znajdą informacje pod adresem: (<https://www.ur.edu.pl/uniwersytet/jednostki/jednostki-pozakolegialne/sko/resovia-saltans>).

Kompetencje w zakresie działalności organizacyjnej można rozwijać w strukturach Samorządu Studentów UR (<https://urz.pl/>), jak również w pozostałych stowarzyszeniach i organizacjach studenckich (<https://www.ur.edu.pl/student/dzialalnosc-studencka/organizacje-studenckie/wykaz-organizacji-i-stowarzyszen>).

Wsparcia dla studentów w zakresie przedsiębiorczości i doradztwa zawodowego organizuje Biuro Karier UR (<https://biurokarier.ur.edu.pl>) i jest nią obszerna oferta szkoleń, warsztatów, targów pracy, spotkań z pracodawcami oraz indywidualnych konsultacji z doradcą zawodowym.

4. Systemu motywowania studentów do osiągania lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposobów wsparcia studentów wybitnych

Jednym z podstawowych systemów motywowania studentów do osiągania lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej jest stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Zasady przydzielania tego stypendium określa **Zarządzenie nr 111/2021 Rektora UR** z dnia 24 czerwca 2021 r. ws. Regulaminu świadczeń dla studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Wszelkie informacje dostępne na stronie: <https://www.ur.edu.pl/student/stypendia-domy-studenta-kredyty-studenckie-ubezpie/stypendia/regulamin-swiadczen-wnioski>

Mogą otrzymywać stypendium studenci, którzy za poprzedni rok studiów uzyskali wysoką średnią ocen lub posiadają osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe. Przy przyznawaniu tego stypendium nie zostało wprowadzone kryterium dochodowe. O stypendium Rektora może ubiegać się także student przyjęty na pierwszy rok studiów, będący laureatem olimpiady międzynarodowej albo laureatem lub finalistą olimpiady stopnia centralnego, o których mowa w przepisach o systemie oświaty lub medalistą co najmniej współzawodnictwa sportowego o tytuł Mistrza Polski w danej dyscyplinie sportowej, o którym mowa w przepisach o sporcie. Ten rodzaj stypendium przyznawany jest na okres roku akademickiego. Stypendium Rektora, jak sama nazwa wskazuje jest przyznawane na wniosek studenta przez Rektora. Stypendium Rektora dla najlepszych studentów może otrzymać nie więcej niż 10% studentów reprezentujących każde Kolegium. Oznacza to, że grupa wyróżnionych jest niewielka, a różnice punktowe są często minimalne. W roku akademickim 2019/2020 w Kolegium Nauk Przyrodniczych było przyznanych 276 stypendiów Rektora dla najlepszych studentów. Ubiegających studentów było znacznie więcej, bo aż 451. W kolejnym roku akademickim 2020/2021 stypendium Rektora otrzymało 257 studentów KNS, z czego 5 osób stanowili studenci kierunku agroleśnictwo. Bardzo ważnym i motywującym czynnikiem wsparcia studentów do osiągania lepszych wyników w nauce oraz angażowanie się studentów w działalność naukową jest możliwość ubiegania się o przyznanie stypendium Ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki na wniosek Rektora. Możliwość ubiegania się o stypendium ministra reguluje w Uniwersytecie Rzeszowskim Zarządzenie nr 136/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 2 sierpnia 2021 r. uchylające Zarządzenie nr 55/2019 Rektora z dnia 23 września 2019 r. w sprawie zasad ubiegania się przez studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego o przyznanie stypendium ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

5. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

Stypendium socjalne jest najczęściej przyznawanym rodzajem stypendium na polskich uczelniach. Zatem otrzymywane wsparcie finansowe z uczelni niejednokrotnie umożliwia studentom utrzymanie się w mieście, w którym studiuje. Studenci kierunku agroleśnictwo tak jak studenci całego Kolegium Nauk Przyrodniczych tym samym całego Uniwersytetu Rzeszowskiego mogą ubiegać się zgodnie z obowiązującym Regulaminem świadczeń dla studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego opublikowanym na stronie UR i stronie Kolegium o następujące wsparcia pomocy materialnej:

1. stypendium socjalne;

2. stypendium dla osób niepełnosprawnych;
3. stypendium Rektora;
4. zapomoga;
5. **zapomoga i stypendium dla osób niepełnosprawnych w okresie zagrożenia epidemicznego;**
6. stypendia dla studentów cudzoziemców;
7. kredyt studencki.

Podstawowe informacje dotyczące systemu wsparcia przekazywane są studentom na początku roku akademickiego przez opiekunów poszczególnych lat. Dużą rolę w akcji informacyjnej dla studentów I roku odgrywa Samorząd Studentów, organizując tzw. akcje objazdowe. Ogólne informacje dotyczące systemu wsparcia są upubliczniane na stronie internetowej Kolegium w zakładkach: aktualności i zakładce dedykowanej do studenta, a przede wszystkim na stronie uczelni: <https://www.ur.edu.pl/student/stypendia-domy-studenta-kredyty-studenckie-ubezpie/stypendia>.

Kolegium Nauk Przyrodniczych ma swój profil na portalu społecznościowym Facebook, za pomocą którego w szybki sposób rozpowszechniane są stosowne informacje adresowane do wiadomości studentów. Informacje dotyczące bezpośrednio danego studenta, w tym związane z pomocą materialną przekazywane są drogą e-mailową za pomocą systemu *Wirtualna Uczelnia*.

6. Sposób rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczność

Pierwszą osobą, do której mogą zwrócić się studenci danego rocznika z wnioskiem lub skargą jest opiekun roku. Zgodnie z dokumentem określającym zakres pracy i obowiązki opiekuna roku w Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego do podstawowych obowiązków opiekuna roku należy między innymi służyć pomocą w rozwiązywaniu spraw konfliktowych i problemów studentów związanych z tokiem studiów, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Skargi i wnioski w formie pisemnej studenci mogą składać za pośrednictwem dziekanatu do Dziekana Kolegium Nauk Przyrodniczych lub odpowiedniego Prodziekana podejmującego działania w ramach upoważnienia udzielonego przez Dziekana. Dziekan/Prodziekan po rozpoznaniu sprawy rozstrzyga skargę lub rozpatruje zgłaszany wniosek, a następnie ogłasza decyzję (w znaczeniu określonym w § 4, ust. 1 Regulaminu studiów na UR). W celu wyjaśnienia sprawy Dziekan/Prodziekan może zwrócić się o opinię do opiekuna roku, opiekuna praktyk, kierownika kierunku studiów lub innego kompetentnego w danym zakresie pracownika uczelni. Może również odbyć rozmowę wyjaśniającą ze składającym skargę lub wniosek. Dziekan może wezwać studenta do uzupełnienia dokumentów w danej sprawie. W takim przypadku student ma obowiązek dostarczenia uzupełnień do 7 dni.

Studentowi przysługuje prawo odwołania od decyzji Dziekana do Rektora za pośrednictwem Dziekana. Jeżeli Dziekan, który wydał decyzję uzna, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, może wydać nową decyzję, w której zmieni lub uchyli zaskarżoną decyzję. Odwołanie wraz z aktami sprawy przekazywane są do Rektora za pośrednictwem Biura Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia. Decyzja Rektora jest ostateczna.

Zasady organizacji, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków określa Zarządzenie Rektora UR nr 5/2012 z 30 stycznia 2012 r.

7. Zakresu, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacje kadry wspierającej proces kształcenia

Zespół Dziekanatu KNP funkcjonuje w pięciu sekcjach: sekcja toku studiów, sekcja spraw socjalnych, sekcja dydaktyki, sekcja praktyk, sekcja jakości i akredytacji. Podział dziekanatu na poszczególne sekcje zapisany jest w obowiązującym Statucie UR. Dzięki takiemu podziałowi obowiązków studenci mają zapewnioną kompetentną obsługę administracyjną na poziomie dziekanatu. Dziekanat przyjmuje studentów codziennie od poniedziałku do piątku w wyznaczonych godzinach, które zostały ustalone w porozumieniu z Kolegialnym Samorządem Studenckim i podane do wiadomości studentów. Po za tym pracownicy dziekanatu są dostępni pod wskazanymi dla kierunków studiów nr telefonu w godzinach pracy. W każdą zjazdową sobotę na studiach niestacjonarnych w godzinach od 8–12 pełniony jest dyżur w celu obsługi studentów.

W razie potrzeby również studenci studiów stacjonarnych mogą załatwić swoje sprawy w trakcie trwania tych dyżurów. W sytuacji epidemicznej, która trwa od marca 2020 r. studenci w wielu przypadkach swoich spraw komunikują się za pośrednictwem poczty elektronicznej lub tradycyjnej, kontaktów telefonicznych lub w sytuacjach wymagających kontaktu bezpośredniego załatwiają sprawy w dziekanacie z zachowaniem reżimu sanitarnego. Kolegium Nauk Przyrodniczych funkcjonuje w obrębie dwóch kampusów: Kampus Zalesie i Kampus Pigionia. Wszystkie sprawy studenckie z wyjątkiem toku studiów dla studentów wszystkich kierunków studiów obsługiwane są w Kampusie przy ul. Pigionia. W obrębie Kampusów studenci mogą zwracać się w różnych sprawach do Prodziekanów Kolegium Nauk Przyrodniczych, którzy pełnią dyżury dwa razy w tygodniu w terminach, zamieszczonych na stronie dziekanatu oraz zamieszczone są informacje przy drzwiach gabinetów w dziekanacie. Studenci mogą kontaktować się także drogą e-mailową lub telefonicznie. W wielu przypadkach Prodziekani są dostępni dla studentów poza czasem dyżurów. W określonych dniach i godzinach dyżur dla studentów pełni Dziekan KNP. Studenci kontaktują się także z Dziekanem KNP za pośrednictwem poczty elektronicznej pod adresem: dziekan.cn@ur.edu.pl.

8. Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasady reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

Polityka Uniwersytetu Rzeszowskiego uwzględnia z największym poszanowaniem równości płci oraz brak dyskryminacji ze względu na pochodzenie, wyznawaną religię, orientację seksualną czy poglądy. Osoby z niepełnosprawnością mogą uczestniczyć w rekrutacji na studia. Należy silnie podkreślić, że niepełnosprawność nie jest czynnikiem dyskryminującym w procesie rekrutacji na studia na Uniwersytecie Rzeszowskim.

W trosce o bezpieczeństwo studentów w czasie odbywania zajęć każdy student w trakcie pierwszego roku studiów zobowiązany jest do odbycia kursu BHP, zgodnie z obowiązującym **Zarządzeniem nr 97/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego** z dnia 16.09.2020r. w sprawie: sposobu zapewnienia w Uniwersytecie Rzeszowskim bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia oraz szkolenia bibliotecznego w formie e-learningu, zgodnie z obowiązującym **Zarządzeniem nr 94/2015 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego** z dnia 28.09.2015 r. w sprawie zasad i trybu odbywania szkolenia bibliotecznego przez studentów w Uniwersytecie Rzeszowskim. Obowiązkowe szkolenia są wpisane w program studiów. Szkolenie z zakresu BHP ma istotne znaczenie dla bezpieczeństwa studentów, ponieważ znaczna ilość godzin zajęć dydaktycznych

odbywa się w pracowniach laboratoryjnych w kontakcie z czynnikami chemicznymi, szkodliwymi i niebezpiecznymi, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia studentów. Mając na uwadze kształtowanie właściwych postaw studentów także Parlament Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego ustanowił Kodeks Etyki Studenta Uniwersytetu Rzeszowskiego (<https://www.ur.edu.pl/student/przebieg-studiow/kodeks-etyki-studenta>). Każdy student powinien przestrzegać zasad tego Kodeksu, rozpowszechniać jego zasady, a w razie konieczności stanąć w ich obronie. Na początku każdego roku akademickiego Samorząd Studentów prowadzi akcję informacyjną oraz organizuje spotkania dla studentów pierwszych roczników, w trakcie których studenci dowiadują się m.in. o możliwości współpracy oraz wsparcia ze strony samorządu. W związku z panującą sytuacją epidemiczną w ślad za wytycznymi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Środowiskowymi wytycznymi w związku z częściowym przywracaniem działalności uczelni zostały w Uniwersytecie Rzeszowskim wprowadzone obostrzenia sanitarne i zobowiązano wszystkich pracowników i studentów do przestrzegania i zachowania reżimu sanitarnego. Zgodnie z wytycznymi zostały oznakowane miejsca siedzące w pomieszczeniach dydaktycznych i administracyjnych, oznakowano miejsca zachowania odstępów pomiędzy osobami na korytarzach, zabezpieczone zostały środki do dezynfekcji na terenie pomieszczeń w całej uczelni. Zobowiązano wszystkich pracowników i studentów do noszenia na terenie uczelni masek ochronnych na twarzy. Wszelkie informacje skierowane do całej społeczności akademickiej UR przekazywane były i są w drodze Zarządzeń Rektora UR i Komunikatów Rektora. Ich treści są ogólnodostępne na stronie Uniwersytetu Rzeszowskiego.

9. Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

Samorząd Studencki Uniwersytetu Rzeszowskiego (<https://urz.pl/>) jest organizacją, którą tworzą wszyscy studenci UR działającą na podstawie Statutu UR. Samorząd posiada swoich przedstawicieli w Parlamencie Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, Forum Uniwersytetów Polskich, którzy współpracują bezpośrednio z Ministerstwem Edukacji i Nauki. Samorząd Studentów prowadzi i popiera działalność zmierzającą do rozwoju osobowości studentów oraz realizacji ich zainteresowań, popiera studencką działalność naukową, kulturalną, turystyczną i sportową. Przedstawiciele studentów czynnie włączają się w pomoc społeczną (wolontariat i działalność charytatywną).

Studenci Kolegium Nauk Przyrodniczych współpracują z samorządem oraz pełnili i pełnią funkcje: Przewodniczący Samorządu Studentów Wydziału Biologiczno-Rolniczego (2015-2018), Wiceprzewodniczący Samorządu Studentów Wydziału Biologiczno-Rolniczego (2015-2018), Członek Zarządu Samorządu Wydziału Biologiczno-Rolniczego (2017-2019), Wiceprzewodnicząca Komisji ds. Kół Naukowych (2017-2018), Członek Komisji ds. Kół Naukowych (2017-2019), Członek Uczelnianej Komisji Stypendialnej (2015-2018). Członek Senackiej Komisji ds. Kształcenia, Członek Senatu UR. Aktualnie studenci kierunku agrośnictwo pełnią funkcji i są członkami Samorządu Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego: Wiceprzewodnicząca Samorządu Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego Kolegium Nauk Przyrodniczych, Członek Komisji Social Media, Członek Parlamentu Samorządu Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

10. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również oceny kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

Wsparcie i motywowanie studentów Kolegium Nauk Przyrodniczych, w tym kierunku agroleśnictwo jest zapewnione i zorientowane na potrzeby studenta. Proces monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów jest systematycznie prowadzony. Zgodnie z Zarządzeniem nr 8/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 stycznia 2020 r. oraz późniejszymi zmianami określonymi w Zarządzeniu nr 2/2021 z dnia 12 stycznia 2021 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników, na Uniwersytecie Rzeszowskim prowadzone są regularne badania ankietowe adresowane do społeczności akademickiej, przygotowywane i przeprowadzane przez Dział Jakości i Akredytacji. Badania ankietowe wśród społeczności akademickiej przeprowadzane są cyklicznie z wykorzystaniem systemu *Wirtualnej Uczelni*, zgodnie z harmonogramem określonym przez Komisję ds. Kształcenia. Studenci w badaniach ankietowych mają możliwość wyrażania swoich opinii o prowadzących poszczególne przedmioty (w ankiecie oceny prowadzącego przedmiot), jak również na temat pracy dziekanatu, obsługi Biblioteki UR oraz przepływu informacji dotyczących spraw studenckich i programów studiów (w ankiecie oceny warunków studiowania).

Wyniki ankiet są wnikliwie analizowane, a wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na obradach Rady Dydaktycznej KNP i uwzględniane w doskonaleniu procesu kształcenia. Studenci otrzymują informacje zwrotne dotyczące sposobu wykorzystania wyników badań ankietowych na zebraniu organizowanym przez Dziekana Kolegium lub osoby przez niego upoważnione. Zgodnie z obowiązującym w KNP dokumentem: *„Zakres pracy i obowiązki opiekuna roku w Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego”*, opiekunowie poszczególnych roczników w trakcie spotkań informacyjnych, które odbywają się przynajmniej jeden raz w semestrze zobowiązani są do informowania studentów o podjętych działaniach doskonalących w kontekście uzyskanej analizy wyników ankiet studenckich. Ponadto przedstawiciele studentów są członkami Rady Dydaktycznej KNP, mają więc możliwość bezpośredniego zapoznania się z wynikami i ogólnymi wnioskami przeprowadzonych ankiet prezentowanych w trakcie posiedzenia Rady Dydaktycznej i przekazania ich dalej koleżankom i kolegom Kolegium Nauk Przyrodniczych. Po zrealizowanym badaniu, Dział Jakości i Akredytacji sporządza zbiorczy raport z analizy wyników, który omawiany jest na posiedzeniu Komisji ds. Kształcenia i publikowany na stronie internetowej Uczelni, pod adresem: <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wyniki-badan>

Ważną rolę w doskonaleniu systemu wsparcia studentów pełnią starostowie poszczególnych lat oraz przedstawiciele Samorządu Studenckiego. Studenci, podobnie jak nauczyciele akademicki oraz interesariusze zewnętrzni mają realny wpływ na kształtowanie programów studiów. Przedstawiciele studentów są członkami Rady Dydaktycznej danego Kolegium oraz Zespołu Programowego każdego kierunku i Zespołu Oceniającego Infrastrukturę, mają więc możliwość aktywnego udziału we wszystkich działaniach dotyczących oceny i doskonalenia programów studiów. Pozytywna opinia Samorządu Studenckiego jest niezbędna w procesie opiniowania i zatwierdzania zmian w programie studiów na dany cykl kształcenia. Ponadto ważne wsparcie zapewnia kadra naukowo-dydaktyczna systematycznie podnosząca swoje kompetencje organizacyjne i dydaktyczne oraz kadra administracyjna regularnie doskonaląca swoje kwalifikacje. W roku akademickim 2019/2020 oraz

w roku 2021/2022 pracownicy KNP mieli i mają możliwość udziału w różnych szkoleniach podnoszących kompetencje zarządcze kadr kierowniczych i administracyjnych realizowanych w ramach projektu: „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia” (PWR.03.05.00-00-z050/17) finansowanym ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. W roku akademickim 2020/2021 wszyscy pracownicy Kolegium Nauk Przyrodniczych odbyli szkolenie świadomościowe dotyczące problemów osób z niepełnosprawnością realizowane w ramach projektu „Przyjazny nURt” – rozwój dostępności Uniwersytetu Rzeszowskiego współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWR.03.05.00-00-A007/19).

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

1. Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępnianej publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach.

Dla kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia przygotowane jest specjalne miejsce na stronie UR w zakładce Kandydat (<https://www.ur.edu.pl/kandydat>). Można tam znaleźć wszystkie niezbędne informacje, w tym m.in. ofertę edukacyjną, warunki i tryb rekrutacji, kryteria kwalifikacji, terminy postępowania kwalifikacyjnego, informację o przeniesieniu na UR z innej uczelni oraz na temat postępowania w procedurze potwierdzenia efektów uczenia się. Serwis ten zintegrowany jest z systemem rekrutacyjnym. Informacje o trwającym procesie rekrutacji udostępniane są dla kandydatów, także na stronie KNP, na portalu społecznościowym Facebook oraz za pośrednictwem nauczycieli akademickich. Dodatkowe linki dla kandydatów udostępniane są na stronach Instytutów KNP, zawierające bardziej szczegółowe informacje dla kandydatów oraz dostęp do elektronicznych narzędzi wspierających proces rekrutacji. Bieżące informacje o programie i procesie kształcenia są dostępne w systemie informatycznym, umożliwiającym upowszechnianie tych materiałów na stronie internetowej. Na stronie internetowej dziekanatu KNP udostępniane są informacje dla studentów, dotyczące poszczególnych kierunków studiów, takie jak: program studiów, harmonogramy studiów, rozkład zajęć dydaktycznych, harmonogram sesji egzaminacyjnej, procedury dyplomowania, obowiązujące regulaminy, informacje o formach realizacji zajęć. Wspólne dla wszystkich kierunków informacje to np.: dotyczące pomocy materialnej, programie Erasmus+, terminach konsultacji pracowników, wewnętrzne akty prawne w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, wzory formularzy związane z procesem kształcenia, aktualne wydarzenia, wzory pism i podań. Ponadto w Uniwersytecie wdrożony został system „Wirtualna Uczelnia”. W ramach funkcjonujących modułów studenci korzystają z elektronicznego indeksu, mają wgląd do ocen z poszczególnych przedmiotów, rozkładu zajęć, ankiet służących do oceny prowadzących zajęcia, a także kontaktu z nauczycielami. Ponadto na stronie internetowej KNP w zakładce Praca dyplomowa i egzamin dyplomowy 2021/2022 (<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/praca-dyplomowa-i-egzamin-dyplomowy-20212022>) zawarte jest kompendium informacji na temat procesu dyplomowania, czym interesują się szczególnie studenci wykonujący pracę dyplomową.

2. Sposoby, częstotliwość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczność działań doskonalących w tym zakresie.

Ocena możliwości i skuteczności publicznego dostępu do informacji odbywa się na kilku poziomach. Przede wszystkim bieżący dostęp do danych oraz możliwość aktualizacji danych mają osoby pracujące w dziekanacie KNP, które dbają o zamieszczanie ważnych i aktualnie obowiązujących informacji. W biurze KNP i dziekanacie KNP zostały wyznaczone osoby, które na stronie Kolegium umieszczają informacje dotyczące realizowanego procesu kształcenia w poszczególnych jednostkach Kolegium oraz na poszczególnych kierunkach studiów i stronie dziekanatu. Kierownik Zespołu Programowego dla poszczególnych kierunków studiów prowadzonych w KNP przesyła istotne informacje związane ze specyfiką danego kierunku (np. istotne dla kierunku informacje dotyczące realizacji praktyk zawodowych, szczegółowe wytyczne dotyczące pisania prac dyplomowych itp.). Na poziomie Instytutu Nauk Rolniczych Ochrony i Kształtowania Środowiska zamieszczane są informacje dotyczące bieżących wydarzeń (aktualności), władz Instytutu, funkcjonowania Rady, działalności naukowej, oferty badawczo-wdrożeniowej, seminarium doktorskiego, realizowane projekty badawczo-naukowe. Studenci mają możliwość dokonania oceny dostępu do informacji o harmonogramach, sylabusach przedmiotów, zmianach w organizacji zajęć, jak również mogą zasugerować zmiany na rzecz poprawy dostępności informacji, istotnych z punktu widzenia odbiorcy, poprzez wypełnienie „Ankiety oceny warunków studiowania”. Okres realizacji badania w 2020 roku akademickim, czyli po zmianie struktury uczelni zbiegł się ze zmianą strony internetowej uczelni, co miało odzwierciedlenie w odpowiedziach otwartych studentów, którzy przyzwyczajeni do „starej” strony, nową stronę uczelni odebrali i ocenili jako mniej przejrzystą i przyjazną dla studenta. Raport z wyników powyższego badania został przesłany do dziekanów kolegiów oraz udostępniony na stronie internetowej UR:

<https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wyniki-badan>.

Ponadto na stronie internetowej UR:

<https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/student/praca-dyplomowa-i-egzamin-dyplomowy-20212022>

dostępne są wyniki z raportu oceny nauki zdalnej w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021. Wyniki są analizowane na poziomie uczelnianym oraz kolegiальnym. Wnioski oraz rekomendacje na rzecz poprawy warunków studiowania w tym publicznego dostępu do informacji uzyskane na podstawie wyników ankiety, zostały ustalone na posiedzeniu uczelnianej Komisji ds. Kształcenia a następnie przekazane przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia do wiadomości oraz wdrożenia na poziomie jednostek oraz na poziomie centralnym.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

1. Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencji i zakresu odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku.

Przepisy ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* i wyzwania, jakie w obliczu tych przepisów postawiono uczelniom wyższym, przyczyniły się do reorganizacji dotychczasowej struktury Uniwersytetu Rzeszowskiego, jak również zmian w strukturze systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz procesu zarządzania kierunkiem. Zgodnie z postanowieniami [Uchwały nr 508/11/2019](#) Senatu UR z dnia 28 listopada 2019r., strukturę WSZJK na poziomie Kolegium tworzą wyszczególnione również w Statucie UR zespoły programowe kierunków studiów i Rada Dydaktyczna kolegium, zaś na poziomie Uczelni – Komisja ds. Kształcenia. Szczegółowe zadania tych organów zostały określone w [Zarządzeniu Rektora nr 83/2019](#) z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie *szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim*, z uwzględnieniem zmian określonych w [Zarządzeniu nr 133/2020](#) z 23 listopada 2020 r.

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów sprawuje zespół programowy kierunku studiów, powołany przez Prorektora ds. Kolegium. Kierownik kierunku kieruje pracami zespołu programowego. Jest wskazywany wnioskiem przez Dyrektora Instytutu i powoływany do pełnienia tej funkcji przez Rektora. Do zadań zespołu programowego należy, w szczególności: przygotowanie projektu programu studiów, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa oraz proponowanie zmian na rzecz jego doskonalenia, kształtowanie właściwego dla kierunku studiów profilu absolwenta, z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy, rekomendowanie obsady kadrowej kierunku studiów, pod kątem zapewnienia właściwej jakości kształcenia, przygotowanie projektu warunków rekrutacji na dany kierunek studiów, sporządzanie raportów samooceny na potrzeby wizytacji Polskiej Komisji Akredytacyjnej. W skład zespołu programowego wchodzi nauczyciele akademicki posiadający dorobek w dyscyplinach: rolnictwo i ogrodnictwo, nauki leśne; oraz student wskazany przez Samorząd Studentów Kolegium. Kierownik kierunku kieruje pracami zespołu programowego, w szczególności w zakresie tworzenia dokumentacji programu studiów, jego oceny i ewaluacji. Sprawuje również nadzór nad procesem dydaktycznym, organizacją i przebiegiem praktyk programowych studentów. Kierownicy kierunków wraz z Dziekanem Kolegium, Prodziekanami, przedstawicielami studentów i administracji tworzą Radę Dydaktyczną Kolegium, która jest odpowiedzialna za kształtowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w kolegium, jego ewaluację i doskonalenie. Rada Dydaktyczna opiniuje zmiany w programach studiów, analizuje i doskonali funkcjonujące w kolegium procedury zapewnienia jakości kształcenia oraz inicjuje działania na rzecz doskonalenia jakości kształcenia z uwzględnieniem:

- wyników przeglądu i oceny programów dokonywanej przez zespoły programowe kierunków studiów,
- wyników badań prowadzonych w ramach WSZJK,
- oceny jakości kształcenia przeprowadzanej przez Polską Komisję Akredytacyjną,
- oceny dostępności informacji o programach studiów, sylabusach przedmiotów oraz podejmowanych przez jednostkę działaniach na rzecz oceny i doskonalenia programów.

Skład Rady Dydaktycznej, Regulamin oraz terminarz posiedzeń dostępne są na stronie jednostki <https://www.ur.edu.pl/kolegia/kolegium-nauk-przyrodniczych/kolegium/rada-dydaktyczna>.

Nadzór nad funkcjonowaniem systemu zapewnienia jakości kształcenia w kolegium sprawuje Dziekan Kolegium Nauk Przyrodniczych. W celu efektywnej realizacji zadań WSZJK Dziekan ma prawo do powołania komisji doraźnych, na potrzebę oceny lub wypracowania określonych rozwiązań. Dziekan Kolegium koordynuje także sprawami studentkami, nadzoruje przebieg procesu kształcenia na prowadzonych przez jednostkę kierunkach, w porozumieniu z dyrektorami instytutów zatwierdza obsadę zajęć dydaktycznych (z uwzględnieniem zapewnienia spójności programów z prowadzonymi badaniami naukowymi). Opiekę administracyjną i organizacyjną nad prowadzonymi w Kolegium kierunkami studiów sprawują pracownicy Dziekanatu Kolegium Nauk Przyrodniczych, którego pracami kieruje Dyrektor dziekanatu. Dziekanat zgodnie z zapisem Statutu UR składa się z pięciu sekcji:

- sekcja obsługi toku studiów,
- sekcja obsługi działalności dydaktycznej,
- sekcja jakości i akredytacji,
- sekcja spraw socjalnych studentów,
- sekcja praktyk studenckich.

2. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Wytyczne dotyczące projektowania programów studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/akty-prawne/akty-prawne-wewnetrzne> określone są w następujących wewnętrznych aktach prawnych:

- 1) Uchwała nr 413/02/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących projektowania programów studiów wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim,
- 2) Uchwała nr 509/11/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie zmian w Uchwale nr 413/02/2019 Senatu UR z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących projektowania programów studiów wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim,
- 3) Zarządzenie nr 12/2019 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad dotyczących projektowania programów studiów pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz sporządzania ich dokumentacji w Uniwersytecie Rzeszowskim,
- 4) Zarządzenie nr 84/2019 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 10 grudnia 2019 r. zmieniające Zarządzenie nr 12/2019 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad dotyczących projektowania programów studiów pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz sporządzania ich dokumentacji w Uniwersytecie Rzeszowskim,
- 5) Zarządzenie nr 91/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 7 września 2020 r. zmieniające Zarządzenie nr 12/2019 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad dotyczących projektowania programów studiów pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz sporządzania ich dokumentacji w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Wymienione akty prawne określają zasady projektowania programów studiów, w szczególności warunki i parametry jakie należy uwzględnić przy tworzeniu programu, dokumentację (załączniki do

programu studiów, wzór sylabusu, opis efektów uczenia się, wzór matrycy efektów uczenia się) oraz procedurę zatwierdzania i dokonywania zmian.

Dokumentację programu studiów przygotowuje zespół programowy kierunku studiów, pracami którego kieruje Kierownik kierunku. W proces projektowania, zgodnie z wytycznymi, powinni być włączani interesariusze zewnątrzni, w szczególności przedstawiciele pracodawców, którzy na bazie swojego doświadczenia wskazują jak powinien wyglądać program studiów oraz sylwetka absolwenta. W tworzeniu programu uczestniczą również studenci danego kierunku poprzez swojego przedstawiciela w zespole programowym oraz możliwość wyrażenia pisemnych opinii o programie studiów lub potrzebie jego modyfikacji. Następnie program podlega opinii Samorządu Studentów Kolegium oraz Rady Dydaktycznej Kolegium. Po pozytywnym zaopiniowaniu zostaje on przedłożony przez Dziekana Rektorowi z wnioskiem o skierowanie pod obrady Senatu. Senat podejmuje uchwałę w sprawie ustalenia programu studiów dla określonego kierunku, poziomu i profilu, po zaopiniowaniu przez senacką Komisję ds. Kształcenia. Po przyjęciu przez Senat programu, ustalony przez Radę Dydaktyczną harmonogram studiów przedkładać jest do akceptacji Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia.

Zmiany w programie studiów wprowadza się z początkiem nowego cyklu kształcenia. W trakcie cyklu kształcenia można dokonywać wyłącznie zmian: w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe lub związane z działalnością zawodową, koniecznych do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną lub koniecznych do dostosowania programu studiów do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących. Zmiany w programach studiów wymagają zatwierdzenia przez Senat Uniwersytetu.

3. Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródeł informacji wykorzystywanych w tych procesach.

Monitorowanie programu studiów i założonych w programie efektów uczenia się, prowadzone jest kompleksowo przez Zespół programowy kierunku agroleśnictwo oraz Radę Dydaktyczną Kolegium Nauk Przyrodniczych. Ewaluacja przeprowadzana przez Zespół programowy kierunku agroleśnictwo odbywa się w oparciu o analizę sylabusów przedmiotów pod kątem: spójności efektów przedmiotowych z efektami uczenia się dla kierunku, doboru metod kształcenia i oceniania do zakładanych efektów uczenia się, zgodności treści przedmiotowych z aktualnym stanem wiedzy poprawności szacowania bilansu nakładu pracy studenta wyrażanych punktami ECTS, doboru aktualnej literatury oraz jej dostępności w bibliotece UR. Analizie podlegają także praktyki zawodowe studentów w zakresie zgodności profilu działalności instytucji przyjmujących studentów na praktyki z efektami uczenia się wymaganymi do uzyskania w ramach praktyk. Ponadto, zespół programowy dokonuje weryfikacji obsady kadrowej kierunku w zakresie zgodności kwalifikacji, dorobku naukowego i kompetencji merytorycznych kadry z prowadzonymi zajęciami.

Monitorowaniu także podlega proces dyplomowania oraz weryfikacji efektów uczenia się. Szczegółowe wytyczne oraz informacje na temat przeprowadzania egzaminów dyplomowych (oświadczenie studenta, instrukcja przeprowadzania egzaminu dyplomowego) zawarte są w [Zarządzeniu nr 61/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 maja 2020 r.](#) Kolejne Zarządzenie Rektora reguluje kwestię procedury antyplagiatowej, dotyczącej weryfikacji prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA): [Zarządzenie nr 228/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 1 grudnia 2021 r.](#) w sprawie ustalenia procedury antyplagiatowej w Uniwersytecie Rzeszowskim. Monitorowaniu podlega również proces

dyplomowania, zarówno w zakresie analizy jak i zatwierdzania tematyki prac dyplomowych, oraz weryfikacji obronionych prac. W związku z sytuacją pandemii ustanowiono również Instrukcje przeprowadzenia egzaminu dyplomowego w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021: https://www.ur.edu.pl/storage/file/core_files/2021/1/15/605694e04ec82aaa3a57b662efd38ada/Instrukcja%20przeprowadzania%20egzaminu%20dyplomowego%20w%20semestrze%20zimowym%202020%202021%20.pdf. W razie potrzeby procedura ta nadal obowiązuje.

System monitorowania osiągniętych efektów uczenia się obejmuje również analizę wyników ankiet studenckich, dotyczących oceny prowadzących zajęcia oraz wnioski z hospitacji zajęć, które prowadzone są zgodnie z określoną w UR procedurą „Zasady przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Rzeszowskim z dnia 18 listopada 2021 r.” Procedury są dostępne na stronie internetowej Wewnętrznego systemu Zapewniania Jakości Kształcenia UR: (<https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wzory-i-procedury>).

W związku z sytuacją epidemiczną, która nastąpiła w połowie 2019/2020 roku akademickiego i związaną z tym koniecznością realizacji zajęć w formie zdalnej, w Uczelni wdrożono szereg procedur i wytycznych mających na celu zapewnienie prawidłowej realizacji zajęć oraz weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W celu ewaluacji jakości procesu nauczania organizowanego w tej formie, z inicjatywy Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia oraz w porozumieniu z Samorządem Studentów, przeprowadzono pod koniec semestru *Ankietę oceny nauki zdalnej*. Ankietowani studenci Kolegium Nauk Przyrodniczych, w tym także kierunku agroleśnictwo w większości pozytywnie ocenili zarówno kształcenie w formie zdalnej jak i sesję egzaminacyjną też w tej formie. Na pytanie odnośnie wpływu zdalnego nauczania na motywację do nauki na ogół odpowiadano, że motywacja nie zmieniła się lub uległa pogorszeniu. Zdecydowana większość studentów przyznała, że kontakt z nauczycielem nie był utrudniony. Pomimo tego niektórzy studenci narzekali na długi czas oczekiwania na odpowiedź lub opóźnienia z przesyłaniem zdań do wykonania. Ponad 53% studentów chciałoby kontynuować naukę zdalną w takim zakresie jak dotychczas, a 19% jedynie w niektórych przypadkach. Studenci byli zgodni, że jest to zasadne w przypadku wykładów i ćwiczeń audytoryjnych. Ponad 72% ankietowanych studentów określiła, że sesja egzaminacyjna w formie zdalnej nie wywołała u nich większego stresu w porównaniu do sesji tradycyjnej. Pozostała część studentów wśród głównych przyczyn odczuwania większego stresu w sesji zdalnej wymieniała obawy przed problemami technicznymi (niska jakość połączenia internetowego, zawieszanie się platformy) lub zbyt mało czasu na odpowiedź. Główne problemy na jakie napotkali to słabe łącze internetowe, zrywanie połączenia, zawieszanie się stron. Zdecydowana większość ankietowanych studentów nie napotkała na problemy podczas zaliczeń/egzaminów. Ewentualne trudności dotyczyły kłopotów z otwieraniem załączników z pytaniami lub zacinaniem się testów. Średnio 74% ankietowanych studentów uznało, że informacje zwrotne od prowadzących były zrozumiałe. Około 50% studentów oceniła skuteczność nauki zdalnej w zakresie nabycia umiejętności na poziomie średnim lub wysokim. Natomiast w zakresie nabycia wiedzy około 78% ankietowanych studentów (poziom wysoki i średni). Wśród słabych stron nauczania zdalnego studenci wymieniali trudności z połączeniem internetowym, ograniczenia w zakresie sprzętu (kamerka, mikrofon) oraz brak części laboratoryjnej. Kolejna ankieta dotyczyła oceny nauki zdalnej w semestrze zimowym 2020/2021. W raporcie dotyczącym oceny nauki zdalnej w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021 https://www.ur.edu.pl/storage/file/core_files/2021/12/9/d3014f4f392a40ff07df702a42210ff1/Raport%20oceny%20nauki%20zdalnej%202020-21%20-%20UCKO.pdf można znaleźć, że studenci KNP,

w tym agroleśnictwa, mieli dostęp do łącza internetowego, pozytywnie oceniają kształcenie zdalne, bardzo dobrze odbierali sesję zdalną oraz ten tryb sesji nie był stresujący, chcieliby kontynuować kształcenie zdalne w wybranych zakresach. Zdaniem studentów kontakt z nauczycielem nie był utrudniony i mogli liczyć na informację zwrotną.

Przesłane przez Dział Jakości i Akredytacji szczegółowe wyniki ankiet zostały przeanalizowane przez Zespół programowy kierunku agroleśnictwa i zostały wykorzystane w celu doskonalenia form prowadzonych zajęć w bieżącym semestrze.

Od 2011 r., w Uczelni **monitorowana jest jakość kształcenia w jednostkach organizacyjnych**, w oparciu o przyjęty wzór formularza oceny jednostki. Dotychczas badanie realizowane było na wydziałach UR, a sporządzany przez Dział Jakości i Akredytacji raport z analizy wyników stanowił jedno z narzędzi oceny sposobu funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia w tych jednostkach i stanowił podstawę do sformułowania rekomendacji na rzecz jego doskonalenia. Rekomendacje po zatwierdzeniu przez Zespół Uczelniany były przekazywane do dziekanów wydziałów. Obecnie, w nowej strukturze uczelni badanie jakości prowadzone jest zarówno na poziomie kierunków studiów jak również na poziomie kolegiów (w oparciu o ustalone przez Komisję ds. Kształcenia dwa wzory formularzy), co pozwala na dokonanie kompleksowej analizy i oceny procesu zarządzania kierunkiem. Pierwsze badanie, w oparciu o nowe zasady zostało zakończone w grudniu 2020 roku i na podstawie jego wyników Dział Jakości i Akredytacji opracował raport zbiorczy oraz propozycje rekomendacji na rzecz doskonalenia jakości kształcenia w kolegiach, co następnie zostało przekazane do Komisji ds. Kształcenia. Wyniki badania dostępne są na stronie: <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wyniki-badan>. Ustalone przez Komisję ds. Kształcenia w dniu 15 kwietnia 2021 r. [rekomendacje na rzecz poprawy jakości kształcenia](#), wynikające z badania za rok akad. 2019/2020, stanowiły podstawę do podjęcia przez jednostki Uczelni działań doskonalących.

Kolejne badanie za rok akademicki 2020/2021 zakończyło się w grudniu 2021 roku i obecnie DJiA jest na etapie sporządzania zbiorczego raportu z uzyskanych wyników.

4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów.

Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów zawarte są w sylabusach do przedmiotów, które poddawane są ocenie zespołu programowego kierunku pod kątem adekwatności stosowanych metod i kryteriów oceniania do zakładanych efektów uczenia się. Weryfikacja osiąganych efektów odbywa się również na podstawie weryfikacji prac dyplomowych, recenzji prac dyplomowych i protokołów z egzaminów dyplomowych. Zgodnie z procedurą antyplagiatową obowiązującą w UR wszystkie prace dyplomowe przygotowane, w tym na kierunku agroleśnictwo zostają poddane badaniu w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym, raport zostaje zaakceptowany przez promotora, a studenci dopuszczeni do egzaminu dyplomowego. Podstawą zaliczenia seminarium dyplomowego jest zaakceptowany raport antyplagiatowy przez promotora pracy.

W ocenie uzyskanych efektów uczenia się uczestniczą również **absolwenci** kierunku studiów, którzy w ramach realizowanej ankiety Badanie losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego wyrażają swoją opinię na temat wykorzystania i przydatności w obecnej pracy

zawodowej wiedzy i umiejętności zdobytych podczas studiów. Badanie realizowane jest przez Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego, a wyniki tego badania omawiane są na spotkaniach Uczelnianego Zespołu (obecnie Komisji ds. Kształcenia), przy udziale osób reprezentujących kierunki studiów.

Przydatność na rynku pracy efektów uczenia się, w tym osiągniętych w czasie udziału w projektach jest oceniany także poprzez wyniki monitorowania losów uczestników projektu w okresie 6 miesięcy od zakończenia stażu.

Od kilku lat, w Uczelni organizowane są również spotkania z udziałem pracowników Biura Informacji Statystycznej i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, poświęcone tematyce dostosowania oferty dydaktycznej UR do zapotrzebowania rynku pracy, w kontekście wyników badań prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy. Prezentacja wyników badań dotycząca podkarpackiego rynku pracy udostępniana jest na stronie Uczelni w zakładce <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/pliki-do-pobrania>

5. Zakres, formy udziału i wpływu interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów.

Studenci mają wpływ na kształtowanie programu i harmonogramu studiów, poprzez udział przedstawiciela studentów w pracach zespołu programowego, który w imieniu studentów zgłasza propozycje zmian np. w strukturze przedmiotów podstawowych, kierunkowych, ich wymiarze godzinowym czy też formie ich realizacji. Propozycje mogą dotyczyć także przedmiotów związanych z nabyciem kompetencji językowych czy informatycznych. Znaczenie udziału studentów podkreślono również w opiniowaniu harmonogramu studiów na każdy kolejny cykl kształcenia przez Samorząd Studencki. Warunkiem akceptacji harmonogramu jest pozytywna opinia Samorządu.

W ocenie programu studiów mogą uczestniczyć wszyscy studenci kierunku agroleśnictwo. Praktykuje się, iż co najmniej raz w roku akademickim studenci roku przekazują opinie nt. realizowanych zajęć do opiekuna roku, a następnie opiekun przygotowuje sprawozdanie. Opinie te dotyczą m.in. treści merytorycznych, wymiaru godzinowego, organizacji zajęć, zaangażowania nauczyciela w przeprowadzenie zajęć i motywowania do pracy własnej studenta. Opinie studentów oraz sprawozdanie opiekuna roku jest przekazywane do zespołu programowego kierunku agroleśnictwo. Doskonalenie i realizacja programu studiów odbywa się również w oparciu o indywidualnie zgłaszane opinie lub wnioski nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo, które kierowane są do zespołu programowego kierunku.

W ocenie programów studiów kierunku agroleśnictwo uczestniczą także interesariusze zewnętrzni. Są to przedstawiciele przedsiębiorców z branży spożywczej z regionu Podkarpacia, ale także z kraju. Opiniowanie programu studiów jest realizowane na mocy porozumienia z interesariuszami zewnętrznymi a Prorektorem ds. studenckich i Kształcenia oraz Dziekanem Kolegium Nauk przyrodniczych lub na zaproszenie zespołu programowego kierunku agroleśnictwo. Opinie te są tematem dyskusji Zespołu programowego kierunku agroleśnictwo, a następnie sformułowane wnioski są przedkładane do Dziekana i Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Przyrodniczych. Kierunek agroleśnictwo funkcjonuje w UR od roku akademickiego 2018/2019. Krótki okres istnienia kierunku oraz trudny czas pandemii spowodowało, że większość porozumień z interesariuszami zewnętrznymi zostało zawarte w bieżącym roku akademickim. Na dzień sporządzenia raportu zespół programowy dysponuje 5 opiniami naszych zewnętrznych partnerów na temat programu studiów na kierunku agroleśnictwo. Wszystkie opinie są pozytywne, a uwagi

koncentrują się na propozycji zwiększenia liczby godzin zajęć praktycznych (ćwiczenia terenowe i praktyka zawodowa). Zespół programowy pracuje nad możliwością zmiany w programie studiów, tak aby uwzględnić uwagi interesariuszy zewnętrznych. Kolejne opinie są w przygotowaniu, trwają również rozmowy z kolejnymi partnerami nad podpisaniem porozumienia o współpracy w zakresie procesu dydaktycznego i badań naukowych na kierunku agroleśnictwo.

6. Sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku.

Uczelnia w ramach WSZJK prowadzi również monitoring wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia dokonanych przez Polską Komisję Akredytacyjną. Opracowane przez Dział Jakości i Akredytacji sprawozdania na podstawie raportów powizytacyjnych PKA, uwzględniają najczęściej powtarzające się uwagi i zalecenia oraz dobre praktyki, które spotkały się z uznaniem Zespołów Wizytujących PKA. Sprawozdania omawiane były w trakcie posiedzeń Uczelnianego Zespołu. Ponadto doświadczenia z wizyt PKA są omawiane i dyskutowane na posiedzeniach Rady Dydaktycznej. Wszelkie uwagi PKA są gruntownie analizowane i służą doskonaleniu jakości kształcenia w Kolegium. Kierunek agroleśnictwo nie był jeszcze oceniany, pierwsza ocena będzie w bieżącym roku akademickim.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony • Posiadanie przez Uniwersytet Rzeszowski potencjału naukowo-dydaktycznego dostosowanego do potrzeb uruchamianego kierunku, co gwarantuje dobre kształcenie na poziomie europejskim. • Nowoczesna na skalę krajową i międzynarodową infrastruktura dydaktyczno-naukowa. • Znaczący udział zajęć praktycznych i ćwiczeń terenowych w programie studiów oraz możliwość udziału studentów w aktywnościach wykraczających poza program studiów, w tym: kołach naukowych, wyjazdach zagranicznych, stażach, szkoleniach. • Możliwość wyboru miejsca przygotowania i realizacji eksperymentalnych prac dyplomowych co jest inspiracją dla studenta do dalszych badań i rozwoju w trakcie pracy zawodowej lub naukowo-badawczej, w tym na studiach III stopnia.	Słabe strony • Jest to zupełnie nowy kierunek studiów w Polsce, przez co mało rozpowszechniony. • Małe zaangażowanie pracowników w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych. • Wszystkie zajęcia prowadzone są tylko w języku polskim. • Niskie zainteresowanie studentów w działalność kół, towarzystw naukowych, programach wymiany studenckiej. • Zbyt duże obciążanie pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych pracami administracyjnymi, co przekłada się na zmniejszenie czasu pracy na działalność dydaktyczną i naukową.
Czynniki zewnętrzne	Szanse • Unikatowe w skali kraju walory krajobrazowe regionu (krajobraz mozaikowy), potencjał agroturystyczny, możliwość pozyskania wysokiej jakości surowców leśnych i agroleśnych oraz brak na rynku pracy specjalistów z zakresu agroleśnictwa. • Duża lesistość oraz rolniczy charakter regionu. • IV Światowy Kongres Agroleśnictwa w Montpellier w maju 2019 r. zakończył się przyjęciem rezolucji w kwestii wspierania wprowadzania agroleśnictwa jako narzędzia w walce ze zmianami klimatu (np. we Francji do 2025 r. 50% gospodarstw rolnych będą stanowiły gospodarstwa agroleśne).	Zagrożenia • Zmiany demograficzne i niski odsetek kandydatów, którzy podejmują studia. • Konkurencja ze strony innych uczelni posiadających zbliżoną ofertę dydaktyczną, co przy dużej mobilności może powodować odpływ kandydatów do innych regionów. • Ograniczone i małe zainteresowanie udziałem interesariuszy zewnętrznych w procesie kształcenia oraz modyfikowania programu kształcenia.

	• W Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2020 postawiono m.in. na rozwój sektora rolno-spożywczego i agroturystyki. Wyznaczone w Strategii kierunki działań to przede wszystkim poprawa efektywności i dochodowości gospodarstw rolnych poprzez ich modernizację, zmianę struktur rolnych oraz współpracę z ośrodkami naukowo-badawczymi.	
--	---	--

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia

(miejscowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	16	13		
	II	-	9		
	III	-	9		
	IV	-	16		
II stopnia	I				
	II				
jednolite studia magisterskie	I				
	II				
	III				
	IV				
	V				
	VI				
Razem:		16	47		

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

I stopnia	...				
	...				
	...				
II stopnia	...				
	...				
	...				
jednolite studia magisterskie	...				
	...				
	...				
Razem:					

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁴

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	7 semestrów 213 ECTS
łączna liczba godzin zajęć	2400 + 120 godz. praktyk
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	107
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	143
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	8
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	98
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	6

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	3 tygodnie/120 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów⁵

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów w ECTS
Geodezja	wykład/laboratoria/terenowe	60	8
Gleboznawstwo i żyzność gleb	wykład/laboratoria/terenowe	75	6
Agroekologia	wykład/laboratoria/terenowe	58	4
Ekologia populacji zwierząt	wykład/laboratoria	50	4
Maszynoznawstwo	wykład/laboratoria	50	4
Podstawy genetyki i hodowli roślin	wykład/laboratoria	45	3
Łąkarstwo	wykład/laboratoria/terenowe	50	4
Ochrona lasu	wykład/laboratoria	45	3
Produkcyjność lasu	wykład/laboratoria/terenowe	45	3
Hydrologia i urządzenia wodno-melioracyjne	wykład/laboratoria/terenowe	45	4

⁵Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Transport leśny	wykład/laboratoria/terenowe	45	4
Botanika z dendrologią/Flora lasu	wykład/laboratoria/terenowe	80	9
Zoologia leśna/Fauna ekosystemów agroleśnych	wykład/laboratoria	45	4
Fitopatologia agroleśna/Choroby roślin	wykład/laboratoria/terenowe	67	5
Surowce leśne/Zielarstwo	wykład/laboratoria/terenowe	60	6
Ekologia zadrzewionych krajobrazów/Ekologia wykorzystania lasu	wykład/laboratoria/terenowe	50	3
Entomologia agroleśna/Szkodniki upraw agroleśnych	wykład/laboratoria/terenowe	67	4
Podstawy agronomii/ Ogólna uprawa roli i roślin	wykład/laboratoria	45	4
Typologia siedlisk agroleśnych/Fitosocjologia	wykład/laboratoria/terenowe	53	4
Gospodarka sylwopastoralna/Jeleniowate w chowie fermowym	wykład/laboratoria	45	4
Nasiennictwo i szkółkarstwo roślin drzewiastych/Hodowla i biotechnologia roślin drzewiastych	wykład/laboratoria	45	4
Planowanie przestrzenne/ Ekologia krajobrazu	wykład/laboratoria	40	3
Pozyskiwanie drewna/ Główne użytkowanie lasu	wykład/laboratoria/terenowe	45	3
Projektowanie architektoniczne/Projektowanie urbanistyczne	wykład/laboratoria	45	4
Entomofauna pożyteczna/Parazytoidy w uprawach agroleśnych	wykład/laboratoria/terenowe	70	5
Rekultywacje leśne/Rekultywacja terenów zdegradowanych	wykład/laboratoria	45	5
Systemy agroleśne/Uprawy	wykład/laboratoria/terenowe	55	5

energetyczne	we		
Marketing w agroleśnictwie/ Zarządzanie gospodarstwem agroleśnym	wykład/laboratoria	35	3
Rekreacyjne użytkowanie lasu/Agroturystyka	wykład	30	2
Seminarium inżynierskie	seminarium	60	19
Razem:		1550	143

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich /
Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela⁶

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Fizyka środowiskowa	wykład/laboratoria	35	4
Fizjologia roślin	wykład/laboratoria	45	4
Meteorologia i klimatologia	wykład/laboratoria	45	4
GIS - System Informacji Geograficznej	wykład/laboratoria	45	4
Analiza instrumentalna surowców leśnych	wykład/laboratoria	45	4
Kształtowanie i ochrona krajobrazu	wykład/laboratoria	60	5
Ochrona przyrody	wykład/laboratoria/terenowe	45	5
Bioindykacja środowiska	wykład/laboratoria/terenowe	35	3
Geodezja	wykład/laboratoria/terenowe	60	8
Gleboznawstwo i żyzność gleb	wykład/laboratoria/terenowe	75	6

⁶ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

Agroekologia	wykład/laboratoria/terenowe	58	4
Ekologia populacji zwierząt	wykład/laboratoria	50	4
Maszynoznawstwo	wykład/laboratoria	50	4
Łąkarstwo	wykład/laboratoria/terenowe	50	4
Ochrona lasu	wykład/laboratoria	45	3
Produkcyjność lasu	wykład/laboratoria/terenowe	45	3
Hydrologia i urządzenia wodno-melioracyjne	wykład/laboratoria/terenowe	45	4
Transport leśny	wykład/laboratoria/terenowe	45	4
Rekreacyjne użytkowanie lasu/Agroturystyka	wykład	30	2
Botanika z dendrologią/Flora lasu	wykład/laboratoria/terenowe	80	9
Zoologia leśna/Fauna Ekosystemów agroleśnych	wykład/laboratoria	45	4
Fitopatologia agroleśna/Choroby roślin	wykład/laboratoria/terenowe	67	5
Surowce leśne/Zielarstwo	wykład/laboratoria/terenowe	60	6
Podstawy agronomii/Ogólna uprawa roli i roślin	wykład/laboratoria	45	4
Gospodarka sylwo-pastoralna/Jeleniowate w chowie fermowym	wykład/laboratoria	45	4
Nasiennictwo i szkółkarstwo roślin drzewiastych/Hodowla i biotechnologia roślin drzewiastych	wykład/laboratoria	45	4
Planowanie przestrzenne/Ekologia krajobrazu	wykład/laboratoria	40	3

Pozyskiwanie drewna/Główne użytkowanie lasu	wykład/laboratoria/terenowe	45	3
Projektowanie architektoniczne/Projektowanie urbanistyczne	wykład/laboratoria	45	4
Entomofauna pożyteczna/Parazytoidy w uprawach agroleśnych	wykład/laboratoria/terenowe	70	5
Rekultywacje leśne/Rekultywacja terenów zdegradowanych	wykład/laboratoria	45	5
Systemy agroleśne/Uprawy energetyczne	wykład/laboratoria/terenowe	55	5
Typologia siedlisk agroleśnych /Fitosocjologia	wykład/laboratoria/terenowe	53	4
Seminarium inżynierskie	seminarium	60	19
Przedmiot do wyboru I WM1/WM1	wykład	30	2
Przedmiot do wyboru II WM2/WM2	wykład	30	2
Razem:		1768	167

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁷

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)

⁷ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

- Załącznik III_1.1 Program studiów I stopnia kierunku agroleśnictwo;
- Załącznik III_1.2.1 Harmonogram studiów I stopnia kierunku agroleśnictwo, studia stacjonarne, cykl kształcenia od roku akademickiego 2018/2019;
- Załącznik III_1.2.2 Harmonogram studiów I stopnia kierunku agroleśnictwo, studia stacjonarne, cykl kształcenia od roku akademickiego 2019/2020;
- Załącznik III_1.2.3 Harmonogram studiów I stopnia kierunku agroleśnictwo, studia stacjonarne, cykl kształcenia od roku akademickiego 2020/2021;
- Załącznik III_1.2.4 Harmonogram studiów I stopnia kierunku agroleśnictwo, studia stacjonarne, cykl kształcenia od roku akademickiego 2021/2022;
- Załącznik III_1.3 Matryca efektów uczenia się dla studiów I stopnia kierunku agroleśnictwo;
- Załącznik III_1.4 Sylabusy do przedmiotów na studiach I stopnia kierunku agroleśnictwo, studia stacjonarne, cykl kształcenia od roku akademickiego 2021/2022;
- Załącznik III_2.1 Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku agroleśnictwo, studia I stopnia w roku akademickim 2021/2022, semestr zimowy;
- Załącznik III_2.2 Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku agroleśnictwo, studia I stopnia w roku akademickim 2021/2022, semestr letni;
- Załącznik III_3.1 Harmonogram zajęć na kierunku agroleśnictwo, studia stacjonarne, semestr letni, rok akademicki 2021/2022;
- Załącznik III_4.1 Karty charakterystyki nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo w roku akademickim 2021/2022;
- Załącznik III_4.2 Wykaz publikacji nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo w latach 2016-2021;
- Załącznik III_4.3 Wykaz patentów, zgłoszeń i wzorów użytkowych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo w latach 2016-2021;
- Załącznik III_4.4 Wykaz projektów realizowanych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo w latach 2016-2021;
- Załącznik III_4.5 Wykaz nagród i wyróżnień nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo w latach 2016-2021;
- Załącznik III_4.6 Wykaz ekspertyz i opinii wykonanych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku agroleśnictwo w latach 2016-2021;
- Załącznik III_4.7 Zestawienie wyjazdów zagranicznych kadry realizującej zajęcia na kierunku agroleśnictwo w latach 2016-2021;
- Załącznik III_6.1 Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na kierunku agroleśnictwo;
- Załącznik III_6.2 Liczba książek tradycyjnych z zakresu agroleśnictwo oferowanych studentom i pracownikom w BUR;
- Załącznik III_6.3 Liczba e-book z zakresu agroleśnictwo oferowanych studentom i pracownikom w BUR;

- Załącznik III_6.4 Liczba czasopism elektronicznych z zakresu agroleśnictwo oferowanych studentom i pracownikom w BUR;
- Załącznik III_6.5 Liczba polskich czasopism tradycyjnych z zakresu agroleśnictwo oferowanych studentom i pracownikom w BUR;
- Załącznik III_7.1 Wykaz tematów prac dyplomowych inżynierskich na kierunku agroleśnictwo.



Uniwersytet Rzeszowski